

Buletin lunar
al CNPF – luna
noiembrie 2011

2

«În doi ani piața de brokeraj
se va schimba atât cantitativ,
cât și calitativ»

4

English
digest Nr. 20 (24)

10

IFPS planifică să îmbunătățească administrarea fiscală

Inspectoratul Fiscal Principal de Stat (IFPS) planifică să îmbunătățească administrarea fiscală. Despre aceasta s-a discutat în cadrul mesei rotunde "Reforma administrării fiscale: realizări și perspective", organizată de IFPS cu susținerea FMI a proiectului USAID/BIZTAR și a întreprinderii "Fiscservinform".

După cum relatează INFOTAG, directorul IFPS, Nicolae Platon, a amintit că "impozitele reprezintă sursa de bază a veniturilor bugetare și joacă un rol determinant în asigurarea dezvoltării social-economice a țării".

Potrivit directorului IFPS, "reforma va permite creșterea nivelului de confirmare benevolă de către contribuabili a obligațiilor lor fiscale".

"Reforma administrării fiscale, realizată cu susținerea FMI, este orientată spre îmbunătățirea relațiilor între organele fiscale și mediul de afaceri, fapt prevăzut în planul de dezvoltare a Serviciului Fiscal de Stat pentru anii 2011-2015. Principiile de bază ale strategiei sunt legalitatea, transparența, responsabilitatea, profesionalismul, egalitatea în fața legii", a spus el.

Platon a informat că "este preconizată reducerea numărului de controale și efectuarea acestora doar în baza informației despre încălcări" și și-a exprimat speranța că IFPS va colabora mai eficient cu mediul de afaceri.

Agenții economici din R.Moldova au salutat reformarea Inspectoratului Fiscal Principal de Stat (IFPS), însă au venit cu propuneri în acest sens.

După cum relatează INFOTAG, di-

rectorul executiv al Uniunii Producătorilor de Zahăr, Raisa Bejan, a spus că strategia seamănă cu un vis.

"La baza cooperării trebuie să se afle prezumția nevinovăției. În Moldova se întâmplă astfel: când vine un controlor, el vine cu ideea că la întreprinderi se comit încălcări care trebuie depistate și neapărat trebuie întocmit un proces-verbal pentru sancționare. Se pare că acest lucru ține de planul de amenzi și sancțiuni

elaborat de IFPS. Ar fi bine să nu fie controale, ci un audit, unde reprezentanții mediului de afaceri să fie ajutați", a spus ea.

Bejan s-a referit și la problema impozitării indirecte și a propus pentru început să fie selectat un raion-pilot unde să fie realizată această idee, pentru a vedea momentele pozitive și negative ale acesteia.

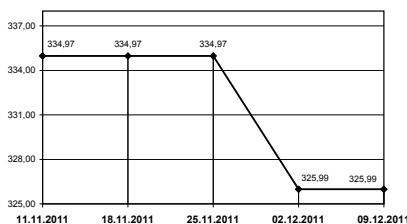
Președintele Asociației naționale a companiilor private din domeniul

TIC, Veaceslav Cunev, a propus introducerea unui ghișeu fiscal unic pentru contribuabili, pentru a prezenta rapoartele întreprinderilor.

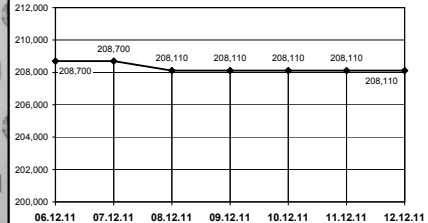
"Circa 50-60% din informațiile prezentate la IFPS, la organele de statistică, la casa Națională de Asigurări Sociale se dublează", consideră el.

Reprezentanții IFPS au promis că ghișeul unic pentru depunerea rapoartelor fiscale va fi creat până la sfârșitul anului 2012.

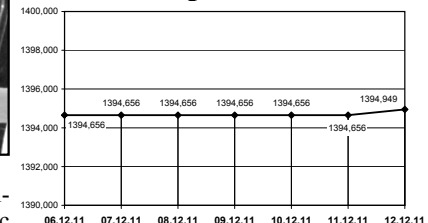
CNPF

Banking Stock Index –
InfoMarket

EVM-Composite

Curs valutar
14.12.2011

Valuta	Rata	Cursul
Euro	1	15.5792
Dolar S.U.A.	1	11.7930
Rubla rusească	1	0.3732
Hrivna ucraineană	1	1.4706
Leu românesc	1	3.5826

Sumarul tranzacțiilor bursiere din săptămâna trecută

Volumul tranzacțiilor bursiere în perioada 5-9 decembrie 2011 a constituit 13,6 mil. lei. În total au fost înregistrate 30 tranzacții cu acțiunile a 16 emitenți.

Volumul Secției de Bază a constituit 112,7 mii lei. Prețul de piață al acțiunilor „Banca de Economii” s-a fixat la nivelul de 30 lei. Prețul de piață al acțiunilor companiei din Chișinău „Radiator” rămâne la nivelul de 5 lei.

În Secția Tranzacțiilor Directe s-au înregistrat 2 tipuri de tranzacții în volum total de 13,5 mil. lei. Săptămâna trecută la Bursa de Valori a Moldovei a avut loc licitația de vânzare a acțiunilor proprietate publică. În urma licitației, s-au realizat pachetele a 4 societăți pe acțiuni în sumă de 10,1 mil. lei. Ca rezultat, 3 pachete s-au vândut la prețul inițial: „Fregata” – 0,50 lei per acțiune, „Ungheni-Vin” – 2,49 lei per acțiune și „Mașrut” – 16 lei per acțiune. Prețul acțiunilor companiei „Gazproiect” a crescut în urma negocierilor de la 65 până la 120,02 lei.

În cadrul licitațiilor cu strigare s-au vândut ca pachete unice acțiunile a 8 emitenți. S-au vândut valorile mobiliare ale „Moldova-Agroindbank” la prețul de 1300 lei pentru o acțiune. Prețul acțiunilor societății „Avicola-Codru” a crescut cu 1 leu, constituind 26 lei. Rămâne stabil prețul acțiunilor companiei din Bălți „Constructorul” – 10 lei per acțiune.

Bursa de Valori a Moldovei

Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova
și

Agencia de stat pentru proprietatea intelectuală
a Republicii Moldova

Vă invită să participați la Concursul

“MARCA COMERCIALĂ A ANULUI-2011”

Ediția a IX-a

Adresați-vă la:

Direcția Târguri și Expoziții a Camerei de Comerț și Industrie
a Republicii Moldova

Telefon/fax: 23 84 10; 21 14 42; 21 07 25,
e-mail: expo@chamber.md, marca@chamber.md
WEB www.chamber.md

În atenția societăților
pe acțiuni!

În cadrul acțiunii “Abonare 2012”, ziarul Capital Market acordă reduceri de 10% pentru publicarea dării de seamă anuale, societăților pe acțiuni care se vor abona la ziar.

Redacția ziarului
Capital Market

AVIZ

Redacția ziarului „Capital Market” desfășoară un tender pentru instituții ce oferă servicii de tipografie. Tipografiile pot depune cereri până la 23 decembrie curent.

Informații suplimentare la numărul de telefon: 22 77 58.

Ziarul Capital Market anunță concurs pentru realizarea paginii web (WEB-SITE: www.capital.market.md). Propunerile și întrebările le puteți expedia la adresa: gt@capital.market.md.

Informații suplimentare

pot fi obținute la numărul de telefon 022 229 445.

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzăm!

Comisia Națională a Pieței Financiare

BULETIN LUNAR • 11 • 2011

PIAȚA VALORILOR MOBILIARE

PIAȚA PRIMARĂ

În noiembrie 2011 în Registrul de stat al valorilor mobiliare, ținut de către Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF), au fost înregistrate 8 emisiuni de acțiuni în valoare de 398,81 mil. lei., inclusiv o emisiune de acțiuni la înființarea societății pe acțiuni în valoare de 20 mii lei și 7 emisiuni suplimentare de acțiuni în valoare de 398,79 mil. lei (Tabelul nr. 1).

În ianuarie-noiembrie 2011 au fost înregistrate emisiuni de acțiuni în valoare de 1245,70 mil. lei, ceea ce în mărime absolută arată o valoare mai mare față de perioada similară a anului precedent cu 451,18 mil. lei sau cu 56,8% (Tabelul nr. 3).

PIAȚA SECUNDARĂ

În noiembrie 2011, pe piața secundară au fost efectuate 372 tranzacții cu valori mobiliare în volum total de 32,78 mil. lei, înregistrându-se un volum de 3,2 ori mai mic față de luna similară a anului precedent (Diagrama nr. 1).

Volumul tranzacțiilor bursiere înregistrate în noiembrie 2011 constituie 20,13 mil. lei sau 61% din volumul total al tranzacțiilor înregistrate pe piața secundară (Diagrama nr. 2).

Ponderea tranzacțiilor înregistrate pe segmentul bursier constituie 47% din numărul total al tranzacțiilor (Diagrama nr. 3).

În noiembrie 2011 CNPF a înregistrat prospectele următoarelor oferte publice ale valorilor mobiliare pe piața secundară:

– oferta publică de preluare benevolă, inițiată de ofertantul Î.C.S. "Collector Tranz" S.R.L., obiectul căreia îl

constituie procurarea a 46293 acțiuni ordinare nominative emise de Societatea pe acțiuni "Cereale" din Șoldănești (IDNO 1003606010490, or. Șoldănești, str. Alexandru Donici, 14) la prețul de 1,00 lei per acțiune, cu termen de acțiune de 30 de zile din data anunțării (Hotărârea nr. 51/6 din 11.11.2011, Monitorul Oficial 197-202/1769,18.11.2011).

– oferta publică de preluare obligatorie, anunțată de ofertantul Î.C.S. "INPRO" S.R.L., obiectul căreia îl constituie procurarea a 247 859 acțiuni ordinare nominative emise de Societatea pe acțiuni "CEREALE VULCĂNEȘTI" (IDNO 1003611004345, mun. Chișinău, str. Alecu Russo, 18/3), la prețul de 3 lei per acțiune, cu termen de acțiune de 30 de zile din data anunțării (Hotărârea nr. 51/7 din 11.11.2011, Monitorul Oficial 197-202/1770,18.11.2011).

– oferta publică de preluare obligatorie, anunțată de ofertantul Dogaru Dumitru, obiectul căreia îl constituie procurarea a 133645 acțiuni ordinare nominative emise de Societatea pe acțiuni Restaurantul "BUTOIAȘ" (IDNO 1004600008009, mun. Chișinău, str. Calea Ieșilor, 71), la prețul de 0,80 lei per acțiune, cu termen de acțiune de 30 de zile din data anunțării (Hotărârea CNPF nr. 52/3 din 17.11.2011, Monitorul Oficial 203-205/1798,25.11.2011).

În ianuarie-noiembrie 2011 au fost efectuate 4789 tranzacții în volum de 1861,99 mil. lei. Volumul tranzacțiilor a depășit nivelul perioadei similare a anului precedent de 3,5 ori (Tabelul nr. 4).

PIAȚA BURSIERĂ

Pe piața bursieră în noiembrie 2011 au fost înregistrate 176 tranzacții în volum total de 20,13 mil. lei. Rulajul bur-

Diagrama nr. 1 Tranzacțiile pe piața secundară a valorilor mobiliare, noiembrie 2007-2011

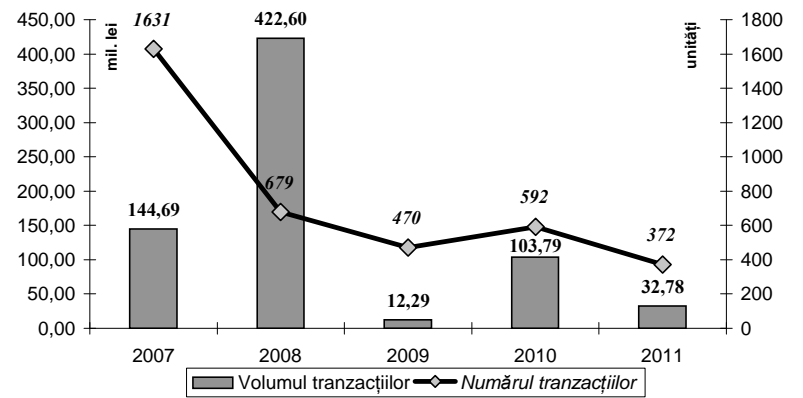

Diagrama nr. 2 Structura tranzacțiilor pe piața secundară, noiembrie 2011 (după volumul tranzacțiilor)

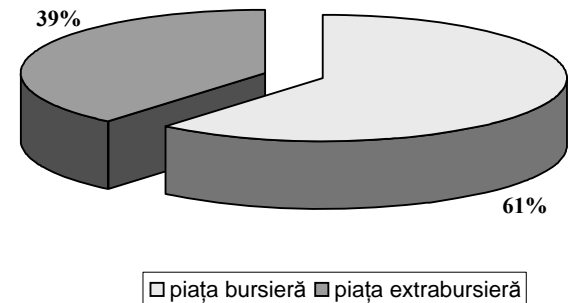

Diagrama nr. 3 Structura tranzacțiilor pe piața secundară, noiembrie 2011 (după numărul tranzacțiilor)

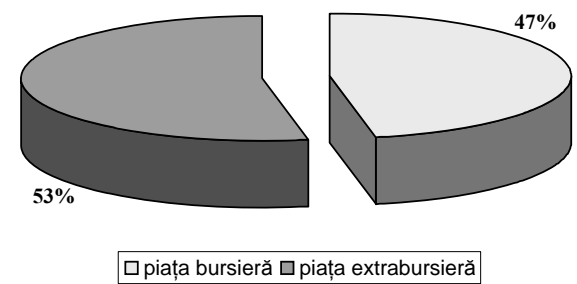

Diagrama nr. 4 Tranzacții bursiere, noiembrie 2007-2011

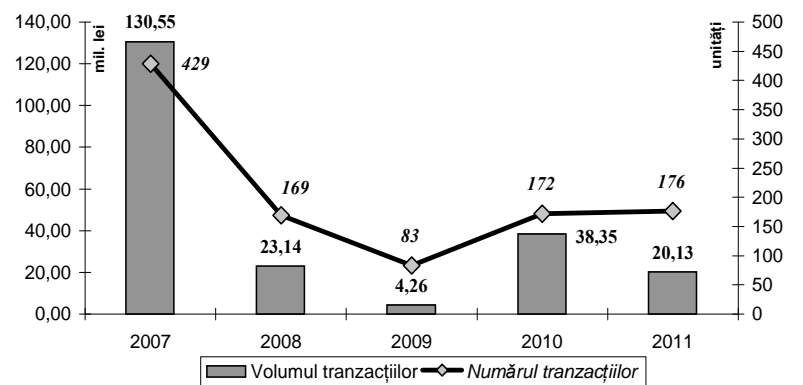

Diagrama nr. 5 Tranzacții extrabursiere, noiembrie 2007-2011

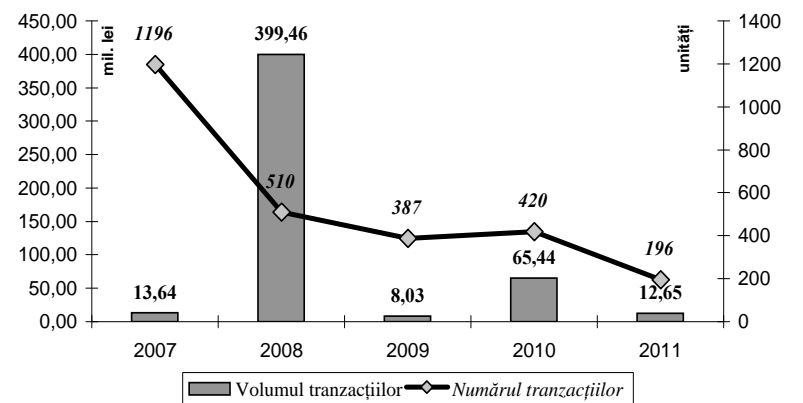
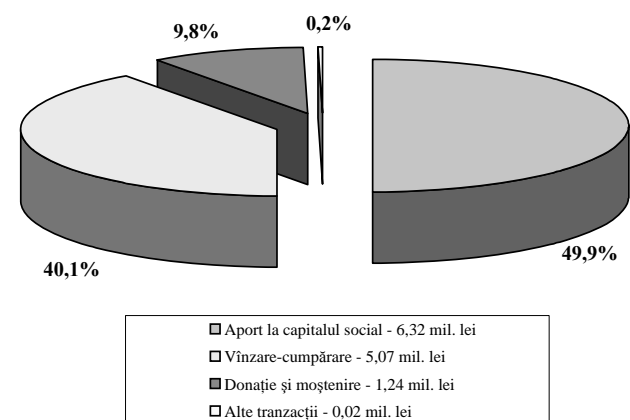

Diagrama nr. 6 Structura tranzacțiilor extrabursiere, noiembrie 2011

Tabelul nr. 1 Emisiunile de valori mobiliare înregistrate în Registrul de Stat al Valorilor Mobiliare în noiembrie 2011

Denumirea emitentului	Codul ISIN al valorilor mobiliare	Suma emisiunii, lei	Numărul de valori mobiliare plasate, unități	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Prețul de plasare a unei valori mobiliare, lei	Nivel de cotare la BVM
Emisiunile de acțiuni, plasate la înființarea societății pe acțiuni						
S.A. „PAJURAALBĂ MEDIA”	MD14PAJU1003	20000	100	200	200	-
Total		20000	100			
Emisiuni suplimentare de acțiuni						
S.A. „BANCA COMERCIALĂ ROMÂNĂ CHIȘINĂU”	MD14BROM1003	64830000	6483	10000	10000	-
S.A. „AUTO REVIZOR”	MD14VIZE1007	1061900	10619	100	100	-
Firma de Producție și Comerț „ABC” S.A.	MD14FIRM1007	200000	200000	1	1	-
B.C. „MOLDINDCONBANK” S.A.	MD14MICB1008	329643800	3296438	100	100	1
S.A. „TRICON”	MD14TRIC1003	2353668	470739	35	35	-
Firma de producție și comerț „NUCET” S.A.	MD14NUCE1008	547897	547897	1	1	-
S.A. „FARMACIA ANENII NOI”	MD14FAAN1003	155000	15500	10	10	-
Total		398792265	4547676			
TOTAL general		398812265	4547776			

*Modificarea valorii nominale a acțiuni de la 30 la 35 lei

Tabelul nr. 2 Volumul emisiunilor de valori mobiliare în noiembrie 2007-2011 (mil. lei)

Tipul emisiunii	2007	2008	2009	2010	2011	2011 față de 2010, %
Emisiuni plasate la înființarea societăților pe acțiuni	1,06	7,85	19,29	0,27	0,02	7,4
Emisiuni suplimentare de acțiuni	361,73	58,48	86,51	172,25	398,79	231,5
Total	362,79	66,33	105,80	172,52	398,81	231,2

Tabelul nr. 3 Volumul emisiunilor de valori mobiliare în ianuarie-noiembrie 2007-2011 (mil. lei)

Tipul emisiunii	2007	2008	2009	2010	2011	2011 față de 2010, %
Emisiuni plasate la înființarea societăților pe acțiuni	89,03	15,87	24,65	5,53	26,20	473,8
Emisiuni suplimentare de acțiuni	718,18	723,84	399,31	788,99	1219,50	154,6
Total	807,21	739,71	423,96	794,52	1245,70	156,8

Tabelul nr. 4 Piața secundară, ianuarie-noiembrie 2007-2011

Indicator	2007	2008	2009	2010	2011	2011 față de 2010, %
Piața bursieră						
Numărul de tranzacții (unități)	2364	2814	1375	2315	1853	80,0
Volumul tranzacțiilor (mil. lei)	1157,07	880,44	136,70	236,39	214,82	90,9
Piața extrabursieră						
Numărul de tranzacții (unități)	164643	227591	217931	2744	2936	107,0
Volumul tranzacțiilor (mil. lei)	560,76	863,29	457,05	288,26	1647,17	571,4
Total piața secundară						
Numărul de tranzacții (unități)	167007	230405	219306	5059	4789	94,7
Volumul tranzacțiilor (mil. lei)	1717,83	1743,73	593,75	524,65	1861,99	354,9

Tabelul nr. 5 Tranzacțiile efectuate cu valorile mobiliare emise de către societățile pe acțiuni incluse în listingul Bursei de Valori a Moldovei, noiembrie 2011

Denumirea emitentului	Codul ISIN	Nr. de acțiuni tranzacționate, unități	Volumul tranzacțiilor, lei	Prețul unei acțiuni, lei		Prețul mediu al unei acțiuni, lei	Valoarea nominală, lei	Ponderea acțiunilor tranzacționate în totalul acțiunilor emise %	Nr. de tranzacții	Nivel de cotare
				Min.	Max.					
Tranzacții efectuate prin mecanismul pieței interactive										
BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	MD14AGIB1008	1329	1.678.600	1.200,00	1.300,00	1.263,05	200,00	0,13	18	1
BC "BANCA DE ECONOMII"	MD14BECM1002	742	23.856	30,00	36,00	32,15	5,00	0,00	2	1
BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	MD14MBIS1000	1000	135.000	135,00	135,00	135,00	10,00	0,01	2	1
BC "MOLDINDCONBANK" SA	MD14MICB1008	110	32.966	299,00	300,00	299,69	100,00	0,01	2	1
IM "EFES VITANTA MOLDOVA BREWERY" SA	MD14VEST1003	31	3.100	100,00	100,00	100,00	25,00	0,00	1	1
BC "VICTORIABANK" S.A.	MD14VCTB1004	3542	186.196	51,98	53,00	52,57	10,00	0,01	2	2
Total			2.059.718						27	
Pachet unic (licitație cu strigare)										
BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	MD14AGIB1008	8617	10.130.550	1.050,00	1.250,00	1.175,65	200,00	0,83	5	1
BC "BANCA SOCIALA" S.A.	MD14BSOC1004	3391	1.017.300	300,00	300,00	300,00	100,00	0,34	1	1
Total			11.147.850						6	
Total general			13.207.568						33	

sier s-a micșorat cu 18,22 mil. lei sau cu 47,5% față de cel înregistrat în noiembrie 2010 (Diagrama nr. 4).

Informația privind tranzacțiile efectuate cu valorile mobiliare emise de către societățile pe acțiuni incluse în listingul bursier este prezentată în Tabelul nr. 5.

SEGMENTUL EXTRABURSIER

În noiembrie 2011, pe segmentul extrabursier au fost înregistrate 196 tranzacții în volum de 12,65 mil. lei. Volumul acestor tranzacții s-a micșorat de 5,2 ori comparativ cu luna noiembrie 2010 (Diagrama nr. 5).

În structura tranzacțiilor extrabursiere din perioada de

raport ponderea maximă revine tranzacțiilor de aport la capitalul social – 49,9% sau 6,32 mil. lei. Tranzacțiile de vânzare-cumpărare au constituit 5,07 mil. lei sau 40,1%, de donație și moștenire – 1,24 mil. lei sau 9,8%.

Alte tranzacții constituie 0,2% din total sau 19,9 mii lei, inclusiv: tranzacții conform hotărârii judecătorești – 18,7 mii lei și partajul averii între soți – 1,2 mii lei (Diagrama nr. 6).

Comisia Națională a Pieței Financiare:
MD 2012, m. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 77,
tel. (37 322) 859 401, www.cnpf.md

Serviciul Comunicare și relații cu publicul:
tel (37 322) 859 430

Leasingul – o soluție de reducere a costurilor pentru IMM-uri

Dobânzile înalte și lipsa gajului sunt piedicile cele mai frecvente în obținerea unui credit bancar pentru întreprinderile mici și mijlocii din R.Moldova. Chiar dacă volumul creditelor acordate a crescut în ultimul timp, doar 31% din acesta se referă la sectorul respectiv. În asemenea condiții, ofertele financiare ale organizațiilor de credit nebankare devin o alternativă. Leasingul ar fi unul din instrumentele accesibile IMM-urilor.

Experiența țărilor occidentale arată că leasingul financiar este o adevărată oportunitate de finanțare și una dintre cele mai bune opțiuni pentru întreprinderile care vor să-și dezvolte afacerea și să-și eficientizeze activitatea prin reducerea costurilor. Mai cu seamă, el reprezintă o tehnică de finanțare pe termen lung pentru societățile comerciale care au necesitatea de a achiziționa utilaje și echipamente, dar nu dispun de o finanțare adecvată. În plus, ar mai fi și avantajele fiscale, precum achitarea progresivă a TVA-ului pe parcursul perioadei de leasing, amortizarea bunului de către utilizator și protecție împotriva efectelor inflaționiste în cazul contractelor pe termen lung.

Întreprinzătorii autohtoni au intuit, se pare, aceste avantaje și apelează mai des la un contract de leasing. Astfel, datele companiei MAIB Leasing arată că circa 54% din volumul de vânzări în leasing sunt acoperite de IMM-uri, 62% – la Total Leasing și 56% – la Raiffeisen Leasing. Totodată, după volumul de credite, companiile mari dețin o pondere de 30% la MAIB Leasing și 22% la Raiffeisen Leasing.

„Accesăm des creditele bancare, însă utilajul și automobilele firmei sunt în totalitate procurate pe bază de leasing. Am descoperit această oportunitate acum 10 ani și mi se pare foarte comodă și accesibilă, chiar dacă este mai scumpă decât la bancă cu vreo 5%”, spune Eugeniu Cernet, director „Lamaces” SRL. Și Mariana Rasciuc, director „Nadejda Exim” SRL este de părere că leasingul îi facilitează activitatea. „Este bine că leasingul s-a extins. Îmi aduc aminte că acum câțiva ani, el era accesibil mai mult persoanelor fizice. Îmi convine că câștig în timp, achit mai puține taxe și pot negocia unele condiții”, susține ea.

Operatorii de pe piață susțin că calitatea și flexibilitatea acestui serviciu financiar îi deosebește de băncile comerciale. Sunt însă și asemănări. Atât la un credit, cât și la un leasing, contractantul trebuie să aibă un aport propriu, care denotă și intenția serioasă a întreprinderii. Și companiile de leasing și băncile vor oferi finanțare pe anumite maturități în funcție de obiectul finanțat, activitatea clientului și situația financiară a acestuia.

„Costurile pentru leasing variază de la un client la altul. Câștigă anume acei care vin cu un aport propriu. Dacă clientul deține 30-40% din valoarea obiectului finanțat și dorește un leasing pe un an, putem ajunge la o rată nominală de 10% indexată la euro. Ratele se achită în lei, raportate la cursul oficial al BNM. Mai există și comisionul unic de debursare. Nu avem comision de mentenanță, nu avem obligativitatea contractuală de a face anumite rulaje în cont cum e la băncile comerciale”, a spus Angela Gladei, manager general, Total Leasing SA, în cadrul unei mese rotunde privind piața resurselor financiare, organizate săptămâna trecută de CEED II USAID.

Cât privește gajul, în cazul leasingului nu este necesar. „Obiectul de fapt al leasingului este, în același timp, și obiectul garanției tranzacției. Gajul presupune timp și costuri suplimentare: înregistrarea și taxa notarială, taxe de stat, cadastru. Procedura de acordare a creditului, în cazul dat, poate dura și câteva luni. Bunul este luat în gaj de către finanțator la un discount în raport cu prețul de pe piață, tocmai pentru a acoperi riscurile ulterioare. De exemplu, în cazul bunurilor imobile, gajul poate fi evaluat la o valoare mai mică cu 30-40% decât valoarea acestuia pe piață, iar în cazul echipamentelor, utilajelor sau altor bunuri mobile poate ajunge și la 40-50% din valoarea lor de intrare în vamă pentru un bun nou sau de bilanț pentru unul deja dat în exploatare”, explică Angela Gladei.

Per ansamblu, companiile de leasing din Moldova oferă o rată anuală care variază între 12,9% și 14% anual, iar termenul de achitare a leasingului este între trei și cinci ani. Cel mai mult, leasingul este accesat pentru procurarea mijloacelor de transport, 88% în cazul Total Leasing și Raiffeisen Leasing. Pe locul doi, se situează achiziționarea echipamentelor, de la 9% la 12%.

Agricultura ar putea deveni sectorul spre care în următorii ani companiile autohtone de leasing își vor orienta potențialul. MAIB Leasing are deschisă o linie de procurare a echipamentului agricol la o rată anuală de 19% pe un termen de până la 36 luni.

Total Leasing, de asemenea, promovează leasingul pe sectorul agrar. „În aceste proiecte este importantă contribuția proprie a clientului. Prezența contribuției proprii demonstrează pregătirea și dorința clientului de a face investiția. Rata dobânzii depinde de maturitatea pe care se finanțează, profilul de risc și cifra de afaceri a clientului. În cazul leasingului de tehnică agricolă, clientul nu poate beneficia imediat de subsidii, de aceea recurgem la soluția finanțării prin credit pentru acești clienți. Cu dealerii de echipamente și tehnică agricolă, care în același timp mai și achiziționează producția agricolă de la producători, Total Leasing lucrează în baza cesiunii de creanță, care se exercită în cazul în care acești producători cumpără tehnică agricolă în leasing”, susține Angela Gladei.

Jucătorii mari de pe piață mai au și o altă ofertă pentru clienți, lease back-ul sau finanțarea în doi pași. Lease back nu este altceva decât o formă a contractului de leasing și presupune vânzarea de către o întreprindere (aceasta devine apoi utilizator) a unor bunuri către o societate de finanțare, fiind urmată de preluarea lor imediată în regim de leasing. Acest tip de operațiuni este foarte atractiv pentru întreprinderi, din motivul că printr-un astfel de contract pot beneficia de un aport important de lichidități ce pot fi utilizate ca investiții pe termen lung sau drept capital de lucru. Întreprinderea păstrează drepturile de utilizare a acestor bunuri pe toată perioada de leasing.

„Întreprinderile nu apelează atât de des la lease back, în mare parte din cauza că nu cunosc despre el. De aceea suntem în ipostaza de a propune și explica clienților ce înseamnă un lease back. Ratele și condițiile sunt identice, nu contează dacă este leasing clasic sau lease back, sau care e obiectul operațiunii. Pentru noi ca operator de leasing este convenabilă orice formă de lucru cu clienții”, a menționat Oleg Golubciuc, șef departament MAIB Leasing.

Comparativ cu alte țări, în Republica Moldova, rata de penetrare a serviciilor de leasing este extrem de redusă, doar 2 oameni dintr-o mie apelează la aceste servicii. Pentru comparație, în Lituania aceasta este de 38,9%, în Bulgaria de 30%, în Slovenia de 20% și în România de 11,1%. Un studiu în domeniul demonstrează că una din două IMM-uri europene a apelat deja la o operațiune de leasing, închiriere sau descoperire de cont pentru finanțarea afacerilor. Spre exemplu, în Germania, peste 70% din firmele mici și mijlocii preferă leasingul sau închirierea pentru achiziționarea mașinilor și utilajelor.

Lilia PLATON

Telefonul de încredere

Telefonul de încredere a fost creat în scopul conlucrării mai eficiente cu societatea civilă în direcția prevenirii cauzelor de abuz în serviciu comise anterior sau în prezent de către angajații **Comisiei Naționale a Pieței Financiare**, precum și de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, la piața asigurărilor și sectorul plasamente colective și microfinanțare. Examinarea mesajelor și luarea măsurilor, în conformitate cu Legislația Republicii Moldova, sunt garantate.

Telefonul de încredere: (+373 22) 859-405. E-mail: info@cnpf.md

Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova

vă invită la

cea de a XI-a ediție a expoziției naționale

“FABRICAT ÎN MOLDOVA”

31 ianuarie – 4 februarie 2012

CIE „MOLDEXPO” (str. Ghiocelor, 1)

Programul expoziției include:

- „Festivalul plăcintelor și vinului fiert”
- **Centrul de achiziții (Retail Centre)**
- **Seminare, conferințe, mese rotunde**

Informații suplimentare:

Direcția Târguri și Expoziții a Camerei de Comerț și Industrie a Republicii
telefon/fax: 23 84 10; 21 14 42; 21 07 25,
e-mail: expo@chamber.md
web: www.chamber.md

Capital Market, acum în toate chioșcurile Poșta Moldovei și Moldpresa

Aviz CNPF

Întru asigurarea respectării prevederilor art.6 din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare”, Comisia Națională a Pieței Financiare comunică rechizitele bancare pe care urmează să fie transferate taxele și plățile regulatorii de funcționare:

Cod fiscal 1007601001293; BC “Victoriabank” SA Filiala nr.11; Codul băncii VICBMD2X883; Cont bancar 2251311138

CAPITAL Market

Împreună în lumea finanțelor

Secția de marketing
Tel.: +373 69 821216

CAPITAL Market

Publicație bilingvă a CNPF

INDICE DE ABONAMENT:

Moldpresa: 67770
Poșta Moldovei: PM21700
EDITOR: CAPITAL MARKET Î.S.
Nr. de înregistrare: 1003600114204, 27 octombrie 2003
FONDATOR: COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:
Președinte: Elena PUI,
Elena VASILACHE, Inga CAZACIOU,
Zoia TULBURE, Galina ȘPAC.
REDACTOR-ȘEF:
Ghenadie TUDOREANU
Tel.: /373 22/ 229-445
REDACTOR-ȘEF ADJUNCT:
Tatiana SOLONARI
Tel.: /373 22/ 229-335

Recepționarea anunțurilor și dărilor de seamă: capital@market.md

TEL.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58
FAX: /373 22/ 22-05-03
ADRESA REDACȚIEI:
Str. Vasile Alecsandri, 115
(Colț cu bd. Ștefan cel Mare)
CONT BANCAR: 225139437,
c/f 1003600114204,
BC “Eximbank - Gruppo Veneto Banca”, SA.,
fil.11, Chișinău, BIC EXMMMD22436
În ziar au fost utilizate știrile agenției «Moldpres» și «InfoMarket»
Articolele marcate cu semnul ■ reprezintă publicitate.
Orice articol publicat în “Capital Market” reflectă punctul de vedere al semnatărilor, care nu neapărat coincide cu cel al redacției. Republicarea textelor și imaginilor se permite doar cu acordul scris al publicației.

Tipar: Tipografia PRAG 3

«În doi ani piața de brokeraj se va schimba atât cantitativ, cât și calitativ»

Interviu acordat în exclusivitate ziarului Capital Market de Veaceslav Gamurari, Managing partner BAR „Coverins”, vicepreședinte al Asociației Brokerilor de Asigurare-Reasigurare

– Cum apreciați piața de brokeraj în asigurări din R. Moldova?

– Piața de brokeraj din RM ca parte componentă a pieței de asigurare este în plină dezvoltare și permanentă transformare. Pe moment aceasta încă nu e un sector omogen, dacă ne referim la mai multe criterii, în primul rând la cel calitativ. Pe piață activează un număr destul de mare de societăți de brokeraj pentru țara noastră, unele fiind chiar societăți profesionale de consultanță și intermediere, altele doar purtând titlatura de broker. Sectorul de brokeraj în asigurări, în viziunea mea, constă din trei grupuri mari, distincte sub aspectele cantitativ, profesional, cel al independenței și al respectării principiilor deontologice.

Primul grup este format din brokerii de asigurare profesioniști, autentici și independenți. În mare parte aceștia sunt societăți ce activau ca brokeri și până la licențierea din 2008, deci au deja tradiții și experiență, principii formate și o bună reputație. Pentru specialiștii care activează în cadrul acestora, profesia de broker reprezintă nu doar o noțiune solidă, iar business-ul de asigurare este cel de bază. Din păcate, acest grup este cel mai puțin numeros pe piața de brokeraj în asigurări, revenindu-i circa 25% din totalul societăților de brokeraj existente. În top-10 al societăților de brokeraj se regăsesc doar 5 brokeri independenți.

Cel de-al doilea grup este reprezentat de societăți de brokeraj afiliate companiilor de asigurări, atât în mod deschis, cât și camuflat. Aceste societăți raportează cele mai mari subscrieri, dar în fond, nu sunt ale lor, ci reprezintă o rediționare a fluxurilor bănești în diferite direcții, în scopul camuflării acordării rabaturilor ilegale și mituirii clienților sau dealerilor auto. Încă o versiune auzită de la asigurători este cea privind protejarea portofoliului de brokeri și concurenți. Și eu, care credeam că clienții pot fi atrași și păstrați datorită un servicii de calitate!

Ce de-al treilea grup, la rândul său, poate fi divizat în trei părți componente:

– firme de brokeraj care aparțin colaboratorilor societăților de asigurări;

– firme create de foștii angajați ai companiilor de asigurări plecați sau disponibilizați, care activează, de fapt, ca agenți veritabili, utilizând practici dobândite în cadrul companiilor de asigurări;

– și în sfârșit, firmele care sunt ca un corp străin acestui domeniu – firme fondate de dealeri auto, stații de înregistrare a unităților de transport și alte companii care n-au nici cea mai vagă idee despre asigurări. Aceștia își doresc doar returnarea sub formă de comision a banilor plătiți anterior ca prime de asigurare.

Este regretabil faptul, că apariția multor „firme de brokeraj” din grupul III se datorează și sugestiilor primite de la asigurători.

Activitatea celor din grupurile II și III a adus deja un prejudiciu considerabil imaginii brokerajului, deoarece în ambele cazuri nici nu poate fi vorba despre o garanțare a respectării intereselor și drepturilor persoanelor fizice și juridice în calitatea lor de asigurați, de prestare a unor servicii de calitate ce ar corespunde intereselor și necesităților clienților.

Majoritatea societăților de brokeraj, de fapt, nici nu sunt societăți de brokeraj în sensul adevărat al cuvântului: cel mai frecvent activitatea lor se limitează la vânzarea polițelor de asigurare. Jumătate din firmele existente ce se numesc brokeri, vând doar RCA și Cartea Verde, iar despre consulting și/sau asistență la survenirea cazurilor asigurate nici nu poate fi vorba.

Consider că în cel mult doi ani piața de brokeraj se va schimba, atât sub aspect cantitativ, cât și calitativ.

O mare parte din așa numitele firme de brokeraj vor dispărea sub presiunea reglementărilor tot mai dure, a concurenței, din cauza proastei organizări interne și a portofoliului nediversificat. Probabil, unele vor trece în categoria de agenți de asigurare sau asistenți de brokeraj. Astfel, pe piață va rămâne o forță calificată și profesionistă de consultare, intermediere și vânzare a serviciilor de asigurare.

– În aceste condiții, care ar fi situația de pe piața de brokeraj la capitolul vânzări?

– Relatările oficiale referitor la ponderea brokerilor în subscrierea primelor de asigurare nu corespund realității. Dacă ținem cont de cele relatate de mine mai sus, și dacă excludem subscrierile brokerilor afiliați companiilor de asigurare, cifra reală intermediată ar fi de circa 76 mil. lei și nu peste 129 mil., cum se declară oficial.

Majoritatea brokerilor se axează pe segmentul motor, astfel, conform datelor prezentate de Comisia Națională a Pieței Financiare, brokerii au subscris pe Autocasco 44,8 mil. lei, pe Cartea Verde – 29,6 mil. lei, pe RCA – 20,6 mil. lei, și doar pe poziția a 4-a se regăsesc asigurările de incendiu cu 19,3 mil. lei.

Cu mici excepții, lasă de dorit prestația brokerilor pe alte genuri de asigurare, în special cele facultative. Acest fapt determină și în continuare nivelul modest de profesionalism al personalului societăților de brokeraj. Ei intră într-un cerc vicios: vând doar polițe RCA și Cartea Verde, fapt ce nu le permite să evolueze în plan profesional, iar lucrul acesta generează, la rândul său, incapacitatea de a lucra cu riscuri complexe și specifice.

Pot menționa cu satisfacție că cele mai diversificate și echilibrate portofolii le dețin brokerii independenți. De asemenea, creșterea

cea mai semnificativă în ultima perioadă o înregistrează tot brokerii independenți. Șase brokeri n-au desfășurat activitate, în prima jumătate a anului, aceștia fiind MedavAsig, Modernasig, ExtraAsig, Cleint Broker, Asmart Broker, Broker-Polis.

Pe segmentul asigurărilor de viață activează doar cinci brokeri, ponderea Eurolife fiind de 86% (subscrise 8,2 mil. lei) din totalul primelor brute subscrise.

Nu pot trece cu vederea însă și un fenomen negativ ce se conturează tot mai clar pe piața de asigurări locală. Mă refer la atitudinea negativă, chiar ostilă față de brokeraj din partea unor companii de asigurări, atitudine ce se materializează prin promovarea ideii excluderii brokerilor de pe unele segmente, cum ar fi RCA și Cartea Verde. E o situație neîntâlnită pe alte piețe de asigurare. După cum decurg evenimentele, relațiile dintre brokeri și unele companii de asigurare pot fi caracterizate ca un “război rece”.

Este regretabil că nici CNPF, nici BNNA, nici Uniunea Asiguratorilor din Moldova nu țin cont cel puțin de părerea societăților de brokeraj, care sunt circa 70 la număr. Recunosc că există probleme pe piață în care sunt implicate câteva firme de brokeraj, dar problemele sunt create și de societățile de asigurări. Deficiențele invocate de asigurători sunt generate de ei înșiși: prin lipsa de selecție minuțioasă de parteneri, prin acordarea unor comisioane exagerate unor firme fără istorie și reputație.

Astfel, consider că nu este corect să proiectezi problemele existente între unii asigurători și brokeri pe

toată latitudinea relației asigurător-broker, în cadrul pieței. Soluționarea unor divergențe și litigii iscate între unii operatori nu trebuie să afecteze activitatea operatorilor onești și profesioniști.

Personal, calific aceste propuneri și tendințe de a exclude brokerii de pe segmentele RCA și Cartea Verde ca un exemplu elocvent de practică neloială, care nu are argumentare nici profesională, nici legală, fiind în contradicție directă cu Directivele europene din domeniul asigurărilor.

– Care sunt atuurile din activitatea dvs., în calitate de companie de brokeraj?

– Suntem o societate de brokeraj independentă și profesionistă, fapt remarcat de clienții noștri, ce a determinat ascensiunea afacerii noastre. Pe moment societatea noastră dispune de una din cele mai experimentate și profesioniste echipe existente pe piața de brokeraj în asigurări din RM. Prestăm servicii de consultanță și regularizare a daunelor, intermediem orice tip de asigurare, oricât de complexă, efectuăm și operațiuni de reasigurare. În portofoliul nostru asigurărilor obligatorii le revin doar 10% din totalul subscrisorilor. Dorim să ne axăm pe asigurări de bunuri și de răspundere, să lucrăm cu riscuri specifice și complexe, de tip răspundere generale și profesionale, riscuri tehnice și, evident, să ne implicăm mai activ în activitatea de reasigurare.

– Ce ne puteți spune despre politicile, strategiile, tacticile și planurile de marketing ale brokerilor în asigurări, în general, și despre cele ale companiei dvs., în particular? Cum au influen-

țat acestea (sau lipsa acestora) rezultatele pentru 9 luni ale anului curent?

– În opinia mea, puțini brokeri aplică startegii, tactici și planuri de marketing care le-ar propulsa afacerile. Dar dacă se și aplică, acestea reprezintă aceleași practici și metode ale asigurătorilor: dumping și mituirea clientului. La modă este să-ți faci un site de „asigurări on-line”, pentru ca la prima accesare să-ți dai seama că este doar o metodă de a ademeni clienții altora prin reduceri neîntemeiate. Dar un TPL sau un CAR nu-l faci on-line. Majoritatea brokerilor nu pun accent pe componenta serviciilor, ci doar pe prețul poliței pe care vor s-o vândă, astfel generând premise reale de a nimeri în propria capcană, anul viitor. Trebuie să menționez, că deseori consultăm și asistăm, la survenirea cazurilor asigurate, clienții altor brokeri, care uită că trebuie s-o facă sau nu pot s-o facă.

Cât privește societatea noastră, nu aruncăm flyere prin oraș și nu ne implicăm în litație de tip olandez. Doar ne facem onest meseria de broker: analizăm riscurile, consultăm clienții și le plasăm riscurile conform unor programe individuale. Ne bazăm pe principiile bune credințe, obiectivității și profesionalismului, atât în relațiile cu clienții, cât și cu asigurătorii. Rezultatele sunt vizibile, societatea noastră înregistrând o creștere pentru prima jumătate a anului curent în raport cu perioada similară a anului trecut de 325%, sau 3,5 mil. lei prime brute subscrise. N-a existat caz, ca un client de-al nostru să nu fie despăgubit corect de către partenerii asigurători, respective, n-am ajuns niciodată împreună cu clientul în instanță cu o cerere civilă sau penală contra unui asigurător. Acest fapt confirmă că plasăm riscurile corect și n-am greșit atunci când am selectat, în calitate de parteneri, asigurătorii cu care colaborăm. Cu această ocazie vreau să le mulțumesc pentru colaborare.

– Care ar trebui să fie principalele tendințe ale brokerilor din Republica Moldova la ora actuală?

– Brokerii ar trebui să dea dovadă de mai multă unitate și perseverență, atât la promovarea statutului de broker în societate, cât și la apărarea intereselor și drepturilor lor în raporturile cu CNPF, BNAA, cu asigurătorii și diverse organe de control.

Trebuie să acorde mai multă atenție elaborării și implementării standardelor de lucru specifice brokerajului în asigurări, ce ar contribui la profesionalizarea brokerajului autohton. Și nu în ultimul rând, să contribuie la consolidarea Asociației Brokerilor de Asigurare-Reasigurare și la transformarea asociației într-un instrument real și viabil de autoreglementare.

*A dialogat
Tatiana SOLONARI*

De ce cresc despăgubirile achitate în asigurări?

În primele 9 luni ale anului curent, primele brute subscrise de companiile de asigurare active pe piața de profil din Republica Moldova au cumulat 745,76 mil. lei (45,21 mil. EUR), în creștere cu 9% comparativ cu perioada ianuarie-septembrie 2010. Totodată, cifrele publicate de Comisia Națională a Pieței Financiare indică o creștere de 13 puncte procentuale a valorii despăgubirilor achitate de asigurători, până la 251,7 mil. MDL (15,26 mil. EUR). Împreună cu unii experți din domeniu am analizat elementele caracteristice pieței de asigurări pentru această perioadă.

Solicitat de ziarul Capital Market, Vladimir Știrbu, Directorul direcției generale Supraveghere asigurații a Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF) a declarat că situația de pe piața asigurărilor este stabilă și menține trendul de creștere la capitolul prime brute subscrise, înregistrat în anii precedenți.

Pe de altă parte, Știrbu a menționat că volumul despăgubirilor achitate a crescut cu 13,7% față de 9 luni ale anului 2010, fapt ce reprezintă un semn pentru asigurători, care trebuie să-și evalueze riscurile aferente activității operaționale, astfel încât acestea să nu afecteze stabilitatea financiară a asigurătorilor. Situația nu este extrem de îngrijorătoare, or, deocamdată, raportul dintre daunele plătite și primele subscrise per total pe piață este acceptabil, nu însă la toți asigurătorii și mai ales în interiorul claselor de asigurare practice.

Potrivit lui Știrbu, cheltuielile aferente despăgubirilor de asigurare, dar și cheltuielile rezultate din formarea rezervelor tehnice în conformitate cu noile cerințe, au influențat rezultatele financiare pentru această perioadă, înregistrate de asigurători. Astfel, în perioada ianuarie – septembrie 2011, societățile de asigurare au obținut un profit de 47,2 mil. lei sau cu 42,9% (35,4 mil. lei) mai puțin decât în perioada corespunzătoare a anului 2010. Valoarea cumulată a profitului înregistrată de către 12 societăți de asigurare a constituit 67,7 mil. lei, ceea ce relevă o descreștere cu 25,6 mil. lei față de nivelul anului precedent. Indicatorul pierderilor financiare, înregistrat de către 12 societăți de asigurare în volum de 20,5 mil. lei, reflectă o majorare a pierderilor în sumă de 9,8 mil. lei față de nivelul anului precedent.

Ion Lăcătuș, directorul general al companiei de asigurări "Euroasig Grup", susține că nouă luni de activitate a companiei se caracterizează prin efortul permanent de a se adapta mediului specific acestei afaceri, ținând cont de slaba procurare, de informarea redusă a populației, de anumite pierderi etc.

"În această perioadă, ca totdeauna, am depus eforturi pentru a îmbunătăți lucrurile. Astfel, vânzările companiei "Euroasig Grup" pe toate liniile de business au crescut cu 23 la sută. Despăgubirile achitate au aproximativ același indicator de creștere, precum cel al primelor brute subscrise. De fapt, aceasta este regula de aur: dacă cresc

primele brute subscrise, neapărat crește și volumul despăgubirilor achitate", a afirmat Lăcătuș.

Potrivit lui, în general, creșterea de 9,3% a primelor brute subscrise înregistrată de asigurători în nouă luni ale anului curent este un indicator îmbucurător. Cu toate că numărul operatorilor de piață se micșorează, iar concurența devine mai acerbă, acești indicatori continuă să înregistreze creșteri care bucură. "Mai mult decât atât, e posibil ca până la sfârșitul anului 2011, primele brute subscrise să atingă, pentru prima dată în 20 de ani de activitate a pieței de asigurări din R. Moldova, un milion de lei. Să sperăm că piața se va dezvolta și din punct de vedere calitativ, nu doar cantitativ", susține Lăcătuș.

Sergiu Pușcuța, Președintele Uniunii Asiguratorilor din R. Moldova susține că trimestrul trei al anului curent s-a dovedit a fi mai productiv decât primele șase luni după dinamica creșterii. Astfel, dacă pentru prima jumătate a anului curent volumul primelor brute subscrise a înregistrat o creștere de 6,4 la sută, în primele nouă luni de 9,3 la sută.

"Volumul despăgubirilor achitate, de asemenea, a crescut în această perioadă. Acesta este un proces firesc, deoarece se raportează la creșterea primelor brute subscrise. Pe de o parte, acest fenomen reflectă gradul de conștientizare și cultură crescândă a asiguraților, care tot mai des apelează la achitarea despăgubirilor, iar pe de altă parte, momentul care explică din punct de vedere pesimist creșterea volumului despăgubirilor achitate, ține de fraudele comise de unii asigurați, care fac tot posibilul pentru obținerea unor despăgubiri nemeritate", susține Pușcuța.

În această situație, asigurătorii trebuie să fie mai atenți, punctează Sergiu Pușcuța. Probabil, sunt necesare unele modificări legislative care ar consolida capacitatea asiguratorilor de a se apăra de cazurile de fraudă.

"Profitul companiilor de asigurări a fost mai mic, comparativ cu cel înregistrat în aceeași perioadă a anului trecut, ca rezultat al consolidării rezervelor companiilor de asigurări și înspririi condițiilor de activitate pentru aceste companii de către autoritatea de supraveghere – cerințe care în final au efecte benefice pentru piața de asigurări din R. Moldova", a conchis Pușcuța.

Tatiana SOLONARI

UE este deschisă pentru negocierea Acordului de Liber Schimb cu R. Moldova Comentariu economic al Agenției Informaționale de Stat MOLDPRES

Uniunea Europeană a anunțat, la 5 decembrie, lansarea negocierilor oficiale cu Republica Moldova pentru semnarea Acordului de Liber Schimb Aprofundat și Comprehensive (ZLSAC).

UE a invitat R. Moldova la negocieri după ce aceasta a înregistrat o serie de condiții pentru a putea să pornească la integrarea economică cu piața internă comunitară. Cele trei rapoarte de progres și unul interimar privind îndeplinirea Recomandărilor Comisiei Europene, ce includ acțiunile care urmează a fi întreprinse în vederea inițierii negocierilor și a instituirii ulterioare a ZLSAC, au primit note înalte ale instituției europene.

La 12 decembrie va pleca într-o vizită la Bruxelles premierul Vlad Filat, care va continua discuțiile cu oficialii europeni pe marginea negocierilor, iar în luna ianuarie 2012, la Chișinău va sosi comisarul european Karel De Gucht, pentru ca, împreună cu primul-ministru, să lanseze oficial prima rundă de negocieri pentru instituirea Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător între Republica Moldova și UE.

Acordul de Liber Schimb ar putea să fie semnat în doi-trei ani. Oficialitățile speră însă ca negocierile să dureze o perioadă și mai scurtă. Aceste speranțe sunt mai mult decât întemeiate. Guvernul are experiența recentă a negocierii Acordului privind Spațiul Aerian Comun cu Uniunea Europeană. Republica Moldova a înregistrat un record în negocierea acestui acord ca durată, negocierile au fost finalizate după trei luni de la inițierea acestora la 27 iulie 2011. Iar mai recent, Republica Moldova a fost plasată pe primul loc în clasamentul privind integrarea europeană a țărilor membre ale Parteneriatului Estic (PE), rating făcut public în cadrul Forumului societății civile al PE. Rezultatul a fost surprinzător chiar și pentru experți, Moldova a devansat Georgia, iar Ucraina, care anterior era considerată lider al Parteneriatului Estic, a coborât pe poziția a treia. "Dacă va exista aceeași determinare, care a existat până acum, avem toate șansele să mergem prin aceste negocieri rapid", este de părere Leonid Litra, director adjunct pentru cooperare internațională al IDIS "Vitorul".

Pe de altă parte, directorul executiv al Centrului Analitic Independent "Expert Grup", Valeriu Prohnițchi, spune că autoritățile moldovene și UE, se pare, s-au înțeles tacit ca nu mai devreme de 2015 să semneze acordul, o dovadă fiind prelungirea preferințelor comerciale până în acest an.

"Suntem pregătiți și avem sprijinul necesar din partea partenerilor noștri, inclusiv la nivel de expertiză și asistență. De aceea sunt sigur că și perioada de negocieri o vom parcurge cu viteza necesară și cu calitatea necesară, pentru ca acest acord să fie semnat cât mai rapid", a declarat premierul Vlad Filat.

"Important este cum negociem acest acord și ce perioadă de tranziție ne va fi acordată. De exemplu, în cazul Ucrainei perioada de tranziție va fi de 10 ani, până toate prevederile acordului vor intra în vigoare", spune Leonid Litra. El crede că "Republica Moldova va avea o perioadă de tranziție de cinci ani, deoarece nu are domenii dintre acelea pe care Ucraina le-a negociat la sânge cu UE".

Republica Moldova va trebui să adopte un întreg pachet de legi și să facă reforme

pentru a se alinia la standardele europene.

Agricultura este prima pe lista sectoarelor economice care necesită schimbări. Unul dintre cele mai complicate domenii îl constituie standardele sanitare și fitosanitare, standarde pe care chiar și unele state membre ale UE au considerat că este dificil de a le implementa. Nu avem laboratoare, care să asigure control sanitar și fitosanitar eficient, astfel ca să fie recunoscute de UE. Lipsiște un management integrat eficient la frontieră, care ar asigura controlul vamal, sanitar și fitosanitar al mărfurilor importate și exportate. Din acestea și alte motive producătorii nu au putut să beneficieze de cotele oferite de Uniunea Europeană la importul de produse animaliere.

Există probleme ce țin de preluarea standardelor europene. Dintr-un total de circa 20 000 standarde UE au fost preluate doar ceva mai mult de 10 la sută. Republica Moldova mai rămâne aliniată la standardele CSI, ce diferă de cele aplicate în UE. Suferă, în primul rând, agenții economice care fac comerț cu parteneri europeni. Dar cerințele mai severe față de calitate vor fi doar în beneficiul Moldovei, în condițiile în care calitatea nu este încă europeană.

În opinia unor experți, dificultățile cele mai mari vor apărea acolo unde există interese, vedem că mai multe sectoare din Republica Moldova sunt monopolizate și bineînțeles unora le va fi greu să accepte condiții egale de activitate.

Sunt multe alte domenii în care va trebui să se producă reforme profunde. Vor exista și costuri ale tranziției la regimul de liber schimb, precum și riscuri legate de diminuarea taxelor vamale la importurile din țările UE.

O zonă de comerț liber, în opinia experților europeni, va ajuta însă Moldova să devină mai competitivă și să beneficieze de piața unică europeană. UE dorește să construiască un cadru stabil și solid pentru legăturile sale economice cu țările din Parteneriatul Estic, inclusiv cu Republica Moldova.

Acordul de Comerț Liber cu UE aduce mai multe beneficii decât riscuri, afirmă și Octavian Calmîc, viceministru al Economiei. "Putem să devenim unica țară care are regim preferențial de comerț atât cu Estul, cât și cu Vestul și faptul acesta creează un șir de oportunități de business, în primul rând, la procesarea materiei prime din Est și export către Vest și viceversa", susține Calmîc. Acordul este și o garanție pentru investitori.

Piața europeană este principala destinație pentru produsele moldovenești. În nouă luni ale anului 2011, cel puțin 50% din exporturile moldovenești au mers spre această piață.

Republica Moldova beneficiază de regimul de comerț preferențial, acordat de Consiliul Comisiei Europene în ianuarie 2008 pe o perioadă de cinci ani. Produsele moldovenești, cu excepția unor produse contingente (vinuri, cereale, produse animaliere) sunt admise la import în comunitatea europeană fără aplicarea unor restricții cantitative și cu scutirea de taxele vamale la import. În 2010, preferințele comerciale autonome acordate au fost preluate până la finele anului 2015.

Tot ce trebuie să știi despre deciziile de la summit-ul UE

Care sunt cele mai importante decizii luate până în acest moment în cadrul summitului liderilor din Uniunea Europeană (UE).

Încercarea de a convinge toate cele 27 de state UE să fie de acord cu schimbarea tratatelor Uniunii a eșuat.

– Toate cele 17 state din zona euro au fost de acord cu schimbarea tratatelor UE. De asemenea, România și alte cinci țări din Uniune, dar din afara zonei euro, vor participa la această înțelegere.

– Imediat ce un stat membru al zonei euro încalcă limita maximă a deficitului, cifrată la 3%, se vor aplica sancțiuni automate. Excepții se vor putea face doar dacă majoritatea statelor din zona euro decid că nu este nevoie de aplicarea acestora.

– Marea Britanie, prin vocea pri-

mului ministru David Cameron, afirmă că opțiunile care i s-au oferit nu au fost în interesul țării, prin urmare nu va lua parte la acord.

– Ungaria respinge înțelegerea. Suedia și Republica Cehă sunt nehotărâte și vor să își consulte parlamentele.

– Banca Centrală Europeană (BCE) se va ocupa de monitorizarea unui fond de urgență pentru salvarea țărilor aflate în dificultate. Detaliile acestuia urmează să fie publicate.

– Cele două fonduri de urgență ale zonei euro, Mecanismul de Stabilitate European (ESM) și Facilitatea Europeană pentru Stabilitatea

Financiară (EFSF), vor fi administrate de către BCE.

– Mecanismul de Stabilitate Europeană va fi pus în practică începând cu luna iulie 2012. EFSF va rămâne activ până la mijlocul anului 2013. Pragul maxim al EFSF/ESM, cifrat în prezent la 500 mld. euro, va fi revizionat în Martie 2012.

– Regulamentul de vot în cadrul ESM va fi schimbat pentru a permite luarea deciziilor cu o majoritate de 85% în cazul urgențelor. Această măsură ar putea să fie însă modificată în funcție de o decizie a Parlamentului finlandez.

– Țările din zona euro vor acorda FMI încă 200 mld. euro pentru ajutarea țărilor aflate în dificultate.

– Cererile Marii Britanii care au fost respinse în cadrul summitului:

– Orice transfer de putere de la o autoritate de reglementare națională către o autoritate din UE să poată să fie împiedicată prin veto.

– Băncile ar trebui să fie obligate să mențină rezerve de capital mai mari;

– Menținerea Autorității Bancare Europene în Londra;

– Respingerea încercărilor Băncii Centrale Europene de a impune o măsură prin care tranzacțiile denominate în euro să fie realizate doar în cadrul țărilor din zona euro.

Londra se pune contra cu totul: Acum se întreabă dacă restul țărilor UE pot folosi instituțiile europene pentru noul acord

Autoritățile de la Londra se întreabă dacă restul statelor membre ale Uniunii Europene au dreptul să folosească instituțiile și clădirile europene pentru punerea în aplicare a acordului convenit la Bruxelles pentru combaterea crizei datoriilor din zona euro, a indicat luni Downing Street.

Toate țările din UE, cu excepția Marii Britanii, au convenit vineri să consolideze disciplina bugetară, transmite AFP.

Potrivit unui purtător de cuvânt al Downing Street, reședința premierului britanic, autoritățile de la Londra discută cu restul UE despre modul în care va fi aplicat acordul.

Întrebat dacă Marea Britanie se va opune la folosirea clădirilor și instituțiilor UE de către celelalte 26 de țări, pentru punerea în aplicare a acestui acord, purtătorul de cuvânt al premierului David Cameron a declarat că

în mod evident este o discuție referitoare la utilizarea instituțiilor.

“Trebuie să reflectăm asupra manierei de abordare a acestei discuții, dar și a discuțiilor în general în Uniunea Europeană, acum că lucrurile evoluează”, a spus purtătorul de cuvânt.

Aceste comentarii au avut loc în condițiile în care Franța și Germania, cele două țări care au făcut presiuni pentru acordul de integrare fiscală, au adoptat luni o atitudine conciliantă.

Președintele francez Nicolas Sarkozy a deplâns luni “existența a două Europe”, dar a insistat că “din fericire o ieșire a Londrei de pe piața unică europeană nu este de actualitate”.

Purtătorul de cuvânt al cancelarului german Angela Merkel a dat asigurări că Marea Britanie rămâne un partener important al Germaniei, în cadrul Europei, în pofida veto-ului regretabil exercitat de premierul Cameron la summit-ul de săptămâna trecută.

China face un vehicul de investiții de 300 MLD. de dolari, pentru SUA și Europa

Banca centrală din China intenționează să înființeze un vehicul de investiții de 300 de miliarde de dolari care va opera două fonduri, unul pentru Statele Unite și un altul pentru Europa, a declarat o sursă apropiată situației, citată de Reuters, informează Mediafax.

Noul vehicul are rolul să îmbunătățească utilizarea rezervelor valutare ale Chinei, cele mai mari din lume. Planul de înființare a acestui vehicul de investiții există de dinaintea declanșării crizei datoriilor suverane din Europa.

Obiectivul este efectuarea unor investiții mai agresive în străinătate, care să aducă profituri mai mari, a spus sursa. Informația a fost confirmată de o a doua sursă, independentă.

Vehiculul de investiții va fi afiliat Administrației

de stat pentru valută, departament al băncii centrale însărcinat cu managementul zilnic al rezervelor valutare de 3.200 de miliarde de dolari ale Chinei.

Unul dintre fonduri se va numi Hua Mei, sau China-SUA, iar celălalt Hua Ou sau China-Europa.

Reprezentanții băncii centrale chineze nu au fost disponibili pentru comentarii.

Liderii chinezi au declarat recent că vor căuta investiții în economia reală din Statele Unite și Europa, în afara de plasamentele în obligațiuni guvernamentale.

Euro s-a apreciat cu 0,6% în urma informațiilor, iar ulterior a fost tranzacționat în creștere cu 0,4%, la 1,3405 dolari pe unitate.

Indicele pan-european FTSEurofirst 300 este în creștere cu circa 1%, susținut atât de acordul liderilor din Uniunea Europeană referitor la integrarea bugetară cât și de informația din China privind vehiculul de investiții.

Grecia a amendat de 150 milioane de euro, dar a încasat doar 10 milioane

Autoritățile fiscale din Grecia au aplicat de la începutul anului 2010 amenzi în valoare de 150 de milioane de euro pentru evaziune, din care au încasat însă doar 10 milioane de euro.

În atenția instituției se află declarații false de venituri, facturi false, neplata TVA sau a impozitelor datorate, dar și depozite bancare cu sume considerabile, care nu au fost incluse în veniturile declarate.

“Până acum am trimis băncilor 4.000 de solicitări pentru informații referitoare la conturi ale unor persoane care dețin vile sau mașini de lux dar care declară venituri minime”, a arătat șeful autorității fiscale, Nikos Lekkas.

Suma încasată este infimă în raport cu sumele necesare funcționării statului, încorsetat de datorii, care sunt de ordinul miliardelor de euro lunar. Oficialul elen a arătat că deținătorii de astfel de bunuri nu au declarat decât venituri de 50.000 de euro pe an.

Agricultori cu Ferrari și Porsche

Lekkas a dat ca exemplu o persoană încadrată ca agricultor care a declarat timp de un deceniu venituri de 10.000 de euro pe an, dar circula în Ferrari și Porsche și deține 11 milioane de euro în contul său bancar, ocupându-se cu cămătăria.

Poliția financiară desfășoară o campanie și împotriva companiilor offshore care dețin proprietăți imobiliare în Grecia.

Majoritatea sunt în stațiuni, precum Porto Heli, din estul regiunii Peloponez, unde au fost numărate 170 de proprietăți, sau lângă Salonic, în nord, unde au fost identificate 14 firme offshore care datorează statului 16 milioane de euro.

Autoritățile elene au lansat un control serios al acestor firme după adoptarea în 2010 a unei legi care a majorat impozitul imobiliar pentru companiile offshore de la 3% la 15%.

Reforma dă posibilitatea ca acest impozit să fie evitat dacă firmele offshore transferă imobilul unei persoane fizice, obiectivul autorităților fiind să controleze veniturile persoanelor anchetate.

Turcia are a doua creștere economică din lume după China

Turcia a înregistrat în trimestrul al treilea o creștere economică de 8,2%, a doua ca mărime după China, iar în primele nouă luni de 9,6%, potrivit datelor oficiale publicate de institutul de statistică, care confirmă performanțele bune înregistrate de economia turcă din 2010, transmite AFP.

Economia Chinei a avansat cu 9,1% în trimestrul al treilea, informează Mediafax.

Față de trimestrul al doilea, avansul economic din Turcia, ajustat la factorii sezonieri, a fost de 1,7%. Institutul de statistică a revizuit totodată în creștere datele aferente creșterii PIB din primul trimestru, de la 11,6% la 12%.

Deficitul de cont curent a avut o creștere îngrijorătoare de 31,5 miliarde de dolari în primele 10 luni, respectiv de 94% față de intervalul similar din anul trecut, la 60 de miliarde de dolari, a anunțat banca centrală. În 2010, Turcia a înregistrat o creștere economică de 8,9%.

Pe ansamblul acestui an, autoritățile de la Ankara anticipează o creștere economică de 8%, care va încetini anul viitor la numai 4%, din cauza crizei din zona euro. Pentru 2013 și 2014, guvernul se așteaptă la un ritm de dezvoltare de 5%.

În 2009, marcat de recesiunea mondială, economia turcă s-a contractat cu 4,8%. Turcia are 73 de milioane de locuitori și este a 17-a economie mondială.

Produsul Intern Brut pe cap de locuitor a urcat anul trecut la 10.079 dolari, de la 8.590 dolari în 2009.

Moody's a retrogradat calificativele a trei bănci importante din Franța

Agencia de evaluare financiară Moody's a retrogradat ratingurile băncilor franceze Societe Generale, BNP Paribas și Credit Agricole, din cauza problemelor de finanțare și a deteriorării situației economice în contextul crizei din Europa, transmite Bloomberg, preluat de Mediafax.

Calificativele pentru credite pe termen lung au fost coborâte cu o treaptă, la “Aa3”, iar cel al Societe Generale la “A1”. Moody's a revizuit în scădere și calificativele individuale ale celor trei bănci.

“Condițiile de lichiditate și finanțare s-au deteriorat semnificativ. Probabilitatea că băncile să se confrunte cu noi presiuni în privința finanțării a crescut, odată cu înrăutățirea crizei datoriilor din Europa”, potrivit comunicatului Moody's.

Cele trei bănci își mențin în continuare o “probabilitate ridicată” de sprijin din partea statului în caz că ar avea nevoie de sprijin, a adăugat agenția.

Retrogradarea instituțiilor de credit survine unei analize începute în iunie și extinse până în septembrie, când Moody's a redus ratingurile pentru împrumuturi pe termen lung ale Credit Agricole și Societe Generale, în timp ce a menținut calificativul BNP Paribas.

Standard & Poor's a pus sub supraveghere ratingurile băncilor europene, inclusiv BNP Paribas, Societe Generale, Groupe BPCE și Credit Agricole, pentru o posibilă retrogradare miercuri, odată cu plasarea sub supraveghere a calificativelor suverane pentru 15 țări din zona euro.

Temerile legate de lichiditatea băncilor franceze s-au intensificat, din cauza accesului tot mai dificil la finanțări de la fondurile monetare americane. Cele mai mari opt fonduri americane active pe piața monetară au redus plasamentele la băncile franceze cu 68% în noiembrie, de la 11,7 miliarde de dolari la 5,56 miliarde de dolari, și au ales să facă afaceri cu instituții de credit din Elveția, Canada sau Japonia. Cele opt fonduri au redus împrumuturile către băncile franceze cu 76,8 miliarde de dolari în ultimele 12 luni.

HOTĂRÎRE

cu privire la aprobarea Regulamentului privind măsurile de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pe piața financiară nebancaară

Nr. 49/14 din 21.10.2011
Monitorul Oficial nr. 206-215/1820
din 02.12.2011

În temeiul art. 20 alin. (1), art. 21 alin. (1), art. 22 alin. (1) și alin. (2), art. 25 alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 "Privind Comisia Națională a Pieței Financiare" (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS) și art. 10 alin. (2) din Legea nr. 190-XVI din 26.07.2007 "Cu privire la prevenirea și combaterea spălării bani-

lor și finanțării terorismului" (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 141-145, art. 597), Comisia Națională a Pieței Financiare

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul privind măsurile de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pe piața financiară nebancaară (se anexează).

2. Entitățile raportoare, în termen de pînă la 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei hotărîri, vor elabora și aproba în conformitate cu legislația, programe

proprii privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, ținînd cont de prevederile prezentului Regulament.

3. Despre executarea pct. 2, entitățile raportoare vor informa Comisia Națională a Pieței Financiare în termen de 30 zile.

4. Controlul asupra executării prevederilor pct. 2 al prezentei hotărîri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere valori mobiliare, Direcției generale supraveghere asigurări și Direcției generale plasmamente colective și microfinanțare.

5. Se abrogă Hotărîrea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 63/5 din 25.12.2007 "Cu privire la Recomandările privind aplicarea măsurilor de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pe piața financiară nebancaară" (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 30-31, art. 74).

VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE
Victor CAPTARI

Chișinău, 21 octombrie 2011. Nr. 49/14.

ANEXĂ

la Hotărîrea Comisiei Naționale a Pieței
Financiare nr. 49/14 din 21 octombrie 2011

REGULAMENT

privind măsurile de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pe piața financiară nebancaară

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Regulamentul privind măsurile de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pe piața financiară nebancaară (în continuare Regulament) se aplică participanților profesioniști la piața financiară nebancaară – entități raportoare determinate de art. 4 din Legea nr. 190-XVI din 26.07.2007 "Cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului" (în continuare – Legea nr. 190 din 26.07.2007).

2. Prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului prezintă o atribuție majoră pentru economia națională și conduce la sporirea încrederii în sistemul financiar autohton.

3. Activitățile supuse riscului spălării banilor și finanțării terorismului sînt:

- 1) tranzacțiile complexe și neordinare;
- 2) operațiunile financiare internaționale;
- 3) operațiunile efectuate cu aplicarea tehnologiilor informaționale;
- 4) operațiunile de brokeraj;
- 5) operațiunile de administrare fiduciară;
- 6) acceptarea depunerilor de economii;
- 7) acordarea de împrumuturi.

4. Principalele elemente ale procesului de spălare a banilor și finanțare a terorismului sînt:

1) plasarea – circulația inițială a mijloacelor bănești sau a altor venituri provenite din activitatea infracțională cu scopul schimbării formei inițiale sau a locului acestora pentru a le face inaccesibile organelor de drept;

2) investirea – separarea de la sursa de proveniență a veniturilor obținute din activitatea criminală prin intermediul diferitelor tranzacții financiare;

3) integrarea – utilizarea unei tranzacții legitime pentru a ascunde veniturile ilicite, făcînd posibilă întoarcerea la infractor a mijloacelor bănești.

5. Entitatea raportoare va raporta Serviciului de Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor din cadrul Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției (în continuare – SPCSB) și Comisiei Naționale a Pieței Financiare (în continuare – CNPF), în conformitate cu legislația, asupra activității sale de combatere și prevenire a spălării banilor și finanțării terorismului pe piața financiară nebancaară.

6. La elaborarea programelor proprii contra spălării banilor și finanțării terorismului, entitățile raportoare trebuie să ia în considerație riscurile aferente spălării banilor și finanțării terorismului în scopul minimizării acestora. Aceste riscuri sînt:

1) Riscul legal – riscul că hotărîrile instanței de judecată sau contractele, de fapt, sînt irealizabile și pot afecta negativ operațiunile sau situația entităților raportoare. În scopul minimizării riscului legal entitățile raportoare trebuie să efectueze o monitorizare corectă la identificarea persoanelor fizice și juridice, precum și a beneficiarului efectiv.

2) Riscul imaginii – risc aferent spălării banilor și finanțării terorismului, care implică posibilitatea pierderii încrederii ca urmare a apariției publicității adverse privind practicile de afaceri a entităților raportoare și a beneficiarului efectiv.

3) Riscul operațional – riscul pierderilor directe sau indirecte, care rezultă din procesele interne inadecvate sau eșuate, persoane sau evenimente externe.

4) Riscul tehnologiilor informaționale – riscul care poate apărea în urma lansării tehnologiilor informaționale noi și a dezvoltării celor existente, cînd acestea pot crea condiții favorabile pentru acțiuni de spălare a banilor și finanțare a terorismului.

II. RESPONSABILITATEA

7. Entitățile raportoare sînt responsabile pentru elaborarea, aprobarea și asigurarea aplicării unui program propriu adecvat privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, de care depinde prevenirea și depistarea la timp a operațiunilor suspecte. Dispunerea de un astfel de program constituie mijlocul cel mai eficient prin care o entitate raportoare poate să se protejeze contra implicării în tranzacții ce pot facilita activități ilicite, precum și să asigure respectarea normelor aplicabile de raportare a activităților suspecte.

8. Entitățile raportoare sînt responsabile de conformarea activității acestora prevederilor legislației în vigoare în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.

III. CERINȚE FAȚĂ DE PROGRAMELE PROPRII DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII TERORISMULUI

9. Programele proprii de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului reprezintă politici și proceduri, inclusiv reguli cu privire la măsurile de identificare a clienților, care promovează normele de etică și profesionalism în sectorul financiar nebancaar și previn implicarea entității raportoare în acțiuni ilicite, în mod intenționat sau nu, de către elementele criminale. Politicile și procedurile trebuie să asigure efectuarea operațiunilor financiare într-un mod sigur și prudent.

10. La elaborarea programelor privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, entitățile raportoare trebuie să ia în considerație prezentul Regulament și să le adapteze la activitatea lor în dependență de mărimea, complexitatea, natura și volumul activităților entității raportoare, lista clienților, nivelul de risc asociat cu diferiți clienți și operațiunile desfășurate de aceștia, ținînd cont de prevederile legislației în vigoare și practica acceptată în acest domeniu.

11. Programul entității raportoare privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului trebuie să fie aprobat de entitățile raportoare și supus revizuirii ori de cîte ori este necesar, dar nu mai puțin de o dată pe an.

12. Structura programelor proprii de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pe piața financiară nebancaară trebuie să prevadă cel puțin următoarele componente:

- 1) obligațiile entităților raportoare, care trebuie să includă:
 - a) cunoașterea circumstanțelor clienților cu grad de risc sporit;

b) cunoașterea surselor de informare a părților terțe;

c) aprobarea tranzacțiilor semnificative ale clienților cu grad de risc sporit;

d) determinarea sectoarelor care pot fi supuse riscului spălării banilor și finanțării terorismului cu delimitarea exactă a atribuțiilor fiecărei subdiviziuni îndreptate spre prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului;

e) asigurarea înlăturării neconformărilor identificate în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului pe piața financiară nebancaară;

f) punerea în acțiune a politicilor și procedurilor interne aferente prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, inclusiv determinarea responsabilităților angajaților la diferite niveluri ierarhice;

2) definirea procesului posibil de spălare a banilor și finanțare a terorismului în dependență de particularitățile caracteristice ale entității raportoare;

3) măsuri de identificare a clientului (regulile "cunoașteți clientul");

4) proceduri și măsuri de verificare a modului de conformare la normele elaborate și de evaluare a eficienței acestora;

5) proceduri de raportare internă și externă către autoritățile competente privind activitățile și operațiunile suspecte;

6) modalități de întocmire și păstrare a evidențelor corespunzătoare, precum și stabilirea accesului la acestea;

7) standarde pentru angajare și programe de pregătire a personalului în domeniul cunoașterii clienților, inclusiv proceduri privind selectarea angajaților noi.

IV. MĂSURI DE IDENTIFICARE A CLIENTULUI

13. Entitățile raportoare aplică măsurile de identificare a clienților:

- 1) la etapa stabilirii relațiilor de afaceri;
- 2) la efectuarea tranzacțiilor ocazionale în valoare de cel puțin 50 mii lei, precum și la efectuarea tranzacțiilor electronice în valoare de cel puțin 15 mii lei, indiferent de faptul că tranzacția se efectuează printr-o singură operațiune sau prin mai multe operațiuni;
- 3) la existența unor suspiciuni de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului;

4) la existența unor îndoieli privind veridicitatea și precizia datelor de identificare obținute.

14. Entitățile raportoare identifică clientul și adoptă măsuri adecvate bazate pe risc pentru verificarea identității, astfel încît să posede informația și certitudinea despre client, structura proprietății și modalitățile de control ale acestuia.

15. Entitățile raportoare monitorizează continuu tranzacțiile sau relațiile de afaceri ale clientului, pentru a se asigura că acestea sînt conforme informațiilor furnizate și că sînt actualizate permanent.

16. Subiecții supuși identificării sînt:

- 1) persoana fizică sau juridică care deține un cont la entitatea raportoare sau acei în numele cărora este menținut contul;

2) proprietarii beneficiari ai tranzacțiilor efectuate de către intermediari-profesioniști;

3) orice persoană fizică sau juridică implicată într-o tranzacție care poate impune un risc semnificativ imaginii sau alt risc;

4) persoanele expuse politic.

17. Entitățile raportoare trebuie să obțină informații privind scopul și natura relației de afaceri, privind tranzacțiile complexe și neordinare.

18. Entitățile raportoare trebuie să elaboreze politici și proceduri clare de acceptare a clientului, inclusiv o descriere a tipurilor de clienți care par să impună un risc sporit instituției. La elaborarea acestor politici situația clienților cu un risc mai mare trebuie examinată sub un șir de aspecte cum ar fi experiența clienților, țara de origine, poziția socială, activitățile de afaceri sau alți indicatori de risc. Procedurile de acceptare a clienților trebuie să includă mai multe etape în dependență de nivelul de risc al clienților, concomitent punând accentul pe clienții cu un venit înalt a cărui sursă este neclară sau neidentificată. Deciziile de începere, continuare sau încetare a relațiilor de afaceri cu clienții cu un grad de risc sporit, trebuie să fie exclusiv luate la nivelul conducerii entităților raportoare. Este important ca procesul de acceptare a clienților să nu restricționeze accesul publicului larg la serviciile financiare.

19. Entitățile raportoare vor dispune de o politică și o procedură sistematică de identificare a clienților (fie permanenți sau ocazionali, persoane fizice sau juridice sau alte aranjamente legale) și a beneficiarului efectiv, de instrumente adecvate de verificare din surse sigure și independente a informației despre clienți și despre tranzacțiile acestora și nu vor stabili o relație de afaceri pînă cînd identitatea clientului nu este verificată. Informația cu privire la identificarea clienților și a beneficiarilor efectivi ai acestora urmează a fi actualizată ori de cîte ori este necesar.

20. La stabilirea unor relații de afaceri entitățile raportoare vor respecta normele legale și actele normative ale CNPF în scopul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului prin obținerea cel puțin a următoarelor informații:

- 1) În cazul clientului – persoană fizică:
 - a) numele, prenumele și patronimicul, după caz;
 - b) data și locul nașterii;
 - c) numărul de identificare sau alți indici unici conținuți într-un act de identitate oficial neexpirat, care conține fotografia titularului (ca exemplu: pașaport, buletin de identitate, permisul de ședere eliberat de autoritățile împuternicite ale Republicii Moldova, alte acte de identitate);
 - d) adresa de domiciliu și/sau reședință;
 - e) numărul de telefon, fax, adresa de poștă electronică (în cazul în care există);
 - f) cetățenia;
 - g) ocupația și, după caz, numele angajatorului ori natura activității proprii;
 - h) funcția publică importantă deținută, după caz;
 - i) numele beneficiarului efectiv;
 - j) scopul și natura relației cu entitatea raportoare;
 - k) semnătura.
- 2) În cazul clientului – persoană juridică:
 - a) denumirea clientului;
 - b) sediul și/sau adresa unde sînt desfășurate operațiunile de afaceri ale persoanei juridice;
 - c) numărul de telefon, fax, adresa de poștă electronică, după caz;
 - d) numărul de identificare de stat (codul fiscal);
 - e) documentele de constituire în original sau copie autentificată, cu modificările și completările ulterioare;
 - f) informația privind identitatea persoanelor care, potrivit actelor constitutive și/sau hotărîrii organelor statutare, sînt investite cu competența de a conduce și reprezenta entitatea, precum și împuternicirile acestora;
 - g) extrasul din Registrul de stat al persoanelor juridice;
 - h) natura și scopul afacerii și legitimitatea ei;
 - i) scopul și natura relației cu entitatea raportoare;
 - j) numele beneficiarului efectiv.

21. Entitățile raportoare vor identifica beneficiarul efectiv al clientului său și vor întreprinde măsuri rezonabile pentru a verifica identitatea beneficiarului efectiv pe bază de risc, utilizînd informația relevantă sau datele obținute din surse sigure, astfel încît să cunoască cine este beneficiarul efectiv. Pentru identificarea și verificarea beneficiarului efectiv se vor utiliza aceleași proceduri de identificare și verificare ca pentru persoane fizice.

22. La identificarea beneficiarilor efectivi ai clienților, entitățile raportoare vor întreprinde următoarele măsuri:

- 1) în cazul persoanelor fizice: dacă contul este deschis pe numele unei anumite persoane, entitățile raportoare vor determina dacă persoana respectivă activează în numele său (declarația persoanei privind beneficiarul efectiv).

- 2) în cazul persoanelor juridice: entitățile raportoare vor înțelege caracterul proprietății și mecanismul de control asupra persoanei juridice și vor utiliza măsuri rezonabile la verificarea identității beneficiarilor efectivi. Întru

corespunderea acestor cerințe este necesară constatarea persoanelor fizice care dețin poziții de control, a persoanelor fizice care elaborează politica persoanei juridice și a persoanelor fizice care controlează această persoană (în baza documentelor de constituire, extrasului din Registrul de stat ș. a.).

23. Verificarea identității clientului se realizează pe baza documentelor oficiale din categoria celor mai greu de falsificat sau de obținut pe cale ilicită sub un nume fals, cum ar fi documentele de identitate, emise de o autoritate oficială, care să includă o fotografie a titularului. Verificarea informațiilor care nu se pot proba cu documentele menționate mai sus, se va realiza prin orice metodă corespunzătoare, cum ar fi: confirmarea datei de naștere, de exemplu, din certificatul de naștere, pașaport, buletin de identitate, permisul de ședere eliberat de autoritățile împuternicite ale Republicii Moldova etc.; confirmarea adresei de reședință în cazul în care nu corespunde cu domiciliul (de exemplu, informația de la autorități publice sau de la alte persoane abilitate etc.); contactarea clientului prin telefon, fax sau e-mail (în cazul în care există) pentru a confirma informația prezentată după deschiderea contului; confirmarea validității documentelor de identitate cu certificatele persoanelor autorizate, cu registrele de stat și private.

24. Entitățile raportoare au obligația de a verifica existența legală a persoanei juridice, respectiv dacă aceasta este înregistrată în Registrul de stat al persoanelor juridice sau, după caz, într-un alt registru public. Verificarea informațiilor furnizate de client se va realiza prin orice metodă corespunzătoare, astfel încît entitatea raportoare să se asigure de veridicitatea acestor informații. În acest sens entitățile raportoare vor utiliza cel puțin următoarele modalități: revizuirea ultimelor rapoarte financiare, utilizarea informației independente în procesul de verificare, așa ca prin accesul public (registrele de stat) sau baze de date private, efectuarea unei analize pentru a vedea dacă clientul nu a fost sau nu este în proces de insolvență sau lichidare, obținerea referinței unei entități raportoare cu care clientul a avut relații de afaceri, contactarea clientului prin telefon, prin intermediul serviciilor poștale sau e-mail, coroborarea cu informația prezentată pe pagina web a clientului, sau efectuarea unei vizite pe teren la adresa indicată de persoana juridică, și altele.

25. În cazul în care o persoană fizică este împuternicită în numele clientului să deschidă cont sau să efectueze tranzacții, entitatea raportoare va verifica împuternicirile acesteia, precum și va identifica și va verifica persoana în cauză utilizînd aceleași proceduri de identificare și verificare ca pentru persoane fizice.

26. În cazul deschiderii contului de către un intermediar în numele unui singur client sau în numele mai multor clienți, entitățile raportoare vor solicita și vor obține informațiile și documentele corespunzătoare cu privire la identitatea intermediarului și a persoanelor beneficiare în contul cărora acesta acționează, precum și detalii privind natura împuternicirii lui. Entitățile raportoare vor accepta deschiderea a astfel de conturi numai cu condiția că sînt capabile să identifice atît intermediarii cît și beneficiarii efectivi ai mijloacelor bănești. În cazul în care intermediarul nu are dreptul să acorde entităților raportoare informația necesară privind beneficiarii, acestea nu vor permite deschiderea contului.

27. Entitățile raportoare vor dispune de proceduri corespunzătoare pentru acumularea informației suficiente din partea unui client și a beneficiarului efectiv a acestuia și vor verifica informația disponibilă public, pentru a determina dacă clientul și beneficiarul efectiv a acestuia este sau nu persoană expusă politic, precum vor actualiza periodic informația obținută la deschiderea contului, avînd în vedere că clientul și beneficiarul efectiv a acestuia pot deveni ulterior persoană expusă politic. Este necesară asigurarea obținerii aprobării organului executiv pentru stabilirea sau, în cazul cînd a devenit ulterior, continuarea unor relații de afaceri cu persoane expuse politic, stabilirea sursei bunurilor și mijloacelor bănești ale acestora și efectuarea unei monitorizări sporite și permanente a relației de afaceri.

28. Entitățile raportoare la inițierea tranzacțiilor electronice autohtone sau internaționale, utilizînd în acest sens oricare din mijloacele disponibile, trebuie să obțină și să păstreze cel puțin următoarea informație despre inițiatorul tranzacției: numele; numărul contului (sau un număr unic de identificare); adresa (sau codul personal de identificare, sau data și locul nașterii). Entitățile raportoare participanți ca intermediari la efectuarea tranzacțiilor electronice sînt obligați să păstreze cel puțin aceeași informație.

29. Entitățile raportoare trebuie să adopte proceduri bazate pe risc efectiv pentru gestionarea situațiilor cînd informația necesară efectuării tranzacțiilor electronice nu este completă.

30. Entitățile raportoare sînt obligate să se abțină de la stabilirea unor relații de afaceri, să înceteze ori să refuze îndeplinirea tranzacțiilor în cazul în care nu au fost pre-

zentate actele stabilite pentru identificarea persoanei fizice sau juridice ori datele și informațiile obținute sînt neautentice sau neveridice, sau există suspiciuni de spălare a banilor și/sau finanțare a terorismului. Entitățile raportoare în cazul apariției circumstanțelor descrise mai sus, după caz, trebuie să informeze organul abilitat în conformitate cu prevederile Legii nr. 190 din 26.07.2007.

V. MĂSURI DE PRECAUȚIE SPORITĂ

31. În procesul de punere în aplicare a prevederilor Legii nr. 190 din 26.07.2007, entitățile raportoare vor stabili categoria clienților și a tranzacțiilor ce prezintă un grad de risc potențial mai ridicat, pe baza unor indicatori de risc care pot avea în vedere, după caz, volumul activelor sau veniturilor, tipul serviciilor solicitate, tipul activității desfășurate de client, circumstanțele economice, reputația țării de origine, admisibilitatea explicațiilor oferite de client, niveluri valorice prestabilite pe categorii de tranzacții.

32. Entitatea raportoare trebuie să aplice măsuri de precauție sporită în cazul în care persoana fizică sau juridică implicată în operațiune nu este prezentă personal la identificare precum și la efectuarea (înregistrarea) tranzacțiilor cu participarea persoanei juridice rezidente a zonei off-shore și să întreprindă următoarele măsuri:

- 1) garantarea că identitatea persoanei este stabilită prin documente, date sau informații suplimentare;
- 2) verificarea și certificarea suplimentară a documentelor furnizate;
- 3) garantarea că prima plată a operațiunilor se efectuează printr-un cont deschis în numele persoanei.

33. În cazul în care persoana fizică sau juridică nu se prezintă personal la identificare, precum și în momentul efectuării tranzacțiilor (relații prin corespondență sau prin telefon, e-mail, Internet sau alte mijloace electronice), entitățile raportoare vor aplica clienților în cauză procedurile de identificare și standardele de monitorizare egale celor aplicabile clienților disponibili să se prezinte personal la entitatea raportoare (de ex., prin utilizarea semnăturii digitale, metode biometrice, chei de sesiune etc.).

34. În cazul unor astfel de relații, entitățile raportoare vor efectua următoarele măsuri:

- 1) certificarea documentației transmise entității raportoare, inclusiv a specimenului de semnătură;
- 2) solicitarea documentelor suplimentare pentru a completa dosarul conform procedurilor de identificare a clienților;
- 3) aplicarea măsurilor de protecție care să asigure autenticitatea documentației transmise entității raportoare, în cazul documentelor în formă electronică;
- 4) acceptarea clientului utilizînd procedurile care prevăd solicitarea informației de la o altă entitate raportoare;
- 5) stabilirea și menținerea unei modalități de contact cu clientul, independentă de modalitatea prin care sînt realizate tranzacțiile cu clienții la distanță.

35. La efectuarea (înregistrarea) tranzacțiilor cu participarea persoanei juridice rezidente a zonei off-shore, persoana juridică în cauză va prezenta următoarele informații:

- 1) seria, numărul și data eliberării actului de identitate, adresa și alte date necesare pentru identificarea reprezentantului persoanei juridice;
- 2) actul de reprezentare (procura, ordin, extras din statutul societății etc.), autentificat în modul stabilit de legislație, care va conține numele și funcția reprezentantului persoanei juridice;
- 3) datele de identificare juridică (actul de înregistrare a persoanei juridice), adresa și alte date necesare pentru identificarea persoanei juridice;
- 4) documentele care confirmă identificarea fondatorilor persoanei juridice, pînă la nivelul stabilirii fondatorilor – persoane fizice.

36. O atenție deosebită trebuie acordată în cazul clienților nerezidenți, precum și clienților sau proprietarilor beneficiari care primesc fonduri din străinătate, concomitent ținînd cont de prevederile legislației în vigoare.

37. Pentru clienții și tranzacțiile cu un risc potențial sporit stabilite conform punctului 36 și concomitent ținînd cont de prevederile art. 6 alin. (6) și art. 14 din Legea nr. 190 din 26.07.2007, entitățile raportoare vor stabili măsuri suplimentare de cunoaștere a clienților, care pot include următoarele dar nu se limitează la:

- 1) aprobarea la un nivel ierarhic superior a începerii sau continuării relației de afaceri cu astfel de clienți și/sau pentru realizarea acestor tranzacții, în special, ce depășesc un anumit nivel valoric prestabilit;
- 2) solicitarea ca prima tranzacție să se realizeze prin intermediul unui cont deschis la o entitate raportoare, supus unor cerințe de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului;
- 3) supravegherea sporită și permanentă a relațiilor de afaceri;
- 4) adoptarea de măsuri corespunzătoare pentru a stabili/verifica sursa mijloacelor bănești;
- 5) implementarea sistemelor informaționale adecvate de

gestiune a informației, care să permită furnizarea în timp util a informațiilor necesare pentru identificarea, analiza și monitorizarea efectivă a acestor tranzacții, inclusiv luarea măsurilor privind informarea organului abilitat conform legislației. Sistemele informaționale implementate trebuie să evidențieze cel puțin lipsa sau insuficiența documentației corespunzătoare la începerea relației de afaceri, tranzacțiile neobișnuite derulate prin contul clientului și situația agregată a tuturor operațiunilor clientului cu entitatea raportoare;

6) necesitatea ca persoanele împuternicite cu coordonarea activității de prestare a serviciilor clienților respectivi cunosc și acordă o atenție sporită informațiilor provenite de la terțe părți în legătură cu aceste persoane;

7) în cazul persoanelor fizice, verificarea angajării, poziției publice deținute (după caz).

38. În cazurile în care există riscuri reduse, entitățile raportoare pot să aplice măsuri simplificate de cunoaștere a clienților care sînt stabilite astfel încît să le permită acestora respectarea tuturor prevederilor legislației în vigoare, prezentului Regulament și a altor acte normative.

39. Măsurile simplificate de cunoaștere a clienților trebuie să includă obținerea de suficiente informații despre clienți, care să asigure entității raportoare legitimitatea încadrării clienților în categoria de clienți cu grad scăzut de risc de spălare a banilor și finanțare a terorismului conform legislației, monitorizarea operațiunilor acestora pentru detectarea tranzacțiilor suspecte și stabilirea unei proceduri care să permită actualizarea și adecvarea informațiilor deținute despre clienți astfel încît entitatea raportoare să se asigure că aceștia se mențin în respectiva categorie de clienți.

VI. PROCEDURILE PRIVIND MONITORIZAREA CONTINUĂ A CONTURILOR ȘI A TRANZACȚIILOR

40. Procedurile privind monitorizarea continuă a conturilor și a tranzacțiilor includ:

1) determinarea operațiunilor ordinare (specifice) ale clientului;

2) monitorizarea operațiunilor clientului în scopul determinării corespunderii operațiunilor ordinare (specifice) pentru acel client sau pentru clienții din cadrul categoriilor similare;

3) dispunerea de sisteme informaționale manageriale adecvate în scopul prezentării persoanelor responsabile și a analizei centralizate a informației din cadrul tuturor sistemelor necesare pentru identificarea, analiza și monitorizarea eficientă a conturilor clienților cu grad de risc sporit;

4) identificarea de către entitatea raportoare a operațiunilor suspecte, inclusiv a celor ocazionale sau potențiale, precum și a surselor mijloacelor folosite de client în aceste operațiuni.

41. Entitățile raportoare pot controla eficient și pot minimiza riscul lor numai dacă înțeleg corect activitatea clienților lor, determinînd operațiunile ordinare (specifice) ale clientului. Fără cunoașterea acestor activități, entitățile raportoare pot comite erori în raportarea tranzacțiilor suspecte către autoritățile de resort.

42. Pentru toate conturile, entitățile raportoare vor dispune de sisteme pentru detectarea activităților sau persoanelor suspecte. Acest lucru poate fi efectuat prin stabilirea limitelor pentru o grupă particulară sau categorie de conturi. O atenție deosebită se va acorda tranzacțiilor care depășesc aceste limite și tranzacțiilor care presupun că clientul efectuează activități neobișnuite sau suspecte. Acestea pot include tranzacții care nu par să aibă un sens economic sau comercial, sau care implică sume mari de bani care nu sînt specifice tranzacțiilor obișnuite sau așteptate ale clientului.

43. În vederea efectuării unei monitorizări adecvate a clienților și tranzacțiilor acestora este necesară solicitarea documentelor justificative care confirmă legalitatea uneia sau altei tranzacții (ca exemplu: contracte, facturi, documente de expediție, certificate de salarii, dări de seamă fiscale, rapoarte de activitate, etc., după caz).

44. Pentru categoria clienților cu un risc potențial sporit este necesar să se monitorizeze toate tranzacțiile derulate prin conturile acestora. Fiecare entitate raportoare va stabili persoanele care se încadrează în această categorie, luînd în considerație tipul clientului (persoană fizică sau juridică), istoria acestuia, țara de origine, poziția publică sau poziția importantă deținută, specificul activității desfășurate de către client, sursa fondurilor după caz, alți indicatori de risc.

45. Pentru clienții cu un risc potențial sporit, entitățile raportoare vor dispune de sisteme de control intern care vor evidenția în timp oportun lipsa sau insuficiența documentației corespunzătoare la deschiderea contului, tranzacțiile neobișnuite derulate prin contul clientului; vor acorda o atenție sporită informațiilor provenite de la terțe părți în legătură cu aceste persoane; vor pune la curent organul executiv cu situația monitorizării conturilor clienților cu risc sporit. Tranzacțiile de mare valoare a acestor clienți se vor aproba la nivelul organului executiv.

VII. PĂSTRAREA DATELOR DESPRE ACTIVITĂȚILE ȘI TRANZACȚIILE PERSOANELOR FIZICE SAU JURIDICE ȘI ALE BENEFICIARULUI EFECTIV

46. Entitățile raportoare vor dispune de proceduri privind deținerea și păstrarea informației, care vor include cel puțin următoarele:

1) menținerea unui registru al clienților identificați pentru o perioadă de cel puțin cinci ani (care va include cel puțin: denumirea sau numele clientului; codul fiscal; numărul contului; data deschiderii; data închiderii);

2) păstrarea tuturor înregistrărilor privind tranzacțiile timp de cel puțin cinci ani după ce a avut loc tranzacția;

3) păstrarea în formă arhivată a conturilor și a dosarelor privind identitatea clienților, inclusiv a documentelor primare și a corespondenței de afaceri în decurs de cel puțin cinci ani după ce au fost închise conturile acestora.

47. Entitățile raportoare vor asigura accesul organelor abilitate la documentele și informația cu privire la identificarea și verificarea clienților, a beneficiarului efectiv, precum și privind monitorizarea operațiunilor clienților, inclusiv documentele justificative, în caz de solicitare.

VIII. SISTEMUL DE ASIGURARE A CONFORMĂRII PROGRAMELOR PROPRII DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII TERORISMULUI PE PIAȚA FINANCIARĂ NEBANCARĂ

48. În scopul asigurării respectării programelor proprii de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, entitatea raportoare va dispune de:

1) Prevederi speciale ce țin de sistemul de control intern pentru a asigura conformarea continuă în vederea minimizării riscurilor aferente spălării banilor și finanțării terorismului. Acestea trebuie să includă, dar să nu fie limitate la următoarele:

a) procedurile de identificare a operațiunilor limitate și suspecte;

b) monitorizarea clienților care efectuează un volum mare de operațiuni nespecifice activității. În acest scop entitatea raportoare efectuează investigații privind apartenența clienților la grupul supus monitorizării;

c) monitorizarea activităților legate de conturile deschise la entitatea raportoare;

d) proceduri interne privind raportarea tranzacțiilor suspecte.

2) Un serviciu de audit al entității raportoare pentru verificarea conformării programului de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, prestat de către personalul entității raportoare sau de o persoană independentă, ale cărui funcții includ cel puțin următoarele:

a) evaluarea independentă a politicilor interne și a procedurilor entității raportoare, inclusiv respectarea cerințelor legislației în vigoare;

b) monitorizarea activității personalului;

c) testarea tranzacțiilor în caz de necesitate;

d) atenționarea organului de conducere privind rezultatele verificării.

3) O persoană cu atribuții de luare a deciziilor, prin atribuirea responsabilității de a asigura că politica și procedurile entității raportoare sînt în conformitate cu cerințele și reglementările în domeniul spălării banilor și finanțării terorismului.

Persoana de răspundere contribuie la implementarea prevederilor programului intern de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, în acest scop, fiind abilitată cel puțin cu următoarele atribuții:

a) acordă consultații personalului entității raportoare cu privire la întrebările apărute în timpul realizării programului de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, inclusiv la identificarea și examinarea clienților entității raportoare și evaluarea riscului de spălare a banilor proveniți din acțiuni ilegale (criminale) și finanțare a terorismului;

b) ia decizii în baza informației primite;

c) organizează instruirea personalului entității raportoare în problemele contracarării spălării banilor proveniți din acțiuni ilegale (criminale) și finanțării terorismului;

d) întreprinde măsuri privind prezentarea SPCSB a informației în conformitate cu legislația în domeniu;

e) cel puțin o dată pe an prezintă, în scris, organului de conducere al entității raportoare un raport privind rezultatele implementării programului intern de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului;

f) colaborează cu serviciul de audit al entității raportoare în vederea verificării conformării activității entității raportoare legislației în vigoare în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului;

g) îndeplinește alte funcții în corespundere cu prezentul Regulament și documentele interne ale entității raportoare.

4) Proceduri adecvate de selectare ce conțin exigențele corespunzătoare la angajarea personalului.

5) Un program de instruire continuu a personalului privind conținutul și conformarea prevederilor programului de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului. Programul de instruire trebuie să cuprindă

toate aspectele procesului de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, personalul entității raportoare fiind adecvat instruit. Instruirea personalului trebuie să fie în dependență de nivelul implicării acestuia în procesul de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului. Cerințele de instruire trebuie să includă cel puțin:

a) instruirea personalului nou referitor la importanța programului intern de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului și cerințele de bază;

b) instruirea personalului de prima linie referitor la verificarea identității clienților noi, monitorizarea conturilor clienților deja existenți în bază continuă și detectarea indicilor de activitate suspectă;

c) instruirii regulate de actualizare a responsabilității personalului, inclusiv informarea privind noile dezvoltări de domeniu.

6) Normele interne ce prevăd tragerea la răspundere a angajaților care în mod intenționat nu își realizează atribuțiile de serviciu privind raportarea tranzacțiilor suspecte persoanei responsabile, serviciului securității sau direct autorităților de resort și/sau contribuie personal la derularea operațiunilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului.

7) Soluții de tehnologii informaționale (IT) eficiente în scopul susținerii programului intern de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului. Cerințele funcționale aferente soluțiilor IT vor avea la bază procedurile stabilite în cadrul programului intern.

IX. RAPORTAREA OPERAȚIUNILOR SUSPECTE

49. Entitățile raportoare trebuie să dispună de proceduri clare, aduse la cunoștința întregului personal, care prevăd raportarea de către personal a tuturor tranzacțiilor suspecte aferente unei persoane speciale din organul de conducere al entității raportoare, responsabile pentru acumularea informației și luarea măsurilor contra spălării banilor și finanțării terorismului. De asemenea, trebuie să fie stabilit un anumit lanț de comunicare, atît către conducere, cît și către serviciul de securitate intern pentru raportarea problemelor ce țin de spălarea banilor și finanțarea terorismului.

50. În cazul depistării operațiunilor suspecte, acestea se înregistrează de către entitatea raportoare prin completarea formularelor speciale și/sau prezentarea datelor, conform legislației în vigoare, cu raportarea ulterioară SPCSB în mod discret.

51. Entitatea raportoare informează, după caz, CNPF sau alte organe cu funcții de supraveghere a entităților raportoare în conformitate cu Legea cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, despre activitățile și tranzacțiile suspecte, cazurile de fraudă ce afectează esențial siguranța, stabilitatea sau reputația entității.

52. Entitatea raportoare este obligată să informeze imediat SPCSB despre oricare activitate sau tranzacție suspectă, în decurs de pregătire, de realizare sau deja realizată. Datele privind tranzacția suspectă sînt reflectate într-un formular special, care se remite SPCSB în cel mult 24 de ore.

53. Entitatea raportoare completează un formular special pentru tranzacțiile realizate sau în proces de realizare printr-o operațiune în valoare de peste 500 mii lei, precum și cele realizate prin mai multe operațiuni, în decursul a 30 de zile calendaristice, în valoarea menționată. Formularul se remite SPCSB cel tîrziu la data de 15 a lunii imediat următoare lunii de gestiune.

54. Entitatea raportoare sistează la decizia SPCSB executarea operațiunilor suspecte pe un termen indicat în decizie, dar nu mai mare de 5 zile lucrătoare.

55. Entitatea raportoare și angajații acesteia sînt obligați să nu comunice persoanelor fizice sau juridice care efectuează activitatea sau tranzacția ori terților despre transmiterea informației către SPCSB.

X. MĂSURI DE SUPRAVEGHERE

56. În scopul înlăturării deficiențelor constatate la respectarea de către entitățile raportoare a legislației de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, CNPF poate dispune următoarele măsuri:

1) solicitarea modificării programelor proprii de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului;

2) impunerea obligației de aplicare a măsurilor-standard de cunoaștere a clienților pentru produse, operațiuni și/sau clienți în cazul cărora normele interne ale entității raportoare stabilesc aplicarea de măsuri simplificate sau/si impunerea obligației de aplicare a măsurilor suplimentare pentru operațiuni ori clienți în cazul cărora normele interne stabilesc aplicarea de măsuri standard de cunoaștere a clienților;

3) informarea SPCSB și expedierea materialelor respective la identificarea semnelor de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului cel tîrziu a doua zi lucrătoare din momentul constatării.

CAPITAL Market

Bilingual Publication of National Commission of Financial Market

Wednesday, 14 December 2011. №20 (24)

Veronica ARPINTIN:

“The success is obtained by those who deserve it”

Recently, the European Union supplemented the financing for two programs implemented by the European Bank for Reconstruction and Development, TAM and BAS, by another €5 million. Similar projects are carried out in a number of ex-Soviet countries. The investments for Moldova for 2010-2013 amount to €10 million. More information about the given programs was provided by Veronica Arpintin, National Director for the Business Advisory Services (BAS) Moldova, in an exclusive interview for the newspaper Capital Market.

– What is the BAS program and what activities does it include?

– The BAS program of the European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) provides subsidies to companies in Moldova for partially covering the costs of consultancy services. Within the program, the companies can submit such projects as the installation of software, branding and rebranding, promotion strategies and business plans, and designing works. The BAS program aims to increase the competitiveness of the Moldovan companies and, simultaneously, to develop consultancy services that are an engine for developing more competitive economies. In order to stimulate the demand for consultancy projects, there are offered subsidies of 50% for general consultancy projects, financed by the Government of Sweden, the grant component can amount to 70%, the minimum sum being €10,000. The BAS program organizes different events (we call them “market developing events”), training courses for consultants and for companies. Last year, we staged the first exhibition of consultancy services in Moldova, while this year – the first national conference centering on sustainable energy. I would say that the impact of the BAS program is double as we stimulate both the demand and the supply.

– There is also another EBRD program, MoSEFF, which finances only energy efficiency projects. Do your activities meet somehow?

– Surely they do. MoSEFF is a lending line of the EBRD in Moldova, as our program in fact. We cooperate rather actively with MoSEFF. The difference is that BAS Program finances consultancy projects in energy efficiency, while MoSEFF finances the implementation of energy efficiency projects. That’s why our cooperation is very beneficial. We have a large number of beneficiaries who received assistance both from the BAS program and MoSEFF.

– What criteria do you use to select the consultancy companies with which you cooperate?

– The BAS program is open to all the consultants and all the consultancy companies that work on Moldova’s territory and that express interest in cooperating with us. The list of accredited consultants is constantly changing as BAS is always ready to accredit new companies. The accreditation for us is a process of checking the competences of the consultants. This is necessary in order to minimize the risks in the process of financing the projects. Our list includes more than 100 consultancy companies operating in different areas. The accreditation criteria are very simple: at least two years of experience in the field and at least three consultancy projects implemented. This information is certainly verified and those who meet the criteria are accredited.

– What are the BAS requirements towards the companies that intend to apply for financing for a project?

– The selection criteria for companies are also very simple: at least two years of activity, at least 10 employees and majority Moldovan capital. We do not hold contests to select the applicants. All the eligible projects are financed simultaneously, no matter how large their number is.

– In what areas do our entrepreneurs ask for consultancy services most often?

– From the experience of the BAS program, over the last six years we financed more than 300 projects, 75% of which in the IT sector, concerning the implementation of different information technology. The second position is taken by the marketing projects, different types of consultancy in marketing, from the working out of the brand up to the designing of marketing plans and strategies. There is an increasing interest in energy efficiency projects like energy audit studies or designing works with the implementation of energy efficiency technologies.

– Is there a trendy area?

– Evidently. The energy resources become more expensive and the businesspeople more seriously think how to minimize these costs. Thus, these are the three types of projects that are submitted most often.

– Have you ever rejected a project and why?

– There were cases when the presented projects were not approved, but they were few in number. Every time, there were objective reasons – either the company’s administration abandoned the project or we did not fully trust the abilities of the consultants. For us, the experience of the consultant is very important as an experienced consultant can provide services of a high quality. It is like with doctors. There is a significant difference between a doctor who just graduated from the faculty and another one who worked throughout his life.

– Can you tell us about the TAM program?

– The TAM (TurnAround Management) program provides all-encompassing assistance to Moldovan companies. If we make a comparison between the BAS program and the TAM program, I must say that BAS deals with smaller problems that produce a result quickly, while the TAM projects usually last for 18 months and consist in consultancy and expertise provided by foreign experts for companies free of charge. The TAM projects are more complex and cover all the areas of activity of a company. For example, within the BAS projects it is examined one aspect of the company’s activity, while within the TAM projects they usually make changes and restructure all the processes. Certainly, the TAM projects are fewer in number. It should be noted that only the companies that really want it can

implement TAM projects, but the selection criteria are different. Those interested can contact us in this respect. In Moldova, there is no manager for the TAM projects and thus the BAS program accepts applications for the TAM program as well. The difference is that the decisions over this type of projects are taken in London as the applications are sent there.

– What are you working on now and what do you intend to do in the future?

– Currently, we have a very large number of applications for financing and we are glad that the companies in Moldova understood that they should be modern, implement new technologies and take steps forward as the foreign companies are more active and can cause serious damage to the national companies if they come to Moldova. We plan to stage a series of events focusing on energy efficiency. We intend, among others, to launch a program called “The Woman in Business”, also with the assistance of the Government of Sweden. It will be rolled out last year and will include activities for companies managed by women or that employ mainly women, and for women who want to start a business or stated it and need assistance to develop it. The program is rather complex. We are now working on the details.

– What is the most serious problem faced the Moldovan entrepreneurs in your opinion?

– There is not only one problem. The political situation is unstable and the entrepreneurs encounter lending-related difficulties and face competition from large or foreign companies that are more developed. But we all work in such conditions and some of the companies manage to achieve results, also because they efficiently use the resources they have. Another shortcoming is the typical features of the Moldovan management that leaves much to be desired. However, the problems should not prevent us from making effort and improving the quality of the services or products that we provide.

The success is obtained by those who deserve it and those who do something. The first important step towards success for a company is to use consultancy services. The consultants already analyzed the experience of other local companies and help the companies to develop, allowing them to save time and money. It is not a panacea for all the diseases, but it is yet a remedy. A proof is the 300 projects that we implemented in Moldova over six years for companies that saw a 70% rise in sales during the year after the completion of the project.

Ana STRUTA

PUBLIC PROPERTY AGENCY UNDER THE MINISTRY OF ECONOMY ANNOUNCED ON HOLDING OF INVESTMENT COMPETITION ON SALE OF PROPERTY OF PUBLIC OWNERSHIP AND COMMERCIAL COMPETITION ON SALE OF SINGLE PROPERTY COMPLEXES

The cinema Luceafarul (Edinet) at the initial price of 3,15 million leis, the cinema Pace – 1,6 million leis, the cinema Luceafarul (Stefan Voda) – 1,6 million leis, the cinema Prier (Causeni) – 640 thousand leis are set out for investment competition.

Besides, Poligraf-Service (Chisinau) is set out as well at the initial price of 5 million leis. In commercial competition the following enterprises are set out: Vibropribor (Chisinau, production of electrical measuring equipment, spare parts for optical instruments, etc.), charter capital – 36,7 million leis, starting price – 170 million leis; jewelry plant Giuvaer (Chisinau), charter capital – 17 million leis, starting price – 70 million leis; Energo-reparatii (Chisinau, repair of power equipment), charter capital – 9,9 million leis, starting price – 84 million leis; Indferotrans (Chisinau, railway transportations), charter capital – 2,1 thousand leis, starting price – 3 million leis; airliner Yak-40 – 5,2 million leis.

The physical and juridical persons from Moldova; foreign physical and juridical persons, persons without citizenship may take part in the competition. In order to take part in the competition, together with other documents, it is necessary to provide the document on margin of 200 thousand leis that will be returned to everybody, and reckoned to the winner. The competition consists of two stages. At payment by installment the first part accounts to not less than 50% of the selling price and is paid before the conclusion of the purchase-and-sale agreement. The documents for participation in the competition are accepted till October 7, 15:00 in the Public Property Agency under the Ministry of Economy.

WITHIN 9 MONTHS OF 2011 THERE HAS BEEN THE 3,6% TO 2,4 BLN. KW/H RISE IN ELECTRIC POWER CONSUMPTION IN MOLDOVA AGAINST THE SAME PERIOD IN 2010.

The National Agency for Energy Regulation informs that in January-September, 2011 power deliveries to end users were increased by all three companies distributing electric energy in Moldova.

RED Nord (the North power distributor) increased the power supply by 3,2% to 432,3 mln. kW/h, RED Nord-Vest (the Northwest power distributor) – by 2,1% -to215,4 mln. kW/h, with RED Union Fenosa (which includes power grids of Chisinau, Central and Southern parts of Moldova) by 3,9% -to 1 bln. 793,9 mln. kW/h. the growth in power consumption was determined by the rise in the electric power demand of residential consumers by 2,5% to 1 bln. 137,9 mln. kW/h. Non-residential consumers (industrial, agricultural and trade enterprises as well as public institutions) increased the power consumption by 4,6% to 1 bln. 303,6 mln. kW/h.

InfoMarket

MOLDOVAN ECONOMICS MINISTER SAYS GAS SUPPLY CONTRACT WITH RUSSIA LIKELY TO BE SIGNED SOON

Deputy Prime Minister, Economics Minister Valeriu Lazar said today upon his return from a visit to Moscow, that a new gas supply contract with Russia’s leading gas company Gazprom, will be signed by the end of the year.

“I am upbeat about the signing of the new gas supply contract by the end of the year, as I felt that for the Russian side, the timeframes are also playing an important role”, Lazar said.

He said that if the contract in force is extended, the transition of the Russian gas via Moldova will not be legally regulated, which runs counter to the interests of the Russian gas company. Over 20 per cent of the overall exports of Russian gas are transited via Moldova to the West.

Lazar told the officials of the Russian gas company that Gazprom would also have some benefits following the implementation of the EU Energy Package III. “I have set forth only economic arguments. If prices further increase, the gas consumption will lower, not to mention the massive disconnections that might follow”, Lazar added.

As for the delay in the talks with Gazprom, the official said that the management board of the Russian company was concerned with the fact that Moldova is to implement the energy package III, which sees the separation of the supply and delivery of energy.

Valeiu Lazar participated in an ordinary meeting of the Economic Council of the Commonwealth of Independent States on 8-9 December. On the sidelines of his visit, he met Chief Sanitary Inspector of Russia, Gennadiy Onishchenko. The officials discussed the ban on the import of Moldovan wines to the Russian market. Also, the Moldovan official met Russian Education and Science Minister Andrey Fursenko, who is also the co-chairman of the joint Moldovan-Russian inter-governmental commission.

Bill on non-bank lending organizations under debates

Last week, the National Financial Market Commission (CNPF) held the first public debate on the bill on non-bank lending organizations. It involved members of microfinance, leasing and mortgage lending organizations.

Such a bill was drafted following recommendations made by the European Commission in the context of the creation of the Deep and Comprehensive Free Trade Area between Moldova and the EU, including the Action Plan for implementing the strategy for developing the non-banking financial market for 2011-2014.

"It is a rough bill yet as it was drafted in a short period of time. There are laws on microfinance organizations and leasing activity and other documents regulating the non-banking financial market. In this bill, the CNPF suggests joining the non-banking loans under the aegis of a normative act, this being a very important act for adjusting the national legislation to the EU directives that cover financial institutions and financial activities", said the World Bank consultant Roger Gladei.

During the discussions, the head of the CNPF's General Collective Placements and Microfinance Division Alina Cebotariov said it was decided to conceptually modify the bill as a result of the appraisals and suggestions that came from interested state institutions and from market participants. "We selected and included a series of modifications of the technical details. Ultimately, we resorted to

a compromise so as not to distort the market on the one hand and to ensure certain stability on the other hand. The move is also aimed at monitoring and regulating these organizations up to a certain moment", said Alina Cebotariov.

The name was changed from microfinance organization into non-bank lending institution. A single legal framework will define the process

and the method of regulating certain kinds of non-banking activity such as lending, micro-lending, general lending, mortgage lending, factoring and financial leasing.

As regards the name, the opinion of the consultant who took part in the drafting of the bill differs from that of the CNPF. "I'm for renaming the non-bank lending organizations into financial institutions. I expect

the central bank will oppose as it considers the financial institutions are banks, but it should abandon the terminology introduced by the law of 1995, which was followed by several directives about banks. In Europe, there are loan institutions and financial institutions", stated Roger Gladei.

The new law says nothing about the adequacy of the capital and the

own funds and does not require that the given institutions have compulsory reserves. It yet specifies the minimum capital and the mandatory capital. The minimum capital requirement was analyzed separately, especially because there are signals from the market that the norms are too low and should be increased so as to favor a financial market where there must be capital fluidity and stability of the institutions.

The bill follows the logic that the lending and mortgage lending organizations need a higher capital. The owned mandatory capital decreases depending on the kind of activity. The lowest capital, of up to 60,000 lei, is set for organizations that will be able to provide only microloans to private individuals. In general, a non-banking lending institution will perform activities according to the owned capital. The larger is the capital, the more kinds of activity will be registered.

"The capital for micro-lending was diminished given that the risk for loans is the smallest and so as not to limit the creation of these organizations and in order to ensure the accessibility of the loans for socially underprivileged persons", explained Alina Cebotariov.

At the same time, the procedure concerning risk-based supervision will be obligatory for the non-bank lending organizations whose assets exceed a certain sum.

Another modification provides for the exclusion of the authorization. In the future, the procedure will include two stages: the issuing of a preliminary notice before registration, and the inclusion of the institution in the state register on non-bank financial institutions.

Lilia Platon

MOLDOVA BENEFITS FROM CENTRALIZED IRRIGATION SYSTEMS WITHIN US COMPACT PROGRAMME

The first three associations of Irrigation Water Users, created within the US Compact Programme in the villages of Lopatna, Criuleni and Grozesti, have submitted their registration applications to Moldova's Waters Agency.

Also today, the Monitoring and Supervision Department of the Association of Irrigation Water Users was set up at a conference held by Moldova's Waters Agency and by the US Compact Programme. Moreover, the Millennium Challenge Fund Moldova donated a consignment of equipment and furniture to Moldova's Waters Agency and a vehicle to the Monitoring and Supervision Department of the Association of Irrigation Water Users.

As many as 11 similar associations, dealing with the management of the irrigation systems and covering an area of over 15,000 hectares, are to be created within the US Compact Programme.

The Compact Programme, implemented by the US Government, has given 262 million dollars in financial assistance for the restoration of the centralized irrigation systems in eleven Moldovan settlements and for restoring a 93-kilometer-long road segment of the Sarateni-Soroca highway.

INDUSTRIAL PRODUCTION IN MOLDOVA GROWS BY ABOUT 10%

Industrial enterprises of Moldova produced 9.4% more goods in January-October 2011 than in the analogous period of 2010.

According to the National Bureau of Statistics, growth was mostly caused by extended outputs in the mining (up 15.9%)

and processing industries (up 11.4%). At the same time, a 6% drop was observed for power production and distribution.

The largest growth of industrial production was registered for medical equipment production (up 48.5%), electrical equipment (up 39.2%), machinery and other equipment (up 38.6%).

A shrinkage was observed for oil and fat production (down 11.2%), flour-grinding industry (down 6.6%), and metallurgy (down 4%).

Infotag's dossier: However, the National Bureau of Statistics does not consider it necessary to make public data on production amounts either in nominal or in money terms, explaining it by European practice it implements.

MOLDOVAN CANNED FOOD PRODUCERS ARE CONCERNED ABOUT UKRAINIAN RIVALS

Products of the Moldovan processing industry may disappear due to a large amount of Ukrainian goods, whose inflow will grow if the Parliament cancels tax on environmental pollution for them, stated acting Chair of the association of wrapper and packed goods producers and importers Apama, Alexander Bilinkis,

At the press conference on Monday, Bilinkis said that if respective amendments on environmental tax on goods in tetra pack and plastic packaging are adopted, the environmental condition in Moldova will worsen, and activities of domestic canned food producers will be menaced.

According to the Apama leader, authorities want to cancel the tax due to Ukraine's complaint to the World Trade Organization on that similar ecological duty in Moldova discriminates against Ukrainian producers.

"It is notable that revenues from ecological duties to the bud-

get reached over 200 million lei in 2010. And it is not surprising that the same sum was included in the next-year budget [bill]; it means that covering of such costs will be born by domestic producers", member of the EFES Vitanta Moldova Brewery board, Yakov Tikhman, said.

Among press conference participants were also Vasile Tarlev, Chair of the Industrialists and Entrepreneurs Association of Moldova and Head of the canned food producers association Speranta-Con, Anatoly Demchenko – Chair of the Soft Drinks Producers Association, as well as Director General of Orhei-Vit Stefan Golubciuc, and Director General of Gelibert – Vasile Bejenari.

They said that these amendments do not reflect opinions of local producers at all, and will lead to drop in tax and duty revenues to the state budget, to shrinkage of labor remuneration level, decrease of jobs, unemployment rate growth, outflow of able-bodied population abroad, and other negative consequences.

The businessmen said that in order to regulate relations with Ukraine, it is not necessary to cancel environmental taxes, but to improve legislation if it is imperfect.

They also demanded the Parliament to cancel draft amendments to the Law on taxes for environmental pollution and to return it for completion to the Government, or to make amendments to the law subject to proposals of the Ministry of Agriculture and Food Industry and professional associations of enterprises and producers.

Infotag's dossier: The Law on taxes for environmental pollution came into effect on February 25, 1998. In 2008, the parliament made amendments to the law, according to which importers began to pay ecological taxes for goods packed in plastic and tetra pack wrapper (except dairy goods). Tax of a packaging worth 1 leu – is 0.8-1 lei, 1-3 lei – is 1-1.5 lei, and over 3 lei – 1.5-3 lei.

Ukrainian authorities said the provision is discriminatory and appealed against it to the World Trade Organization.

Oferte/cereri comerciale la BVM la data de 13.12.2011

Коммерческие предложения на ФБМ на 13.12.2011 г.

Cod ISIN	Denumirea emitentului	Cereri pentru cumpărare, un.	Prețuri pentru unitate, lei	Oferte pentru vânzare, un.
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1143,53	144,00
MD14MAUR1006	SA "MAURITUS"	0,00	325,00	782,00
MD14ENER1001	BC "ENERGIBANK" SA	0,00	160,00	958,00
MD14MOEL1006	SA "MOLDELECTROMONTAJ"	0,00	100,00	850,00
MD14TRAS1003	SA "INTREPRINDEREA DE TRANSPORTURI AUTO nr.1"	0,00	10,00	264,00
MD14ASIC1003	SA "ASICON"	0,00	2,50	239,00
MD14ASIC1003	SA "ASICON"	0,00	2,50	159,00
MD14ASIC1003	SA "ASICON"	0,00	2,50	188,00
MD14FLAU1001	SA "FLOAREA SOARELUI"	0,00	50,00	100,00
MD14DIRE1009	SA "DIRECOM"	0,00	0,60	11169,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1250,00	2836,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1275,00	93,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1285,00	100,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1295,00	100,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1300,00	660,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1400,00	23,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1487,00	8,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1500,00	4,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1560,00	100,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1800,00	100,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1900,00	572,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1950,00	30,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	2000,00	9,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	660,00	1000,00	0,00
MD14AGRN1003	SA "AGROMASINA"	0,00	9,85	5,00
MD14AGRN1003	SA "AGROMASINA"	0,00	10,00	14,00
MD14ALLA1007	SA "AVICOLA "GALLINULA"	0,00	2,00	100,00
MD14AMAS1009	SA "ALIMENTARMAS"	0,00	2,99	100,00
MD14AMAS1009	SA "ALIMENTARMAS"	0,00	3,00	2197,00
MD14APRO1001	SA "APROMAS"	0,00	5,75	4112,00
MD14APRO1001	SA "APROMAS"	0,00	10,61	133526,00
MD14AQUA1001	SA "AQUA PRUT"	0,00	50,00	129,00
MD14ARAL1001	SA "UZINA TURNATORIE ARALT"	0,00	12,00	6290,00
MD14ARTU1009	SA "RAUT"	0,00	5,50	5000,00
MD14ARTU1009	SA "RAUT"	0,00	6,00	8775,00
MD14AVID1007	SA "AVICOLA - CODRU"	0,00	27,00	50,00
MD14AVIF1005	SA "AVICOLA ROSSO SL"	0,00	10,00	55,00
MD14AVIP1003	SA "AVIS PRIM"	0,00	6,00	3804,00
MD14BALT1008	SA IM "BALTEANCA"	0,00	6,00	236781,00
MD14BARD1000	Intreprinderea Mixta Fabrica de Vinuri "VINARIA BARDAR" SA	0,00	18,50	2,00
MD14BAT1003	SA "BASTINA"	0,00	20,00	25,00
MD14BAZA1003	SA "BAZA TRANSPORTULUI AUTO NR. 14 DIN FLORESTI"	0,00	10,00	4850,00
MD14BECM1002	BC "BANCA DE ECONOMII"	0,00	42,00	1200,00
MD14BECM1002	BC "BANCA DE ECONOMII"	0,00	43,70	2536,00
MD14BECM1002	BC "BANCA DE ECONOMII"	0,00	45,00	200,00
MD14BECM1002	BC "BANCA DE ECONOMII"	0,00	64,50	49,00
MD14BECM1002	BC "BANCA DE ECONOMII"	0,00	85,50	1610,00
MD14BECM1002	BC "BANCA DE ECONOMII"	0,00	200,00	128,00
MD14BECM1002	BC "BANCA DE ECONOMII"	0,00	210,00	160,00
MD14BECM1002	BC "BANCA DE ECONOMII"	1000,00	11,00	0,00
MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	0,00	20,00	4688,00
MD14BIOC1006	SA "UZINA BIOCHIMICA DIN BALTI"	0,00	150,00	2342,00
MD14BSOC1004	BC "BANCA SOCIALA" S.A.	0,00	300,00	1021,00
MD14BSOC1004	BC "BANCA SOCIALA" S.A.	0,00	320,00	834,00
MD14BSOC1004	BC "BANCA SOCIALA" S.A.	0,00	330,00	369,00
MD14BSOC1004	BC "BANCA SOCIALA" S.A.	0,00	1000,00	50,00
MD14BSOC1004	BC "BANCA SOCIALA" S.A.	0,00	1150,00	145,00
MD14CAHA1004	SA "CARAHASANI-VIN"	0,00	150,00	5000,00
MD14CARP1005	SA "FLOARE - CARPET"	0,00	8,00	1050,00
MD14CARP1005	SA "FLOARE - CARPET"	0,00	23,00	1776,00
MD14CEPU1006	SA "CEREALE-PRUT"	0,00	20,00	900,00
MD14CERF1003	Combinatul de Produse Cerealiere "CEREALE FLOR"	0,00	9,99	255,00
MD14CERF1003	Combinatul de Produse Cerealiere "CEREALE FLOR"	0,00	15,00	129229,00
MD14CEVU1008	SA "CEREALE - VULCANESTI"	73,00	3,00	0,00
MD14CICU1007	SA "PISCICULTORUL"	0,00	12,00	9930,00
MD14CIMA1009	SA "ICAM"	1166,00	5,00	0,00
MD14COLM1008	SA "COLOANA MECANIZATA MOBILA"	0,00	37,00	323,00
MD14COPA1008	SA "INTREPRINDEREA DE COLECTARE A VITELOR SI A PASARILOR"	0,00	8,00	13717,00
MD14CORM1002	SA DE PRODUCERE A NUTRIELOR "COMBICORM"	0,00	10,00	1390,00
MD14COVI1002	SA "COMBINATUL DE VINURI DIN TARACLIA"	0,00	7,00	990,00
MD14CPC1000	SA "COMBINATUL DE PRODUSE CEREALIERE DIN CHISINAU"	0,00	17,90	17391,00
MD14CPC1000	SA "COMBINATUL DE PRODUSE CEREALIERE DIN CHISINAU"	0,00	18,00	13310,00
MD14CPC1000	SA "COMBINATUL DE PRODUSE CEREALIERE DIN CHISINAU"	0,00	48,45	58176,00
MD14CPC1000	SA "COMBINATUL DE PRODUSE CEREALIERE DIN CHISINAU"	0,00	50,00	23511,00
MD14CRIS1004	SA "CUPCINI - CRISTAL"	0,00	10,15	43349,00
MD14DEUN1007	SA "FABRICA DE UNT DIN TARACLIA"	0,00	19,70	1332,00
MD14DIAN1007	Fabrica de Confectii "DIANA" SA	0,00	0,70	40077,00
MD14ENER1001	BC "ENERGIBANK" SA	0,00	180,00	1516,00
MD14FABR1008	SA "FABRICA DE BRINZETURI DIN LEOVA"	0,00	1,50	11657,00
MD14FLAU1001	SA "FLOAREA SOARELUI"	0,00	240,00	95,00
MD14FLAU1001	SA "FLOAREA SOARELUI"	0,00	250,00	850,00
MD14FLAU1001	SA "FLOAREA SOARELUI"	0,00	270,00	283,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	26,00	379,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	27,00	168,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	30,00	2180,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	32,00	297,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	36,00	158,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	38,00	41,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	39,00	750,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	40,00	2295,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	42,00	1177,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	43,00	92,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	44,00	764,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	45,00	2782,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	50,00	11198,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	55,00	273,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	60,00	7329,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	65,00	265,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	70,00	2690,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	80,00	4155,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	90,00	332,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	100,00	10661,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	120,00	1050,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	0,00	125,00	400,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	1500,00	22,50	0,00
MD14FRIO1005	SA "FRIGORIFER"	0,00	1,40	13998,00
MD14FRUC1003	SA "FRUCTE"	0,00	6,50	2127,00
MD14FUDF1006	SA "FABRICA DE UNT DIN FLORESTI"	766,00	50,25	0,00
MD14GRAL1005	SA pentru reparatia si deservirea automobilelor "INTEGRAL-AUTO"	0,00	60,00	105,00
MD14GRAL1005	SA pentru reparatia si deservirea automobilelor "INTEGRAL-AUTO"	22,00	30,00	0,00
MD14IECT1008	Institutul "AGROINDPROIECT" SA	0,00	250,00	155,00
MD14INCU1004	SA "INCUBATOR"	0,00	10,20	20877,00
MD14JLC1001	SA "JLC"	0,00	45,00	33,00
MD14LEMI1007	SA "LEMIAR"	0,00	13,75	21900,00
MD14LEMI1007	SA "LEMIAR"	0,00	35,00	1936,00

Cod ISIN	Denumirea emitentului	Cereri pentru cumpărare, un.	Prețuri pentru unitate, lei	Oferte pentru vânzare, un.
MD14LUPA1009	SA "CAHULPAN"	0,00	12,00	750,00
MD14LUTE1001	SA "MULTEVIT"	0,00	0,21	21052,00
MD14MACN1002	SA "MACON"	0,00	30,00	1525,00
MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Grupu Societe Generale" SA	0,00	134,00	9276,00
MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Grupu Societe Generale" SA	0,00	135,00	8896,00
MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Grupu Societe Generale" SA	0,00	138,00	683,00
MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Grupu Societe Generale" SA	0,00	150,00	441,00
MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Grupu Societe Generale" SA	0,00	200,00	794,00
MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Grupu Societe Generale" SA	0,00	255,00	10000,00
MD14MCR1008	SA "MOLDCARTON"	0,00	10,00	190,00
MD14MCR1008	BC "MOLDCONBANK" SA	0,00	200,00	48,00
MD14MCR1008	BC "MOLDCONBANK" SA	0,00	250,00	336,00
MD14MCR1008	BC "MOLDCONBANK" SA	0,00	270,00	34,00
MD14MCR1008	BC "MOLDCONBANK" SA	0,00	280,00	67,00
MD14MCR1008	BC "MOLDCONBANK" SA	0,00	295,00	826,00
MD14MCR1008	BC "MOLDCONBANK" SA	0,00	299,00	196,00
MD14MCR1008	BC "MOLDCONBANK" SA	0,00	300,00	87,00
MD14MCR1008	BC "MOLDCONBANK" SA	0,00	390,00	4247,00
MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	33,00	250,00	0,00
MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	39,99	40,00
MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	48,50	150,00
MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	49,00	104,00
MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	50,00	305,00
MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	60,00	318,00
MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	70,00	32,00
MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	80,00	32,00
MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	120,00	100,00
MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	199,99	130,00
MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	400,00	37,00	0,00
MD14MTUR1005	SA "MOLDOVA - TUR"	0,00	15,00	248,00
MD14NELI1003	SA "FABRICA DE CONFECTII "IONEL"	0,00	3,00	2783,00
MD14NELI1003	SA "FABRICA DE CONFECTII "IONEL"	0,00	3,40	9,00
MD14NELI1003	SA "FABRICA DE CONFECTII "IONEL"	0,00	4,00	1867,00
MD14NELI1003	SA "FABRICA DE CONFECTII "IONEL"	0,00	5,50	357,00
MD14NELI1003	SA "FABRICA DE CONFECTII "IONEL"	0,00	6,50	3310,00
MD14NICD1002	SA "NICODIM"	0,00	0,17	34697,00
MD14NLAC1003	SA "COMBINATUL DE INDUSTRIALIZARE A LAPTELUI din CUPCINI "NLAC"	0,00	4,99	1150,00
MD14NLAC1003	SA "COMBINATUL DE INDUSTRIALIZARE A LAPTELUI din CUPCINI "NLAC"	0,00	5,00	117875,00
MD14NLAC1003	SA "COMBINATUL DE INDUSTRIALIZARE A LAPTELUI din CUPCINI "NLAC"	0,00	6,00	5427,00
MD14NOC41000	SA "BETACON"	0,00	10,00	20,00
MD14NTEH1006	SA UZINA EXPERIMENTALA DE UTILAJ TEHNOLOGIC "NTEH"	0,00	15,00	30,00
MD14NUS41004	SA "GAIUSA"	0,00	0,70	144497,00
MD14OBIS1008	SA "OBISTIL"	0,00	0,10	20,00
MD14OSAM1003	SA "CONSAM"	0,00	1,00	41700,00
MD14OTIS1008	Compania Internationala de Asigurari "ASITO" SA	0,00	24,00	90,00
MD14OTIS1008	Compania Internationala de Asigurari "ASITO" SA	0,00	25,00	160,00
MD14OTIS1008	Compania Internationala de Asigurari "ASITO" SA	0,00	30,00	200,00
MD14OTIS1008	Compania Internationala de Asigurari "ASITO" SA	0,00	35,00	8850,00
MD14OTIS1008	Compania Internationala de Asigurari "ASITO" SA	0,00	93,00	

**Tranzacții cu valori mobiliare ale emitenților din Republica Moldova, pe piața bursieră
(Perioada 5-9 decembrie 2011)**

Data tranzacției, ora	codul ISIN	Denumirea emitențului	Preț (lei)	Numărul de acțiuni (unități)	Volumul total al tranzacțiilor (lei)	Tipul tranzacției	Emisia	Ponderea VM tranzacționate în total emisie (%)	Valoarea nominală, lei
05.12.11 10:05	MD14AVID1007	SA "AVICOLA - CODRU"	26,00	2220	57720,00	Pachet unic (licitatie cu strigare)	131803	1,68	27,00
05.12.11 14:31	MD14CPC1000	SA "COMBINATUL DE PRODUSE CEREALIERE DIN CHISINAU"	17,50	5600	98000,00	Vinzare Cumparare	3997422	0,14	29,00
06.12.11 11:32	MD14UNAL1001	SA "UNIVERSAL"	2,00	6113	12226,00	Pachet unic (licitatie cu strigare)	1340479	0,46	1,00
06.12.11 11:32	MD14TRAS1003	SA "INTREPRINDEREA DE TRANSPORTURI AUTO nr.1"	10,00	143	1430,00	Pachet unic (licitatie cu strigare)	230680	0,06	17,00
06.12.11 14:31	MD14CUPC1008	SA "CEREALE CUPCINI"	5,00	273	1365,00	Vinzare Cumparare	1493033	0,02	10,00
06.12.11 14:31	MD14CUPC1008	SA "CEREALE CUPCINI"	5,00	166	830,00	Vinzare Cumparare	1493033	0,01	10,00
06.12.11 14:31	MD14CUPC1008	SA "CEREALE CUPCINI"	5,00	206	1030,00	Vinzare Cumparare	1493033	0,01	10,00
07.12.11 10:31	MD14OTEL1009	SA "OTELCON"	35,00	1260	44100,00	Pachet unic (licitatie cu strigare)	160452	0,79	10,00
07.12.11 14:05	MD14GAZP1001	SA "GAZPROIECT"	120,02	31275	3753625,50	Agentia de Privatizare	38850	80,50	10,00
07.12.11 14:16	MD14MASR1000	SA "MASRUT"	16,00	374689	5995024,00	Agentia de Privatizare	381907	98,11	10,00
07.12.11 14:16	MD14FREG1009	SA "FREGATA"	0,50	720515	360257,50	Agentia de Privatizare	925545	77,85	1,00
08.12.11 10:38	MD14BARM1009	SA "BETON ARMAT"	1,00	36212	36212,00	Pachet unic (licitatie cu strigare)	760819	4,76	10,00
08.12.11 14:31	MD14BECM1002	BC "BANCA DE ECONOMII"	30,00	316	9480,00	Vinzare Cumparare	23406764	0,00	5,00
09.12.11 11:35	MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	1300,00	2461	3199300,00	Pachet unic (licitatie cu strigare)	1037634	0,24	200,00
09.12.11 12:07	MD14CONB1009	SA "CONSTRUCTORUL"	10,00	109	1090,00	Pachet unic (licitatie cu strigare)	658501	0,02	30,00
09.12.11 12:07	MD14CONB1009	SA "CONSTRUCTORUL"	10,00	111	1110,00	Pachet unic (licitatie cu strigare)	658501	0,02	30,00
09.12.11 12:07	MD14CONB1009	SA "CONSTRUCTORUL"	10,00	52	520,00	Pachet unic (licitatie cu strigare)	658501	0,01	30,00
09.12.11 12:07	MD14CONB1009	SA "CONSTRUCTORUL"	10,00	93	930,00	Pachet unic (licitatie cu strigare)	658501	0,01	30,00
09.12.11 12:07	MD14CONB1009	SA "CONSTRUCTORUL"	10,00	91	910,00	Pachet unic (licitatie cu strigare)	658501	0,01	30,00
09.12.11 12:08	MD14CONB1009	SA "CONSTRUCTORUL"	10,00	115	1150,00	Pachet unic (licitatie cu strigare)	658501	0,02	30,00
09.12.11 12:09	MD14CONB1009	SA "CONSTRUCTORUL"	10,00	139	1390,00	Pachet unic (licitatie cu strigare)	658501	0,02	30,00
09.12.11 12:09	MD14CONB1009	SA "CONSTRUCTORUL"	10,00	78	780,00	Pachet unic (licitatie cu strigare)	658501	0,01	30,00
09.12.11 12:09	MD14CONB1009	SA "CONSTRUCTORUL"	10,00	113	1130,00	Pachet unic (licitatie cu strigare)	658501	0,02	30,00
09.12.11 12:09	MD14CONB1009	SA "CONSTRUCTORUL"	10,00	132	1320,00	Pachet unic (licitatie cu strigare)	658501	0,02	30,00
09.12.11 12:09	MD14CONB1009	SA "CONSTRUCTORUL"	10,00	174	1740,00	Pachet unic (licitatie cu strigare)	658501	0,03	30,00
09.12.11 12:10	MD14CONB1009	SA "CONSTRUCTORUL"	10,00	37	370,00	Pachet unic (licitatie cu strigare)	658501	0,01	30,00
09.12.11 13:07	MD14UVIN1001	SA "UNGHENI-VIN"	2,49	4013	9992,37	Agentia de Privatizare	877639	0,46	10,00
09.12.11 13:29	MD14PROS1001	SA "Societatea de cercetari stiintifice si prospectiuni in constructii"	10,00	25	250,00	Pachet unic (licitatie cu strigare)	13494	0,19	10,00
09.12.11 14:31	MD14RADI1003	SA "RADIATOR"	5,00	262	1310,00	Vinzare Cumparare	45723	0,57	47,00
09.12.11 14:31	MD14RADI1003	SA "RADIATOR"	5,00	140	700,00	Vinzare Cumparare	45723	0,31	47,00
TOTAL				1187133	13595292,37				

**Statistica tranzacțiilor extrabursiere
pentru perioada 28.11.2011-02.12.2011
Tipul tranzacției: Vinzare-cumpărare**

Denumirea emitențului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)
1. DAAC-OLIMP S.A., BĂLȚI	MD14DAOL1001	1	1	658	658
2. PIELART, CHIȘINĂU	MD14PIEL1001	40	10	295	4487
3. CHIMUTIL S.A., CHIȘINĂU	MD14CHIM1002	1	1	3980	199000
4. CEREALE-CUPCINI, CUPCINI	MD14CUPC1008	10	13	2897	14485
5. TERMOENERGOMONTAJ, CHIȘINĂU	MD14OENR1009	10	1	10	10
6. TUTUN-CTC S.A., CHIȘINĂU	MD14TCTC1007	20	3	1381	27620
Total			29	9221	246260

Tipul tranzacției: Moștenire

Denumirea emitențului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)
1. F.I.N.N. TELECOM-INVEST	MD14TELE1001	1	1	336	336
2. FABRICA DE CONFECȚII "IONEL" S.A., CHIȘINĂU	MD14NELI1003	2	3	249	498
3. FARMACIA NR.57 BASARABEASCA S.A..	MD14FBAS1007	1	3	1683	1683
4. INTERPARES PRIM, MUN. CHIȘINĂU	MD14ASIP1008	1	3	1079	1079
5. REAL-INVEST, MUN. BĂLȚI	MD14REIN1007	-	1	389	506
6. AQVA-PRUT S.A., CAHUL	MD14AQUA1001	9	1	30	270
7. DAAC HERMES GRUP, MUN. CHIȘINĂU	MD14MARS1000	1	1	464	557
8. ZUBREȘTI S.A., ZUBREȘTI	MD14ZUBR1000	1	1	1552	1552
9. B.C. MOLDOVA AGROINDBANK	MD14AGIB1008	200	1	2	2338
10. CEREALE-CUPCINI, CUPCINI	MD14CUPC1008	10	3	639	5968
11. ASICON, MUN. CHIȘINĂU	MD14ASIC1003	10	1	188	1880
12. MOLDOVAHIDROMAȘ S.A., CHIȘINĂU	MD14MHID1001	1	1	2522	2522
13. VINURI DE COMRAT S.A., COMRAT	MD14VINU1001	6	1	115	690
14. CONSTRUCTORUL, BĂLȚI	MD14CONB1009	30	2	73	744
15. MOLDOVAGAZ S.A., CHIȘINĂU	MD14MOLG1004	100	1	96	9600
Total			24	9417	30223

Tipul tranzacției: Donație

Denumirea emitențului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)
1. INTERPARES PRIM, MUN. CHIȘINĂU	MD14ASIP1008	1	1	382	382
2. B.C. MOLDOVA AGROINDBANK	MD14MIGB1008	100	1	37	14399
3. CONSTANTIN ȘI ELENA, MUN. CHIȘINĂU	MD14ONEL1005	10	1	20368	203680
4. UNCONS, OR. UNGHENI	MD14UNCO1006	50	1	1228	6140
5. VIERUL-INCOM S.A., CHIȘINĂU	MD14VIER1007	1	1	17805	17805
Total			5	39820	242406

Tipul tranzacției: aport la C.S.

Denumirea emitențului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)
1. MOLDOVA-TUR S.A., CHIȘINĂU	MD14MTUR1005	10	1	66759	6319407
Total			1	66759	6319407

Tipul tranzacției: Tranzacții cu titlu gratuit conform Legii privind administrarea și dețutizarea proprietății publice

Denumirea emitențului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)
1. CENTRUL DE MODA, MUN. CHIȘINĂU	MD14MODA1000	9	1	1770070	15930630
Total			1	1770070	15930630

Stimați acționari ai SA "Drumuri Hîncești"

În temeiul deciziei Consiliului din 13 decembrie 2011, organul executiv al societății anunță convocarea adunării generale extraordinare a acționarilor S.A. "Drumuri Hîncești" cu sediul în or. Hîncești str.M. Hîncu 231 cu prezența acționarilor. Adunarea va avea loc la data 09 ianuarie 2012. ora 11-00 pe adresa Înregistrarea acționarilor de la orele 09:45-10:45 or. Hîncești str.M. Hîncu 231.

ORDINEA DE ZI:

- Privind majorarea capitalului social al societății prin înregistrarea emisei suplimentare de acțiuni și aprobarea hotărârii privind majorarea capitalului social.
- Aprobarea rezultatelor emisei suplimentare de acțiuni și a listei subscriitorilor
- Aprobarea modificării statutului societății „Drumuri Hîncești”.
- Aprobarea listei persoanelor, care au dreptul la semnarea documentelor în organele de stat.
- Cu privire la evaluarea patrimoniului societății.
- Reorganizarea – fuziunea societății.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunare va fi întocmită conform situației la data de 15 decembrie 2011.

Pentru participarea la adunare acționarii- persoane fizice vor prezenta buletinul de identitate, iar reprezentanții acționarilor vor prezenta buletinul de identitate și procura autentificată în modul stabilit.

Acționarii pot lua cunoștință cu materialele ordinii de zi începînd cu 26 decembrie 2011, orele 9-00-12-00 de luni pînă vineri, pe adresa: or. Hîncești, str.M. Hîncu 231, tel 2-35-38

**PLANUL DE NEGOCIERI
sesiunea bursieră din 14 Decembrie 2011**

Termenul de valabilitate al cererii	Data începerii licitației	Data depunerii cererii	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	% din volumul emisei	Valoarea totală a pachetului, lei	Prețul pentru o unitate, lei	Numărul valorilor mobiliare în pachet, unități	Numărul înregistrării de stat al valorilor mobiliare, ISIN	IDNO emitențului	Emitențul valorilor mobiliare	Nr. de cereri de vânzare	Nr. d/o
30.12.2011	19.12.2011	23.11.2011	200,00	0,01	164668,32	1143,53	144	MD14AGIB1008	100260003778	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	7771	1
23.12.2011	12.12.2011	28.11.2011	10,00	8,02	254150,00	325,00	782	MD14MAUR1006	1003600053895	SA "MAURITUS"	7785	2
16.12.2011	05.12.2011	30.11.2011	50,00	0,05	153280,00	160,00	958	MD14ENER1001	1003600008150	BC "ENERGEBANK" SA	7791	3
16.12.2011	05.12.2011	30.11.2011	100,00	1,53	85000,00	100,00	850	MD14MOEL1006	1002600026461	SA "MOLDELECTROMONTAJ" SA	7792	4
15.12.2011	14.12.2011	09.12.2011	17,00	0,11	26400,00	10,00	264	MD14TRAS1003	1003600028130	SA "TRANSPORTUL DE PASAJI"	7863	5
16.12.2011	15.12.2011	12.12.2011	10,00	0,25	597,50	2,50	239	MD14ASIC1003	1002600001250	SA "ASICON"	7864	6
16.12.2011	15.12.2011	12.12.2011	10,00	0,17	397,50	2,50	159	MD14ASIC1003	1002600001250	SA "ASICON"	7865	7
16.12.2011	15.12.2011	12.12.2011	10,00	0,20	470,00	2,50	188	MD14ASIC1003	1002600001250	SA "ASICON"	7866	8
21.12.2011	16.12.2011	13.12.2011	20,00	0,01	5000,00	50,00	100	MD14FLAU1001	1002602001837	SA "FLOAREA SOARELUI"	7867	9
19.12.2011	16.12.2011	13.12.2011	10,00	8,49	6701,40	0,60	11169	MD14DIRE1009	1002600056855	SA "DIRECOM"	7868	10

Spre atenția acționarilor S.A. „UNIVERSUL”

Pe data de 29 noiembrie 2011 a avut loc adunarea generală anuală acționarilor S.A. „UNIVERSUL” pe adresa or. Orhei, str. M. Eminescu, 7.

LA ADUNAREA S-AU DISCUTAT CHESTIUNILE DIN ORDINEA DE ZI ȘI S-AU ADOPTAT URMĂTOARELE HOTĂRÎRI:

1. Aprobarea activității Consiliului Societății conform rezultatelor anului 2010;
2. Aprobarea dării de seamă a Consiliului Societății pentru anul 2010.
3. A aproba activitatea organului executiv conform rezultatelor anului 2010.
4. A aproba darea de seamă al Organului Executiv.
5. A aproba darea de seamă a Comisiei de Cenzori.
6. A aproba modificările și completările la Statutul societății.
7. Adunarea acționarilor a împuternici organul executiv (administratorul societății) d-l Rusu Pavel Gheorghe de a prezenta și a semna din numele Societății toate documente necesare pentru înregistrarea modificărilor și completărilor la Statutul societății.
8. A acoperi pierderile anului 2010 din contul profitului perioadelor viitoare.
9. A da în chire etajul 2 a clădirii magazinului.
10. A împuternici Comisia de Cenzori al societății de a autentifica semnăturile Președintelui adunării, secretarului adunării și listele acționarilor.

Organul executiv

Stimați acționari ai SA „Drumuri Șoldănești”

În temeiul deciziei Consiliului din 13 decembrie 2011, organul executiv al societății anunță convocarea adunării generale extraordinare a acționarilor pentru data 05 ianuarie 2012. Adunarea va avea loc în incinta SA „Drumuri Șoldănești”, or. Șoldănești, str. 31 August 131 în sala de ședințe a societății, ora 11-30. Înregistrarea acționarilor de la orele 10-15 pînă la 11-00.

ORDINEA DE ZI:

1. Privind majorarea capitalului social al societății prin înregistrarea emisiei suplimentare de acțiuni și aprobarea hotărîrii privind majorarea capitalului social.
2. Aprobarea rezultatelor emisiei suplimentare de acțiuni și a listei subscriitorilor
3. Aprobarea modificării statutului societății „Drumuri-Șoldănești”.
4. Aprobarea listei persoanelor, care au dreptul la semnarea documentelor în organele de stat.
5. Cu privire la evaluarea patrimoniului societății.
6. Reorganizarea – fuziunea societății.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunare va fi întocmită conform situației la data de 20 decembrie 2011.

Pentru participarea la adunare acționarii persoane fizice vor prezenta buletinul de identitate, iar reprezentanții acționarilor vor prezenta buletinul de identitate și procura autentificată în modul stabilit.

Acționarii pot lua cunoștință cu materialele ordinii de zi începînd cu 26 decembrie 2011, orele 9-00-17-00 de luni pînă vineri, pe adresa: or. Șoldănești, str. 31 august, 131.

Consiliul SA „Drumuri-Șoldănești”

К сведению акционеров SA «AUTOSERVICE SI COMERT»

Администрация SA «AUTOSERVICE SI COMERT» сообщает о появлении в реестре акционеров лица, владеющего более 25% акций с правом голоса: «DANREMT-RANS» S.R.L. – 33551 простых именных акций (36,48%).

SA “Transcom”

Organul Executiv al Societății pe acțiuni SA “Transcom” anunță convocarea adunării generale extraordinare a acționarilor la data de 17.01.2012

CU URMĂTOAREA ORDINE DE ZI:

1. Aprobarea dării de seamă privind rezultatele emisiunii suplimentare de acțiuni, precum și lista subscriitorilor.
2. Aprobarea Statutului în redacție nouă a “Transcom” SA.
3. Alegerea membrilor Consiliului Societății și stabilirea remunerării muncii membrilor Consiliului
4. Alegerea membrilor Comisiei de cenzori și stabilirea remunerării muncii
5. Autentificarea procesului verbal al adunării.

Data petrecerii adunării 17.01.2012. Locul petrecerii adunării: mun. Chișinău, str. Cetatea Albă 176. Ora petrecerii: 16.00. Începutul înregistrării: 15.30. Forma petrecerii: cu prezenta acționarilor.

Lista acționarilor care au dreptul sa participe la adunare v-a fi întocmita la 16.12.2011.

Acționarii pot lua cunoștința cu materialele ordinii de zi, începînd cu 16.12.2011 de la orele 10.00 pînă 16.00 pe adresa: mun. Chișinău, str. Cetatea Albă 176.

Acționarii vor prezenta documentul ce confirmă identitatea, iar reprezentanții si procura autentificata conform legislației RM in vigoare.

К сведению акционеров АО «Чок-Майдан-Вин»

01.12.2011 года с 11.00 до 12.00 часов по адресу: РМ, АТО Гагаузия, с. Чок-Майдан, ул. Октябрьская 1, состоялось внеочередное собрание акционеров общества в очной форме. На собрании присутствовали акционеры, владеющие 102187 акциями, что составляет 88,97% Уставного капитала.

ПОСТАНОВИЛИ:

1. Утвердить обращение ВС „UNIBANK” SA о получении кредита на пополнение оборотных средств (приобретение виноматериалов, оплату за виноград, командировочные расходы, платежи при таможенном оформлении отгрузок и другие текущие расходы по осуществлению хозяйственной деятельности) сроком на 24 месяца на условиях, определенном банком.
2. Утвердить передачу в залог ВС „UNIBANK” SA виноматериалы, недвижимость и оборудование винзавода „CIOС-MAIDAN-VIN” SA, для обеспечения возврата кредита и проценты по нему по залоговой стоимости, установленной банком.
3. Передать полномочия Бондаренко Виталию Васильевичу правом подписания кредитного Договора и других документов, связанных с получением кредита.

SA. „Drumuri-Rezina”

Consiliul SA „Drumuri-Rezina” anunță convocarea adunării extraordinare a acționarilor pentru data de 05.01.2011. Adunarea va avea loc în incinta SA „Drumuri-Rezina”, or. Rezina, str. Energeticienilor, 8. Înregistrarea acționarilor: 12-30 – 12-45. Începutul adunării la ora 13-00.

ORDINEA DE ZI:

1. Cu privire la evaluarea patrimoniului societății
2. Cu privire la reorganizarea-fuziunea societății
3. Privind majorarea capitalului social al societății prin înregistrarea emisiei suplimentare de acțiuni și aportarea hotărîrii privind majorarea capitalului social
4. Aprobarea rezultatelor emisiei suplimentare de acțiuni și a listei subscriitorilor
5. Aprobarea modificării statutului societății „Drumuri-Rezina”
6. Aprobarea listei persoanelor, care au dreptul la semnarea documentelor în organele de stat.

Consiliul S.A. „Drumuri-Rezina”

Depozitarul Național de Valori Mobiliare

ÎN ATENȚIA PARTICIPANȚILOR PROFESIONIȘTI LA PIAȚA VALORILOR MOBILIARE

Depozitarul Național de Valori Mobiliare, licența CNPF 000574, va aduce la cunoștință:

1. Lista valorilor mobiliare admise la DNVM (ordin nr. 48 din 08.12.2011)

Emitentul VM	Codul ISIN
SA “MOLDOTO”	MD14LOTO1007

Schimbarea în sistemul automatizat de tranzacționarea statului valorilor mobiliare va avea loc începînd cu 14.12.2011.

Stimați acționari ai S. A „Drumuri Fălești”

Consiliul societății pe acțiuni anunță convocarea adunării generale extraordinare a acționarilor cu prezența obligatorie a acționarilor, care va avea loc pe data de 04 ianuarie 2012, pe adresa: or. Fălești str. A. Donici 1. Adunarea va începe la orele 12:00

ORDINEA DE ZI:

1. Cu privire la evaluarea patrimoniului societății
2. Cu privire la reorganizarea prin fuziune.
3. Cu privire la majorarea capitalului social al societății prin înregistrarea emisiei suplimentare de acțiuni și aprobarea valorii aportului nebănesc.
4. Aprobarea rezultatelor emisiei suplimentare închise de acțiuni și a listei subscriitorilor.
5. Aprobarea modificării statutului societății „Drumuri Fălești”
6. Aprobarea listei persoanelor, care au dreptul la semnarea documentelor în organele abilitate.

Înregistrarea acționarilor între orele 11:00-12:00.

Lista acționarilor va fi întocmită conform situației din 20.12.2011.

Acționarii prezintă pașaportul, iar reprezentanții lor – și procura autentificată în modul stabilit de lege.

Cu materialele ordinii de zi a adunării Vă puteți informa începînd cu 23.12.2011 între orele 9:00-17:00 la sediul societății, cu excepția zilelor de odihnă.

Relații suplimentare
la telefonul (0259) 2- 24- 91

Societatea pe Acțiuni „Drumuri Criuleni”

Vă aduce la cunoștință că Consiliul Societății a adoptat hotărîrea cu privire la petrecerea Adunării Generale Extraordinare a Acționarilor pe data de 05 ianuarie la ora 14.00 în incinta SA „Drumuri Criuleni” pe adresa: or. Criuleni str. Stepelor 5. Începutul înregistrării: 11-45. Sfîrșitul înregistrării: 13-45

ORDINEA DE ZI:

1. Privind majorarea capitalului social al societății prin înregistrarea emisiei suplimentare de acțiuni și aportarea hotărîrii privind majorarea capitalului social.
2. Aprobarea rezultatelor emisiei suplimentare de acțiuni și a listei subscriitorilor.
3. Aprobarea modificării statutului societății „Drumuri Criuleni”.
4. Aprobarea listei persoanelor, care au dreptul la semnarea documentelor în organele de stat.
5. Cu privire la evaluarea patrimoniului societății.
6. Reorganizarea-fuziunea societății.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunare va fi întocmită conform situației la data de 12 decembrie 2011.

Pentru participare la adunare acționarii persoane fizice vor prezenta buletinul de identitate, iar reprezentanții acționarilor vor prezenta buletinul de identitate și procura autentificată în modul stabilit.

Acționarii pot lua cunoștință cu materialele referitoare la ordinea de zi pe adresa: or. Criuleni, str. Stepelor 5 începînd cu data de 27 decembrie 2011 de la ora 9-00 pînă la 12-00 de luni pînă vineri.

Stimați acționari al SA „DotarCom”

Societatea pe acțiuni “DotarCom” în temeiul deciziei Consiliului Societății din 9 decembrie 2011, organul executiv anunță convocarea Adunării generale extraordinare a acționarilor S.A. “DotarCom” cu sediul or. Chișinău, str. Columna, 170 cu prezența acționarilor. Adunarea generală extraordinară a acționarilor S.A. “DotarCom” va avea loc pe data de 5 ianuarie 2012 la ora 10.00 în incinta S.A. “DotarCom” pe adresa: or. Chișinău, strada Columna, 170. Înregistrarea acționarilor: 08-45 – 09-45.

ORDINEA DE ZI

1. Cu privire la înregistrarea S.A. “DotarCom” în calitate de rezident al parcului industrial “Tracom”.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunare va fi întocmită conform situației la data de 12 decembrie 2011.

Pentru participarea la adunare acționarii persoane fizice vor prezenta buletinul de identitate, iar reprezentanții acționarilor vor prezenta buletinul de identitate și procura autentificată în modul stabilit.

Acționarii pot lua cunoștință cu materialele ordinii de zi începînd cu 26 decembrie 2011, orele 9-00-12-00 de luni pînă vineri, pe adresa: or. Chișinău, str. Columna, 170 t. 75-18-97.

Consiliul „DotarCom” S.A.

În atenția acționarilor S.A. „Fregata”

Anunțăm că SRL „CONEXCHIM” a procurat 77,85% din acțiunile cu drept de vot emise de S.A. „Fregata” la data de 07.12.2011 în cadrul licitației publice anunțate de APP

S.A. “Drumuri Taraclia”

На основании решения Совета общества от 09.12.2011 извещает акционеров о созыве внеочередного общего собрания АО «Друмурь-Тараклия» 03.01.2012 года в 11-00, по адресу г. Тараклия, ул. Ленина 1А.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Вопрос об оценке имущества акционерного общества.
2. Вопрос о реорганизации-слиянии общества. Утверждение договора о слиянии.
3. Об увеличении уставного капитала общества путем размещения закрытой дополнительной эмиссии акций и утверждение решения по увеличению уставного капитала.
4. Утверждение результатов закрытой дополнительной эмиссии акций и утверждение списка подписчиков.
5. Утверждение изменений и дополнений в Уставе общества.
6. Утверждение списка лиц имеющих право подписи документов в государственных органах.

Для участия, акционеры, частные лица, обязаны представить удостоверения личности, представители акционеров обязаны представить удостоверения личности и достоверность.

Акционеры могут ознакомиться с материалами повестки дня начиная с 23.12.2011, с 10-12 часов. с понедельника по пятницу, по адресу: г. Тараклия ул. Ленина 1А, тел. 0(294) 22047, 0(294) 22947.

Регистрация акционеров будет проводиться 3 января 2012 года с 10-00 до 11-00 часов.

Știmați acționari ai S.A. „Drumuri-Călărași”

În temeiul deciziei Consiliului din 9 decembrie 2011, organul executiv al societății anunță convocarea adunării generale extraordinare a acționarilor S.A. „Drumuri-Călărași” cu sediul or. Călărași, str. V. Alecsandri, 4 cu prezența acționarilor. Adunarea generală extraordinară a acționarilor S.A. „Drumuri-Călărași” va avea loc pe data de 3 ianuarie 2012, ora 13-00, pe adresa: or. Călărași, str. V. Alecsandri 4. Înregistrarea acționarilor: 11-45 – 12-45.

ORDINEA DE ZI:

1. Privind majorarea capitalului social al societății prin înregistrarea emisiei suplimentare de acțiuni și aprobarea hotărârii privind majorarea capitalului social.
2. Aprobarea rezultatelor emisiei suplimentare de acțiuni și a listei subscriitorilor.
3. Aprobarea modificării statutului societății „Drumuri-Călărași”.
4. Aprobarea listei persoanelor, care au dreptul la semnarea documentelor în organele de stat.
5. Cu privire la evaluarea patrimoniului societății.
6. Reorganizarea – fuziunea societății.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunare va fi întocmită conform situației la data de 12 decembrie 2011.

Pentru participarea la adunare acționarii persoane fizice vor prezenta buletinul de identitate, iar reprezentanții acționarilor vor prezenta buletinul de identitate și procura autenticată în modul stabilit.

Acționarii pot lua cunoștință cu materialele ordinii de zi începând cu 23 decembrie 2011, orele 9-00-12-00 de luni până vineri, pe adresa: or. Călărași, str. V. Alecsandri, 4 t. 2-23-88.

Știmați acționari ai S.A. „Hotelul Chișinău”

Agenția Proprietății Publice, deținătoare a 290745 acțiuni ordinare nominative (60,179%), anunță convocarea adunării generale extraordinare a acționarilor S.A. „Hotelul Chișinău” cu sediul or. Chișinău, bd. Negruzzi, 7 cu prezența acționarilor. Adunarea generală extraordinară a acționarilor S.A. „Hotelul Chișinău” va avea loc pe data de 24 ianuarie 2012, ora 12-00, pe adresa: or. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 1, Academia de Științe „Sala Aurie”. Înregistrarea acționarilor: 10-45 – 11-45.

ORDINEA DE ZI:

1. Aprobarea Regulamentului Consiliului Societății în redacție nouă.
2. Aprobarea Regulamentului Comisiei de cenzori în redacție nouă.
3. Cu privire la încetarea înainte de termen a împuternicirilor membrilor consiliului societății.
4. Alegerea membrilor consiliului societății și stabilirea cuantumului retribuției muncii lor.
5. Cu privire la încetarea înainte de termen a împuternicirilor membrilor comisiei de cenzori.
6. Alegerea membrilor comisiei de cenzori și stabilirea cuantumului retribuției muncii lor.
7. Realegerea organului executiv al societății.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunare va fi întocmită conform situației la data de 12 decembrie 2011.

Pentru participarea la adunare acționarii persoane fizice vor prezenta buletinul de identitate, iar reprezentanții acționarilor vor prezenta buletinul de identitate și procura autenticată în modul stabilit.

Acționarii pot lua cunoștință cu materialele ordinii de zi începând cu 13 ianuarie 2012, orele 9-00-12-00 de luni până vineri, pe adresa: or. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, Casa Guvernului, bir. 359, t. 22-31-49, t. 23-37-54.

Agenția Proprietății Publice

Știmați acționari „Drum-Drenaj” S.A.

La adunarea acționarilor desfășurată la 09.12.2011s-a prezentat 100% acțiuni, unde

S-A PRIMIT URMĂTOARELE HOTĂRÎRI CONFORM ORDINEI DE ZI:

1. S-a aprobat reorganizarea Societății prin transformare din S.A. "Drum-Drenaj" în S.R.L. "Drum-Drenaj"
2. S-a aprobat bilanțului de transformare consolidat
3. S-a aprobat actul de transmitere
4. S-a aprobat genurile principale de activitate al S.R.L. "Drum-Drenaj"
5. S-a aprobat desemnarea directorului societății și a cenzorului
6. S-a aprobat Statutul societății noi create

Organul executiv

S.A. Uzina de Utilaj Electrotermic „ZATO”

În conformitate cu art. 84 al Legii cu privire la Societățile pe Acțiuni, Caraja Ivan, cod fiscal 2000039008420, Vă aduce la cunoștință că în cadrul Licităției "cu strigare", a procurat la 02.12.2011 acțiunile S.A. "Uzina de Utilaj Electrotermic „ZATO”, cod ISIN: MD14UU-ED1008, în cantitate de 9227 unități, ceea ce constituie 17,358% din totalul valorilor mobiliare emise, și în prezent detine 22 388 unitati ceea ce constituie 42,116% din totalul valorilor mobiliare emise.

„CLIMĂUȚANUL-AGRO” SRL

Spre atenția acționarilor ai Societatea pe acțiuni "Întreprinderea de reparație și deservirea tehnicii"

ANUNȚ DE OFERTĂ PUBLICĂ

„CLIMĂUȚANUL-AGRO” SRL, adresa juridică: Republica Moldova, s. Climăuți, r. Dondușeni, în continuare "Ofertant", anunță oferta publică de preluare obligatorie a valorilor mobiliare pe piața secundară a valorilor mobiliare, obiectul căreia îl constituie procurarea a 30 224 acțiuni ordinare nominative cu drept de vot, cu valoarea nominală de 17,00 lei fiecare, cod ISIN MD-14TEHD1008, emise de către Societatea pe acțiuni "Întreprinderea de reparație și deservirea tehnicii" nr. 1003604014601 din 19.05.1995, adresa juridică: MD-5119, s. Corbu, r. Dondușeni, Republica Moldova la prețul de 5,0 lei per acțiune, cu termen de acțiune a ofertei publice de 30 zile din data anunțării ofertei prezente (de la 14.12.2011 până la 12.01.2012).

Oferta dată este înregistrată în Comisia Națională a Pieței Financiare la data de 05.12.2011 (hotărârea CNPF nr. 56/1).

Până la anunțarea ofertei prezente, Ofertantul deține 17 389 acțiuni ordinare nominative cu drept de vot, cu valoarea nominală de 17,00 lei fiecare, cod ISIN MD14TEHD1008, emise de către emitentul nominalizat. Persoanele afiliate ale Ofertantului dețin în total 20 630 acțiuni emitentului nominalizat.

Oferta publică va fi deservită de către Compania de Brokeraj "PROAJIOC" SA, nr. 1002600048696 din 13.11.2008, adresa juridică: MD-2062, mun. Chișinău, bd. Dacia, 53/4, of. 5, tel. 92-34-29, fax 56-76-46.

Doritorii pot lua cunoștință cu prospectul ofertei publice pe piața secundară și primi informații suplimentare în fiecare zi lucrătoare între orele 9.00-17.00 pe parcursul termenului de acțiune a ofertei publice la Compania de Brokeraj „Proajioc” SA pe adresa: MD-2062, mun. Chișinău, bd. Dacia, 53/4, of. 5, tel. 92-34-29, fax 56-76-46.

«Rada» SA

на основании ст. 54 п. 6.7 Закона о рынке ценных бумаг сообщает о появлении в реестре акционеров «Rada» SA лица, владеющего более 5% акций с правом голоса: «Estate Group» SA (IDNO 1002600054783) приобрело 147 000 акций (16%) и в результате стало владельцем 188 749 акций (20,55%).

«TERA-L» SA

Organul executiv (administratorul) societății pe acțiuni «TERA-L» SA, IDNO: 1002600033324, sediul social MD-2020, str. Florica Nița, 2/1, ap(of.) 31, mun. Chișinău, înștiințează despre deciziile luate de către Adunarea extraordinară a acționarilor, care a avut loc pe data de 2 decembrie 2011:

1. Aprobarea dării de seamă privind rezultatele emisiunii în sumă de 282.700 lei. Capitalul social al Societății se va majora până la 983.700 lei.
2. Aprobarea listei subscriitorilor.
3. Aprobarea modificărilor în Statutul SA «TERA-L».
4. Delegarea dreptului de a semna și a prezenta interesele societății și a acționarilor în relațiile cu Comisia Națională a Pieței Financiare și Camera Înregistrării de Stat de d-nul. Brebu Valeriu.
5. Autentificarea procesului-verbal al adunării de către cenzor.

К сведению акционеров А.О. «TERRA»

23/12/2011 года в 10 часов состоится внеочередное общее собрание акционеров по адресу: ул. Артелелор 39.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. о ликвидации общества
2. избрание ликвидационной комиссии и определение оплаты ее услуг
3. избрание ревизионной комиссии и определение оплаты ее услуг.

Информация по тел: 0(230)93192

Știmați acționari al ÎM „Sudzucker Moldova” S.A.

Vă aducem la cunoștință că, începând cu data de 14 decembrie 2011, în conformitate cu decizia Consiliului ÎM „Sudzucker Moldova” S.A., se va efectua achitarea dividendelor intermediare pentru anul 2011,

DUPĂ CUM URMEAȚĂ:

1. Mijloace bănești îndreptate pentru plata dividendelor – 1,90 lei per acțiune.
2. Forma de plată – mijloace bănești
3. Modul achitării dividendelor – pentru acționari persoane juridice prin virament bancar, iar pentru acționari persoane fizice – în numerar
4. Locul achitării dividendelor – orice filială și reprezentanță BC „Moldova Agroindbank” S.A.

După data de 14 decembrie 2012, ridicarea dividendelor se va efectua de la casieria societății ÎM „Sudzucker Moldova” S.A., cu sediul: str. 27 August, 1, or. Drochia, Republica Moldova.

Pentru ridicarea dividendelor, persoanele fizice vor prezenta următoarele acte:

- Buletinul de identitate sau pașaportul de uz intern, emis de fosta U. R. S. S., modelul anului 1974 (cu condiția existenței în aceste pașapoarte a următoarelor mențiuni, confirmate prin semnătura și ștampila organului abilitat;
- pentru pensionari – mențiunea despre cetățenia Republicii Moldova și numărul de identificare de stat al persoanei fizice (IDNP); pentru persoanele care au renunțat la acte din considerente religioase – cetățenia Republicii Moldova și mențiunea "Valabil pe termen nelimitat");

În cazul în care ridicarea dividendelor se va face prin reprezentant, se va prezenta procura de reprezentare, perfectată (autenticată) notarial în conformitate cu legislația în vigoare.

Actualizarea datelor în registru poate fi realizată la Registratorul Independent "REGISTRU-CORECT" S.A., MD-2012, str. Columna 87, mun. Chișinău, Republica Moldova, cu prezentarea ulterioară a confirmării modificării datelor la adresa societății.

Informații suplimentare la tel. 252 2 80 13, fax: 252 2 80 20

Știmat(ă) acționar al SA «Copilarie»

Consiliul Societății Vă aduce la cunoștință despre luarea deciziei de a convoca Adunarea generală extraordinară a acționarilor SA «Copilarie» cu prezența lor, care va avea loc la data de 30.12.2011 pe adresa mun. Chișinău, bd. Mircea cel Bătrân nr. 21. Începutul adunării – 17.00. Începutul înregistrării – 16.00.

ORDINEA DE ZI:

1. Mărirea capitalului social;
2. Introducerea modificărilor și completărilor în documentele de constituire a societății.
3. Alegerile suplimentare în Consiliul societății

Cu materialele la ordinea de zi puteți lua cunoștința începând cu 19.12.2011, de la orele 10.00 până la orele 14.00, în incinta SA «Copilarie» pe adresa mun. Chișinău, bd. Mircea cel Bătrân nr. 21.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunare va fi întocmită pe data de 16.12.2011.

Participanții la adunare sunt obligați să prezinte buletin de identitate iar reprezentanții lor – și procura.

Consiliul Societății

Spre atenția acționarilor SA "Drumuri-Edineț"

Vă aducem la cunoștință că la data de 03.01.2012 va avea loc Adunarea generală extraordinară a acționarilor la ora 11-00 în incinta sediului societății pe adresa: or. Edineț, str. Independenței, 179. Începutul înregistrării la orele 10-30.

ORDINEA DE ZI:

- 1) Cu privire la evaluarea patrimoniului
- 2) Reorganizarea- fuziunea societății

Adunarea generală ordinară anuală a acționarilor va fi ținută cu prezența acționarilor sau reprezentanților lor, prezentând buletinul de identitate s-au procura perfectată în conformitate cu prevederile legislației.

Relații la tel: 0-246-2-84-93

Știmați acționari ai S.A. „Drumuri-Cimișlia”

În temeiul deciziei Consiliului societății din 9 decembrie 2011, organul executiv al societății anunță convocarea adunării generale extraordinare a acționarilor S.A. „Drumuri-Cimișlia” cu sediul or. Cimișlia, str. N. Iorga 106 cu prezența acționarilor. Adunarea generală extraordinară a acționarilor S.A. „Drumuri-Cimișlia” va avea loc pe data de 4 ianuarie 2012, ora 10-00, pe adresa: or. Cimișlia, str.N.Iorga 106. Înregistrarea acționarilor: 8:45 - 9:45.

ORDINEA DE ZI:

1. Examinarea cererilor parvenite de la acționari.
2. Privind majorarea capitalului social al societății prin înregistrarea emisiei suplimentare de acțiuni și aprobarea hotărârii privind majorarea capitalului social.
3. Aprobarea rezultatelor emisiei suplimentare de acțiuni și a listei subscriitorilor.
4. Aprobarea valorii estimative a apurturilor nebănești.
5. Aprobarea modificării statutului societății „Drumuri- Cimișlia”.
6. Cu privire la evaluarea patrimoniului societății.
7. Reorganizarea – fuziunea societății.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunare va fi întocmită conform situației la data de 12 decembrie 2011.

Pentru participarea la adunare acționarii persoane fizice vor prezenta buletinul de identitate, iar reprezentanții acționarilor vor prezenta buletinul de identitate și procura autenticată în modul stabilit.

Acționarii pot lua cunoștință cu materialele ordinii de zi începând cu 27 decembrie 2011, orele 9-00 - 12-00 de luni până vineri, pe adresa: or. Cimișlia, str.N.Iorga 106, tel. 2-31-65, 2-31-73.

Consiliul societății

Ежемесячный
бюллетень НКФР –
ноябрь 2011 г.

2

Через два года брокерский
рынок изменится и качественно,
и количественно

4

English
digest Nr. 20 (24)

10

ГНИ планирует улучшить налоговое администрирование

Главная государственная налоговая инспекция (ГНИ) планирует улучшить налоговое администрирование. Об этом говорилось во вторник в ходе круглого стола «Реформа налогового администрирования: достижения и перспективы», организованного ГНИ при поддержке МВФ, проекта USAID/BIZTAR и ГП Fiscservinform.

Как передает «ИНФОТАГ», глава ГНИ Николае Платон напомнил, открывая заседание, что «налоги представляют собой основной источник бюджетных доходов и играют определяющую роль в обеспечении социально-экономического развития страны».

«Осуществляемая при поддержке МВФ реформа налогового администрирования направлена на улучшение взаимоотношений налоговых органов и бизнеса, что предусмотрено в плане развития Государственной налоговой службы на 2011-2015 гг. Основными принципами стратегии являются законность, транспарентность, ответственность, профессионализм, равенство перед законом», – сказал он.

Платон сообщил, что «запланировано уменьшить количество проверок, и осуществлять их только на базе информации о нарушениях», выразив надежду, на более «эффективное сотрудничество между ГНИ и бизнес-средой».

В свою очередь, экономические

агенты Молдовы приветствовали реформирование Главной государственной налоговой инспекции, выразив претензии и пожелания к работе налоговиков.

Исполнительный директор Союза сахаропроизводителей Раиса Бежан сравнила стратегию со сном и сказкой.

«В основе сотрудничества должна лежать презумпция невиновности. Было бы хорошо, чтобы были не проверки, а аудит, где представи-

телям бизнеса помогут, подскажут».

Бежан затронула и вопрос косвенного налогообложения, предложив для начала выбрать пилотный район, в котором будет реализовано данное нововведение и выявлены его положительные и отрицательные стороны.

Президент Национальной ассоциации частных компаний в области ИТ Вячеслав Кунев предложил ввести единое налоговое окно для налогоплательщиков для сдачи

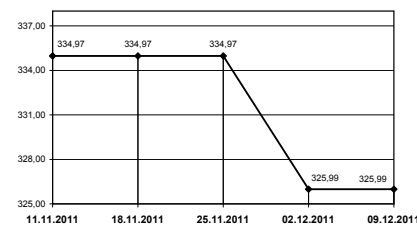
всех отчетов предприятиями.

«Около 50-60% информации, сданной в ГНИ, органы статистики, Национальную кассу социального страхования (НКСС), дублируется», – считает он.

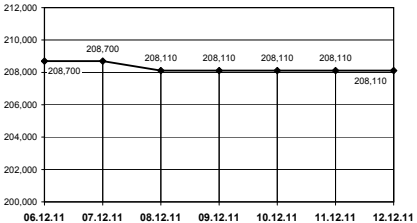
Представители ГНИ пообещали, что единое окно для сдачи налоговых отчетов будет создано до конца 2012 г., и в него можно сдавать отчеты в электронном формате кадастровым органам, таможен, статистикам, НКСС и ГНИ.

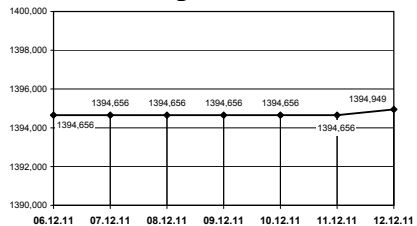
CNPF

Banking Stock Index –
InfoMarket

EVM-Composite

Курс валют
на 14.12.2011

Валюта	Ставка	Курс
Евро	1	15.5792
Доллар США	1	11.7930
Рубль российский	1	0.3732
Гривна украинская	1	1.4706
Лей румынский	1	3.5826

**ВНИМАНИЮ
АКЦИОНЕРНЫХ
ОБЩЕСТВ!**

Газета Capital Market в рамках акции «Подписка 2012» предоставит 10% скидки на публикацию годового отчета акционерного общества при предоставлении годового подписного абонемента на нашу газету.

Редакция газеты
Capital Market

Обзор биржевых сделок за неделю

Объем биржевых торгов за период с 5 по 9 декабря 2011 года составил 13,6 млн леев. В общем было зарегистрировано 30 сделок с акциями 16 эмитентов.

Объем Основной Секции составил 112,7 тыс. леев. Рыночная цена акций «Banca de Economii» зафиксировалась на уровне 30 лей. Рыночная цена акций кишиневской компании «Radiator» осталась на уровне 5 лей.

В Секции Прямых Сделок зарегистрированы 2 типа сделок в общем объеме 13,5 млн леев. На прошлой неделе на Фондовой бирже Молдовы проходил аукцион по продаже акций публичной собственности. По результатам аукциона реализованы пакеты 4 акционерных обществ на сумму 10,1 млн леев. В результате, 3 пакета продано по стартовой цене: «Fregata» – 0,50 лея за акцию, «Ungheni-Vip» – 2,49 лея за акцию и «Maşrut» – 16 леев за акцию. Цена акций компании «Gazproiect» выросла на протяжении аукциона с 65 до 120,02 лея.

В рамках голосовых торгов проданы как единые пакеты акций 8 эмитентов. Реализованы ценные бумаги «Moldova-Agroindbank» по цене 1300 лей за акцию. Цена акций общества «Avicola-Codru» выросла на 1 лей, составив 26 лей. Стабильной остается цена акций бельцкой компании «Constructorul» – 10 лей за акцию.

Фондовая биржа Молдовы

Торгово-промышленная палата
Республики Молдова
и
Государственное агентство по интеллектуальной
собственности
приглашают принять участие в конкурсе

“ТОРГОВАЯ МАРКА ГОДА-2011”

Дополнительная информация:

Дирекция выставок и ярмарок ТПП РМ

Тел/факс: 23 84 10; 21 14 42; 21 07 25,
e-mail: expo@chamber.md, marca@chamber.md
WEB www.chamber.md

Объявление

Редакция газеты Capital Market проводит тендер на предоставление типографских услуг. Заявки от типографий принимаются до 23 декабря.

Контактный телефон: 22 77 58.

Объявление

Газета Capital Market проводит конкурс на лучший новый дизайн нашего сайта www.capital.market.md. Ваши предложения и вопросы присылайте на адрес gt@capital.market.md.

Дополнительную информацию
также можно получить по тел. 229445.

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzăm!

Национальная комиссия по финансовому рынку

БЮЛЛЕТЕНЬ • 11 • 2011

РЫНОК ЦЕННЫХ БУМАГ

ПЕРВИЧНЫЙ РЫНОК

В ноябре 2011 года Национальная комиссия по финансовому рынку (НКФР) зарегистрировала в Государственном реестре ценных бумаг (ГРЦБ) 8 эмиссий акций на общую сумму 398,81 млн лей, включая одну эмиссию, размещенную при учреждении акционерного общества на сумму 20 тыс. лей, и 7 дополнительных эмиссий акций на сумму 398,79 млн лей (Таблица №1).

В январе-ноябре 2011 года были осуществлены эмиссии акций на сумму 1245,70 млн лей, что на 451,18 млн лей или на 56,8% больше, чем за аналогичный период предыдущего года (Таблица №3).

ВТОРИЧНЫЙ РЫНОК

В ноябре 2011 года на вторичном рынке было осуществлено 372 сделки с ценными бумагами на общую сумму 32,78 млн лей, что в 3,2 раза меньше, по сравнению с аналогичным месяцем прошлого года (Диаграмма №1).

Объем биржевых сделок в ноябре 2011 года составил 20,13 млн лей или 61% от общего объема сделок, зарегистрированных на вторичном рынке (Диаграмма №2).

Доля сделок на биржевом сегменте составила 47% от общего количества сделок (Диаграмма №3).

В ноябре 2011 года НКФР зарегистрировала проспекты следующих публичных предложений ценных бумаг на вторичном рынке:

– добровольное публичное предложение для получения контроля, инициированное оферентом предприятием с иностранным капиталом "Collector Trans" ООО, предметом которого является приобретение 46293 простых именных акций, выпущенных акционерным обществом "Cereale", Шолдэнешть (IDNO

1003606010490, г. Шолдэнешть, ул. Александру Донич, 14), по цене 1,00 лей за акцию со сроком действия 30 дней со дня объявления (Постановление НКФР №51/6 от 11.11.2011, Monitorul Oficial 197-202/1769, 18.11.2011);

– обязательное публичное предложение для получения контроля, объявленное оферентом предприятием с иностранным капиталом "INPRO" ООО, предметом которого является приобретение 247859 простых именных акций, выпущенных акционерным обществом "CEREALE VULCĂNEȘTI" (IDNO 1003611004345, мун. Кишинэу, ул. Алеку Руссо, 18/3), по цене 3 лея за акцию со сроком действия 30 дней со дня объявления (Постановление НКФР №51/7 от 11.11.2011, Monitorul Oficial 197-202/1770, 18.11.2011);

– обязательное публичное предложение для получения контроля, объявленное оферентом Догару Думитру, предметом которого является приобретение 133645 простых именных акций, выпущенных акционерным обществом рестораном "BUTOIAȘ" (IDNO 1004600008009, мун. Кишинэу, ул. Каля Ешилор, 71), по цене 0,80 лея за акцию со сроком действия 30 дней со дня объявления (Постановление НКФР №52/3 от 17.11.2011, Monitorul Oficial 203-205/1798, 25.11.2011).

В январе-ноябре 2011 года было осуществлено 4789 сделок на сумму 1861,99 млн лей. Объем сделок увеличился в 3,5 раза по сравнению с аналогичным периодом предыдущего года (Таблица №4).

БИРЖЕВОЙ РЫНОК

На биржевом рынке в ноябре 2011 года было зарегистрировано 176 сделок на общую сумму 20,13 млн лей. Биржевой оборот уменьшился на 18,22 млн лей или на 47,5% по сравнению с ноябрем 2010 года (Диаграмма №4).

Таблица №1 Эмиссии ценных бумаг, зарегистрированные в ГРЦБ в ноябре 2011 г.

Наименование эмитента	Код ISIN ценных бумаг	Сумма эмиссии, лей	Кол-во размещенных ценных бумаг, единиц	Номинальная стоимость ценной бумаги, лей	Стоимость размещения ценной бумаги, лей	Уровень листинга на ФБМ
Эмиссии акций, размещенных при учреждении акционерного общества						
S.A. „PAJURA ALBĂ MEDIA”	MD14PAJU1003	20000	100	200	200	-
Всего		20000	100			
Дополнительные эмиссии акций						
S.A. „BANCA COMERCIALĂ ROMÂNĂ CHIȘINĂU”	MD14BROM1003	64830000	6483	10000	10000	-
S.A. „AUTO REVIZOR”	MD14VIZE1007	1061900	10619	100	100	-
Firma de Producție și Comerț „ABC” S.A.	MD14FIRM1007	200000	200000	1	1	-
B.C. „MOLDINDCONBANK” S.A.	MD14MICB1008	329643800	3296438	100	100	1
S.A. „TRICON”	MD14TRIC1003	2353668	470739	35	35	-
Firma de producție și comerț „NUCET” S.A.	MD14NUCE1008	547897	547897	1	1	-
S.A. „FARMACIA ANENII NOI”	MD14FAAN1003	155000	15500	10	10	-
Всего		398792265	4547676			
ИТОГО		398812265	4547776			

Таблица №2 Объем эмиссий ценных бумаг в ноябре 2007-2011 гг. (млн лей)

Вид эмиссии	2007	2008	2009	2010	2011	2011 г. по сравнению с 2010 г., %
Эмиссии, осуществленные при учреждении АО	1,06	7,85	19,29	0,27	0,02	7,4
Дополнительные эмиссии акций	361,73	58,48	86,51	172,25	398,79	231,5
Всего	362,79	66,33	105,80	172,52	398,81	231,2

Таблица №3 Объем эмиссий ценных бумаг в январе-ноябре 2007-2011 гг. (млн лей)

Вид эмиссии	2007	2008	2009	2010	2011	2011 г. по сравнению с 2010 г., %
Эмиссии, осуществленные при учреждении АО	89,03	15,87	24,65	5,53	26,20	473,8
Дополнительные эмиссии акций	718,18	723,84	399,31	788,99	1219,50	154,6
Всего	807,21	739,71	423,96	794,52	1245,70	156,8

Таблица №4 Вторичный рынок в январе-ноябре 2007-2011 гг.

Показатель	2007	2008	2009	2010	2011	2011 г. по сравнению с 2010 г., %
Биржевой рынок						
Кол-во сделок (единиц)	2364	2814	1375	2315	1853	80,0
Объем сделок (млн лей)	1157,07	880,44	136,70	236,39	214,82	90,9
Внебиржевой рынок						
Кол-во сделок (единиц)	164643	227591	217931	2744	2936	107,0
Объем сделок (млн лей)	560,76	863,29	457,05	288,26	1647,17	571,4
Всего на вторичном рынке						
Кол-во сделок (единиц)	167007	230405	219306	5059	4789	94,7
Объем сделок (млн лей)	1717,83	1743,73	593,75	524,65	1861,99	354,9

Таблица №5 Сделки, осуществленные с ценными бумагами акционерных обществ, включенных в листинг ФБМ, ноябрь 2011 г.

Наименование эмитента	Код ISIN	Кол-во акций, участвовавших в сделках, ед.	Объем сделок, лей	Цена одной акции, лей		Средняя цена 1 акции, лей	Номинальная стоимость, лей	Доля реализованных акций в общем кол-ве выпущенных акций, %	Кол-во сделок, ед.	Уровень листинга
				Мин.	Макс.					
Сделки, осуществленные посредством интерактивного рынка										
BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	MD14AGIB1008	1329	1.678.600	1.200,00	1.300,00	1.263,05	200,00	0,13	18	1
BC "BANCA DE ECONOMII"	MD14BECM1002	742	23.856	30,00	36,00	32,15	5,00	0,00	2	1
BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	MD14MBIS1000	1000	135.000	135,00	135,00	135,00	10,00	0,01	2	1
BC «MOLDINDCONBANK» SA	MD14MICB1008	110	32.966	299,00	300,00	299,69	100,00	0,01	2	1
IM «EFES VITANTA MOLDOVA BREWERY» SA	MD14VEST1003	31	3.100	100,00	100,00	100,00	25,00	0,00	1	1
BC "VICTORIABANK" S.A.	MD14VCTB1004	3542	186.196	51,98	53,00	52,57	10,00	0,01	2	2
Всего			2.059.718						27	
Голосовые аукционы (единые пакеты)										
BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	MD14AGIB1008	8617	10.130.550	1.050,00	1.250,00	1.175,65	200,00	0,83	5	1
BC "BANCA SOCIALA" S.A.	MD14BSOC1004	3391	1.017.300	300,00	300,00	300,00	100,00	0,34	1	1
Всего			11.147.850						6	
ИТОГО			13.207.568						33	

Диаграмма №1 Сделки на вторичном рынке ценных бумаг, ноябрь 2007-2011 гг.

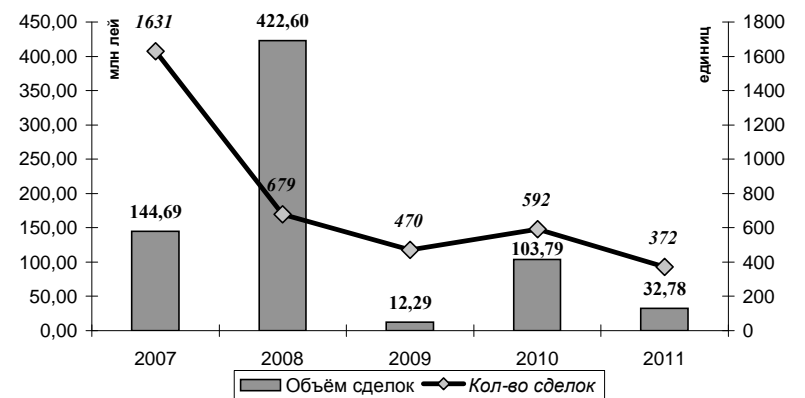

Диаграмма №2 Структура сделок на вторичном рынке, ноябрь 2011 г. (по объему сделок)

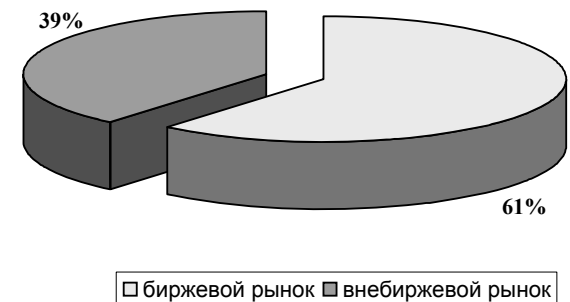

Диаграмма №3 Структура сделок на вторичном рынке, ноябрь 2011 г. (по количеству сделок)

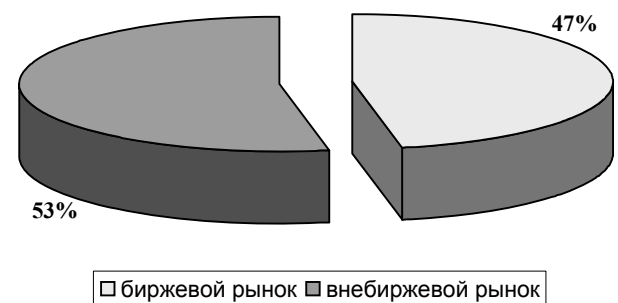

Диаграмма №4 Биржевые сделки, ноябрь 2007-2011 гг.

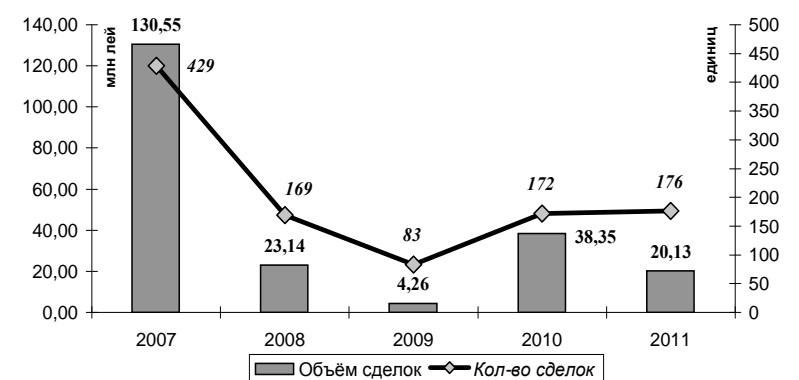

Диаграмма №5 Внебиржевые сделки, ноябрь 2007-2011 гг.

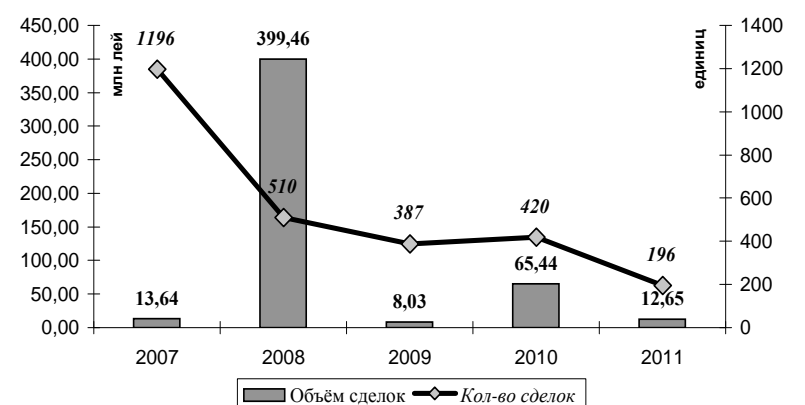
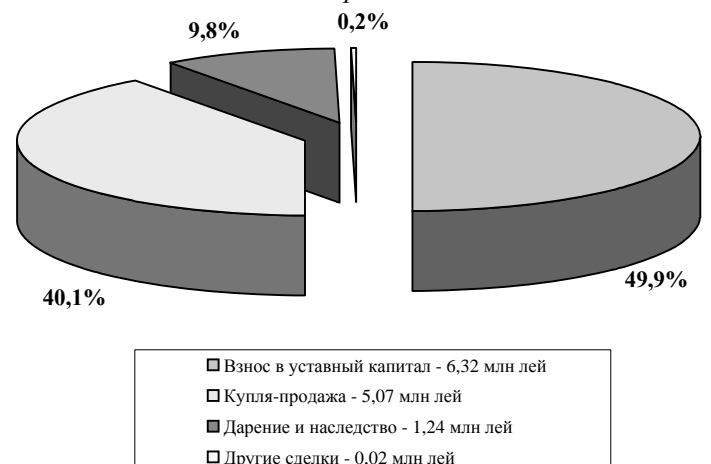

Диаграмма №6 Структура внебиржевых сделок, ноябрь 2011 г.

Информация о сделках с ценными бумагами, включенными в биржевой листинг, представлена в *Таблице №5*.

ВНЕБИРЖЕВОЙ СЕГМЕНТ

В ноябре 2011 года на внебиржевом сегменте было зарегистрировано 196 сделок на сумму 12,65 млн лей. Объем таких сделок уменьшился в 5,2 раза по сравнению с ноябрем 2010 года (*Диаграмма №5*).

В структуре внебиржевых сделок за отчетный период наибольшая доля приходится на сделки взноса в уставный капитал – 49,9% или 6,32 млн лей. Сделки

купли-продажи составили 5,07 млн лей или 40,1%, дарения и наследования – 1,24 млн лей или 9,8%.

Другие сделки составляют 0,2% или 19,9 тыс. лей, в том числе: сделки по решению суда -18,7 тыс. лей и разделение имущества между супругами – 1,2 тыс. лей (*Диаграмма №6*).

Национальная комиссия по финансовому рынку:

MD 2012, мун.Кишинёв, б-р Штефана чел Маре, 77, тел. (373 22) 859 401; www.cnpf.md

Управление внешних связей и развития: тел. (373 22) 859430

Лизинг – решение проблемы расходов МСП

Высокие процентные ставки и отсутствие залога являются самым частым препятствием при получении банковского кредита малыми и средними предприятиями Молдовы. Несмотря на то, что объем предоставленных кредитов в последнее время вырос, лишь 31% из них относится к данному сектору. В этих условиях предложения небанковских финансовых организаций, выдающих кредиты, становятся хорошей альтернативой. Лизинг стал бы одним из доступных инструментов для МСП.

Опыт западных стран показывает, что финансовый лизинг является настоящей возможностью финансирования и самым лучшим выбором для предприятий, которые хотят развивать свое производство и достичь эффективности своей деятельности посредством снижения затрат. Более того, лизинг представляет собой способ финансирования на долгосрочный период для коммерческих компаний, которые нуждаются в приобретении оборудования и техники, но не располагают достаточными средствами. К тому же, лизинг имеет и налоговые преимущества, такие как поэтапная выплата НДС в течение периода лизинга, оплата амортизации имущества пользователем и защита от инфляционных процессов при заключении договора на долгосрочный период.

Отечественные производители, похоже, осознают эти преимущества, так как чаще прибегают к услугам лизинговых компаний. Так, данные компании MAIB Leasing демонстрируют, что около 54% от объема продаж в лизинг покрываются МСП, в Total Leasing эта цифра составляет 62%, в Raiffeisen Leasing – 56%. Одновременно, объем кредитования крупных компаний в MAIB Leasing составляет 30%, в Raiffeisen Leasing – 22%.

«Мы часто берем банковские кредиты, однако оборудование и автомобили фирмы в основном приобретаем в лизинг. Мы открыли для себя эту возможность еще 10 лет назад, и нам очень удобно и доступно пользоваться услугами лизинговых компаний, даже несмотря на то, что они дороже банковских приблизительно на 5%», – говорит Евгений Чернет, директор ООО «Lamases». Марианна Расчуг, директор ООО «Nadejda Exim», также считает, что лизинг облегчает деятельность. «Это хорошо, что лизинг расширил свои пределы. Помнится, еще некоторое время назад он был доступен в основном физическим лицам. Соглашусь, что приобретая в лизинг, выигрываешь по времени, платишь меньше налогов и можешь обговаривать некоторые условия», – утверждает она.

Игроки рынка считают, что качество и гибкость данных финансовых услуг отличаются от услуг коммерческих банков. Однако есть и сходства. Так же, как и при получении кредита, при приобретении в лизинг клиент должен располагать собственными средствами для вклада, что показывает и серьезность намерений предпри-

ятия. И лизинговые компании, и банки дадут финансирование под серьезные проекты в зависимости от объекта, деятельности клиента и его финансового положения.

«Расходы на приобретение у разных клиентов разные. Выигрывают именно те, кто располагает собственными средствами для вложения. Если клиент располагает 30-40% от суммы и желает заключить договор о лизинге на один год, мы можем предложить номинальную ставку 10%, индексированных в евро. Проценты выплачиваются в леях соответственно официальному курсу НБМ. Существует еще и единый комиссион на возврат кредита. У нас нет ежемесячного комиссион по обслуживанию кредита, нет договорной обязанности проводить определенные обороты на счете, как в коммерческих банках», – отметила генеральный директор Total Leasing SA Анжела Гладей в ходе проведения круглого стола на тему рынка финансовых ресурсов, организованном на прошлой неделе CEED II USAID.

Услугами лизинга можно воспользоваться и не располагая залогом. «Объект лизинга является в то же время и гарантией сделки. Залог требует дополнительной траты времени и денег: оплата услуг нотариуса, государственный налог, кадастровый. В данном случае процедура выдачи кредита может длиться и несколько месяцев. Залоговое имущество банк берет по цене ниже рыночной для покрытия последующих рисков. Например, в случае недвижимого имущества, залог оценивается по стоимости на 30%-40% меньше, чем его рыночная стоимость, а в случае техники, оборудования и другого движимого имущества может занижаться и на 50% от их стоимости при вхождении на таможенную для нового или уже используемого имущества», – пояснила Анжела Гладей.

В целом, лизинговые компании Молдовы предлагают годовую процентную ставку в пределах 12,9% и 14% в год, а срок выплаты варьирует в пределах трех и пяти лет. Более того, лизинг позволяет приобретать транспортные средства, эта услуга составляет 88% в Total Leasing и Raiffeisen Leasing. На втором месте находится приобретение оборудования – от 9% до 12%.

Сельское хозяйство могло бы стать сектором, на который в последующие годы местные лизинговые компании направили свой потенциал. Компания MAIB

Leasing открыла линию приобретения сельскохозяйственного оборудования под 19% годовых на срок до 36 месяцев.

Total Leasing также продвигает услуги лизинга в сельском хозяйстве. «В этих проектах важную роль играет собственный вклад клиента. Наличие собственного вклада показывает подготовку и желание клиента осуществить инвестиции. Процентная ставка зависит от уровня развития, рисков и оборота клиента. Если говорить о лизинге сельскохозяйственной техники, то клиент не может сразу же воспользоваться субсидиями, поэтому мы финансируем его при помощи кредита. С дилерами, продающими оборудование и технику для сельского хозяйства, Total Leasing работает на основе уступки долга, которая вступает в силу, когда производитель покупает технику в лизинг», – утверждает Анжела Гладей.

Крупные игроки рынка выступают и с другим предложением для клиентов – lease back или финансированием в два этапа. «Lease back» является не чем иным, как формой лизингового договора и предполагает продажу товаров финансовой компанией предприятиям (которые становятся потом пользователями). Данный вид операций очень привлекателен для предприятий по причине того, что посредством подобного договора можно воспользоваться важным взносом ликвидности, который можно использовать в качестве инвестиций на долгосрочный период или рабочего капитала. Предприятие сохраняет права на использование данных товаров в течение всего периода лизинга.

«Предприятия не так уж часто пользуются услугой lease back по большей части из-за того, что не знают о ней. Поэтому мы должны предлагать и объяснять, что из себя представляет lease back.

Ставки и условия такие же, независимо от того, пользуетесь ли вы услугой классического лизинга или lease back, или от объекта операции. Для нас как лизинговых компаний приемлема любая форма работы с клиентом», – отметил Олег Голубчуг, начальник департамента MAIB Leasing.

По сравнению с другими странами в Республике Молдова уровень распространения лизинговых услуг слишком низок, лишь 2 человека из тысячи прибегают к помощи лизинга. Для сравнения, в Литве этот показатель равен 38,9%, в Болгарии – 30%, Словении – 20%, Румынии – 11,1%. Одно из исследований в данной области показывает, что один из двух европейских МСП уже воспользовались услугой лизинга, проката или открытия счета для финансирования бизнеса. Например, в Германии свыше 70% малых и средних фирм предпочитают лизинг или прокат для приобретения оборудования и автомобилей.

Лилия ПЛАТОН

ТЕЛЕФОН ДОВЕРИЯ

Телефон доверия был создан в целях более эффективного сотрудничества с гражданским обществом по предупреждению нарушений и служебных злоупотреблений, уже допущенных или допускаемых сотрудниками Национальной комиссии по финансовому рынку, а также профучастниками, работающими на рынке ценных бумаг, страхования, микрокредитования и коллективных инвестиций.

Телефон доверия: (+373 22)859-405.
E-mail: info@cnpf.md

31.01 – 04.02.2012 г.

под Патронатом Правительства Республики Молдова
состоится

XI-ая национальная выставка-ярмарка

“ПРОИЗВЕДЕНО В МОЛДОВЕ”

на территории МВЦ «МОЛДЭКСПО» (ул. Гиоченлор, 1)

В программе:

- „Фестиваль плацид и извара”
- Ритейл-Центр (Retail Centre)
- Семинары, конференции, заседания «за круглым столом»
- Биржа контактов

Дополнительная информация: Дирекция выставок и ярмарок Торгово-промышленной палаты Республики Молдова
telefon/fax: 23 84 10; 21 14 42; 21 07 25,
e-mail: exp@chamber.md
www.chamber.md

«Capital Market» теперь во всех киосках Poșta Moldovei и Moldpresa

Объявление НКФР

Во исполнение положений статьи 6 Закона №192-XIV от 12.11.1998 г. „О Национальной комиссии по финансовому рынку”, Национальная комиссия по финансовому рынку сообщает банковские реквизиты, куда должны переводиться сборы и регуляторные платежи для обеспечения функционирования:

Фискальный код 1007601001293; BC “Victoriabank” S.A., филиал №11; Банковский код VICBMD2X883; Банковский счет 2251311138

Împreună în lumea finanțelor
Secția de marketing
Tel.: +373 69 821216

Периодическое издание НКФР

Индекс подписки: Moldpresa: 67770
Poșta Moldovei: PM21700
Издатель: CAPITAL MARKET I.S.
Регистрационный №: 1003600114204, 27 октября 2003 года
Учредитель: Национальная Комиссия по финансовому рынку
Административный совет: Председатель: Елена ПУИ, Елена ВАСИЛАКЕ, Инга КАЗАЧЕК, Зоя ТУЛБУРЕ, Галина ШПАК.
Главный редактор: Геннадий ТУДОРЯНУ
Тел.: /373 22/ 229-445
Заместитель главного редактора: Татьяна СОЛОНАРЬ
Тел.: /373 22/ 229-335

Прием объявлений и отчетов: capital@market.md
Тел.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58
Факс: /373 22/ 22-05-03
Адрес: ул. Василе Александри, 115. (угол бул. Штефан чел Маре)
Расчетный счет: 225139437, ф/к 1003600114204, КБ “Eximbank - Gruppo Veneto Banca” АО, филиал №11, Кишинэу, BIC EXMMMD22436.
В номере использованы материалы информационных агентств “Moldpres” и “InfoMarket”.
Статьи, помеченные знаком «л», публикуются на правах рекламы.
Каждый материал, опубликованный на страницах “Capital Market”, отражает точку зрения его автора, которая может не совпадать с точкой зрения редакции. Перепечатка текстов и фотоснимков разрешается только с письменного согласия издания.

Через два года брокерский рынок изменится и качественно, и количественно

Эксклюзивное интервью, предоставленное газете Capital Market управляющим партнером BAR „Coverins” S.R.L., вице-председателем Ассоциации Страховых-Перестраховочных Брокеров Вячеславом Гамурарь.

– Что представляет собой брокерский рынок Молдовы?

– Рынок брокерских услуг, как часть страхового рынка РМ, находится в процессе развития и постоянных перемен, на сегодняшнем этапе еще не являясь более или менее однородным сектором, если анализировать его через призму многих критериев, и, в первую очередь, качественного. На рынке действует довольно большое для нашей страны количество страховых брокеров, часть которых является профессиональными посредническими обществами, другие всего лишь носят название брокер. Сектор брокерских услуг состоит из трех групп, которые различаются между собой по некоторым аспектам – количественному, профессиональному, независимости и соблюдению деонтологических принципов.

Первая группа состоит из профессиональных и независимых брокеров. Большинство этих компаний, по сути, были брокерами и до лицензирования 2008 года, у которых имеются традиции и опыт, сформированные принципы и репутация. Для специалистов, действующих в составе этих компаний, профессия брокера это не только солидное определение, страховой бизнес является для них основным. К сожалению, эта группа является самой малочисленной на страховом рынке, ей принадлежит около 25% из общего числа существующих брокерских фирм. В первой десятке страховых брокерских фирм присутствуют лишь 5 независимых страховых брокерских обществ.

Вторая группа представлена обществами, аффилированными страховым компаниям, будь то открыто либо через подставных лиц. Эти общества показывают самые высокие результаты по подписанным премиям, но, по сути, эти премии не являются их заслугой, а представляют на самом деле перенаправленные денежные потоки на “благородные” цели, такие как сокрытие необоснованных скидок и подкуп клиентов или автодилеров, а еще по одной версии, услышанной от некоторых страховщиков, это защита портфеля от посягательств брокеров или конкурентов. А я-то думал, что клиентов удерживают сервисом!

Третью группу в свою очередь можно разделить на три составные части: брокерские фирмы, которые принадлежат сотрудникам страховых компаний; фирмы, созданные бывшими сотрудниками страховых компаний, которые попали под сокращение штатов или уволились сами, которые набравшись “специфических” навыков действуют как страховые агенты; и, наконец, когорта тех, кто является совершенно чужими этой области – фирмы, созданные автодилерами, станциями регистрации ТС, и другими предприятиями, не имеющими ни малейшего понятия о страховой деятельности, которые преследуют лишь одну цель – получить обратно в виде комиссии часть средств, оплаченных ранее в качестве страховых премий. Прискорбно, что большинство брокерских фирм, составляющее третью группу, было создано и

по рекомендациям страховщиков. Существование фирм из второй и третьей групп уже причинили ущерб имиджу страхового брокера, поскольку в обоих случаях не может быть и речи о гарантиях соблюдения интересов и прав физических и юридических лиц в качестве страхователей, предоставлении качественных услуг, которые соответствовали бы интересам и нуждам потребителей данных услуг. Большинство брокерских фирм не является де-факто таковыми: вся их деятельность ограничивается продажей страховых полисов. Половина из тех, кто называет себя брокером, продает лишь ОСАГО или Зеленую Карту, а про консалтинг и/или содействие урегулированию страхового случая даже и говорить не приходится.

Считаю, что не более чем за два года страховой брокерский рынок изменится, как в качественном, так и в количественном аспектах. Большая часть так называемых страховых брокеров исчезнет под давлением все более жесткого регулирования страховой брокерской деятельности, жесткой конкуренции, из-за слабой внутренней организации и плохо диверсифицированного портфеля. Часть из них, возможно, перейдет в категорию страховых агентов или ассистентов брокера. Таким образом, на рынке останутся квалифицированные и профессиональные в посредничестве, консалтинге и продаже страховых услуг компании.

– Как бы Вы охарактеризовали общую ситуацию на страховом брокерском рынке Молдовы на сегодняшний день?

– Официальная статистика не соответствует реальному положению вещей. Если принять во внимание то, о чем я говорил выше, и исключить подписанные премии аффилированными страховщиками брокерами, реальная цифра будет порядка 76 млн лей, а не больше 129 млн, как нам представляют. Большинство брокеров действует в “моторном” секторе. Согласно НКФР, брокерами подписано 44,8 млн лей по Автокаско, 29,6 млн лей по Зеленой Карте и 20,6 млн лей по ОСАГО, и лишь на 4-ом месте с 19,3 миллиона лей находится страхование от огня.

С некоторыми исключениями, практически не наблюдается присутствие брокеров по другим видам страхования, в частности, по добровольному. Такое положение вещей определяет невысокий профессиональный уровень персонала страховых брокерских фирм. По сути, они находятся в замкнутом кругу – продают лишь ОСАГО и Зеленую Карту, что не создает предпосылок для эволюции в профессиональном плане, а это, в свою очередь, генерирует неспособность работать с серьезными и специфическими рисками.

С удовольствием могу отметить, что самые диверсифицированные портфели находятся у независимых брокеров. И самого большого роста в последнее время добиваются те же независимые страховые брокеры. Шесть брокеров не осуществляли деятельность в первой половине этого года, среди них: MedavAsig, Мо-

dernasig, ExtraAsig, Cleint Broker, Asmart Broker, Broker-Polis. На сегменте страхования жизни действуют лишь пять брокеров, лидером является EuroLife, которому принадлежат 86% (8,2 млн лей) из общего числа подписанных премий.

Не могу не обратить внимание на негативный феномен, который выделяется все яснее на нашем страховом рынке. Это негативное, а иногда враждебное отношение к страховым брокерам со стороны некоторых страховых компаний, которое проявляется через лоббирование идеи исключения брокеров из сегментов ОСАГО и Зеленой Карта, такую ситуацию мы не встретим в других рынках. В связи с последними событиями, отношения между брокерами и некоторыми страховщиками можно назвать “холодной войной”. К сожалению, НКФР, НБАС и Союз страховщиков Молдовы как минимум не интересуют мнение страховых брокеров, число которых около 70. Признаю, что на рынке существуют определенные проблемы, в которые вовлечены некоторые брокерские фирмы, но проблемы создают и страховые компании. Проблемы, в которых обвиняют брокеров, были созданы самими страховщиками, вследствие отсутствия серьезного отбора партнеров, предоставления больших комиссионных вознаграждений некоторым фирмам без опыта и репутации.

Таким образом, считаю, что абсолютно неправильно переносить проблемы, которые существуют между некоторыми страховщиками и брокерами, на отношения страховщик-брокер и на весь страховой рынок. Решение определенных проблем и споров, возникших между некоторыми страховщиками и брокерами, не должны затрагивать профессиональных и порядочных операто-

ров. Лично я квалифицирую данные предложения и тенденции по удалению страховых брокеров с сегментов ОСАГО и Зеленой Карта, как явный пример неэтичной практики, не имеющей никакой аргументации, ни профессиональной, ни законной. Более того, они находятся в противоречии с европейскими Директивами, регламентирующими страховую деятельность.

– В чем сильные стороны вашей брокерской компании?

– Мы являемся профессиональной и независимой страховой брокерской компанией, это оценили наши клиенты, что определило рост нашего бизнеса. На сегодняшний день у нашей компании одна из самых опытных и профессиональных команд из существующих на страховом брокерском рынке РМ. Мы предоставляем консалтинговые услуги, содействие при урегулировании страховых случаев, выступаем посредниками по любому виду страхования, каким бы сложным он не был, осуществляем операции по перестрахованию. Доля обязательных видов страхования в нашем портфеле составляет всего лишь 10% от общего числа подписанных премий. Акцентируем свою деятельность на имущественном страховании, а также на страховании ответственности. В дальнейшем намерены больше работать со специфическими и сложными рисками – ответственностью (профессиональной и общей), техническими рисками, а также более активно заниматься перестрахованием.

– Что можете сказать о стратегиях, тактиках и маркетинговых планах, используемых страховыми брокерами в общем, и вашей компанией, в частности? Какое влияние оказали они на результаты, достигнутые в первом полугодии?

– Я считаю, что мало кто из брокеров использует в своей деятельности стратегии, тактики, или маркетинговые планы, способные подтолкнуть их бизнес. Если и используются, это те же средства и методы из арсеналов страховых компаний: демпинг или подкуп клиента. В моду вошло сделать себе сайт онлайн-продаж, но при первом же его посещении понимаешь, что это всего лишь способ переманить чужих клиентов через предоставление необоснованных скидок. Но TPL или CAR онлайн не разместишь. Большинство брокеров не акцентирует свое внимание на сервисной составляющей своей деятельности, а всего лишь на цене полиса, который хотят продать, таким образом, создавая предпосылки для попадания в следующий капкан. Должен сказать, что иногда приходится консультировать и содействовать урегулированию страховых случаев страхователей, являющихся клиентами других брокеров, которые забывают это делать, или не в состоянии это сделать.

Что касается нашей компании, то мы не бросаем флаеров по городу и не участвуем в аукционах голландского типа. Просто порядочно выполняем свою работу страхового брокера: анализируем риски, консультируем клиентов и передаем их риски согласно индивидуальным программам. Наша деятельность основывается на принципах добропорядочности, объективности и профессионализма, как в отношениях с клиентами, так и со страховщиками. Результаты ощутимы, наша компания зарегистрировала в этом году рост за I полугодие в 325% или на 3,5 млн лей больше подписанных премий, чем за аналогичный период прошлого года. Еще не было случая, чтобы кто-то из наших клиентов не получил бы полную страховую выплату от наших партнеров страховщиков. Следовательно, никогда не обращались вместе с нашими клиентами в судебные инстанции с иском против кого-либо из страховщиков. Данный факт подтверждает правильность передачи рисков, и то, что мы не ошиблись тогда, когда выбрали в качестве партнеров тех страховщиков, с которыми сотрудничаем. Пользуясь случаем, хочу поблагодарить их за сотрудничество.

– Какие тенденции должны быть главными для страховых брокеров в настоящее время?

– Страховые брокеры должны продемонстрировать больше сплоченности, как в продвижении статуса страхового брокера в обществе, так и в защите своих интересов и прав в отношениях с НКФР, НБАС, страховщиками, разнообразными контролирующими органами. Они должны уделить больше внимания созданию и внедрению профессиональных стандартов, специфических страховой брокерской деятельности, что будет способствовать профессионализации брокеров. И конечно, содействовать укреплению АСПБ, и преобразованию ассоциации в реальный и действенный авторегламентирующий инструмент.

Беседовала
Татьяна СОЛОНАРЬ

За первые 9 месяцев этого года начисленные брутто-премии страховых компаний, действующих на рынке Молдовы, составили в целом 745,76 млн лей (45,21 млн евро) или на 9% больше, по сравнению с январем-сентябром 2010 года. Кроме того, по данным Национальной комиссии по финансовому рынку, за этот период отмечен рост на 13 процентных пунктов сумм возмещенного страховщиками ущерба – до 251,7 млн лей (15,26 млн евро). О характерных особенностях рынка страхования за этот период мы побеседовали со специалистами в этой области.

Владимир Штирбу, директор главного управления по надзору в страховании при Национальной комиссии по финансовому рынку, сообщил для Capital Market, что ситуация на рынке страхования стабильная, сохраняется тенденция роста начисленных брутто-премий.

С другой стороны, В. Штирбу отметил, что объём возмещений увеличился на 13,7% по сравнению с аналогичным периодом 2010 года, что является сигналом для страховщиков. Они должны оценить риски своей операционной деятельности так, чтобы они не ударили по финансовой стабильности компаний. Конечно, положение пока еще не вызывает серьезных опасений, ведь соотношение между выплаченным ущербом и начисленными премиями в целом находится на допустимом уровне, хотя и не у всех страховщиков, особенно по классам страхования.

По словам В. Штирбу, расходы на страховые возмещения и расходы на образованные технических резервов в соответствии с новыми требованиями отразились на финансовых показателях компаний за рассматриваемый период. Так, за период с января по сентябрь 2011 года страховые компании получили прибыли на сумму 47,2 млн лей, что на 42,9% (35,4 млн лей) меньше, по сравнению с аналогичным периодом 2010 года. Совокупный портфель 12 страховых компаний составил 67,7 млн лей, что на 25,6 млн лей меньше против аналогичного периода прошлого года. Финансовые убытки 12 страховых компаний составили 20,5 млн лей, что отражает увеличение убытков на 9,8 млн против аналогичного периода прошлого года.

Ион Лэкэтуш, генеральный директор страховой компании «Euroasig Grup», считает, что в течение этих девяти месяцев компания сконцентрировалась на постоянной адаптации к специфическим условиям нынешнего страхового рынка: низкому уровню продаж, недостаточной информированности населения, убыткам и прочему.

«За этот период компания работала над повышением качества своей работы. Продажи «Euroasig Grup» по всем направлениям возросли на 23%. Возмещенный ущерб находится примерно на том же уровне, что и показатель начисленных брутто-премий. На самом деле, это золотое правило: если растут начисленные брутто-премии, немедленно увеличивает-

ся и объём возмещенного ущерба», – сообщил И. Лэкэтуш.

По его словам, рост в 9,3% начисленных страховщиками брутто-премий за девять месяцев этого года является хорошим показателем. Вместе с тем, снижается количество операторов рынка, а конкуренция становится все более жесткой, поэтому эти показатели могут только радовать. «Особенно радует, что, вероятно, до конца года начисленные брутто-премии впервые за 20 лет работы молдавского рынка страхования достигнут объёма в 1 миллион лей. Будем надеяться, что рынок будет развиваться и с точки зрения качества, а не только количества», – отметил И. Лэкэтуш.

Серджиу Пушкаца, председатель Союза страховщиков Республики Молдова, сообщил, что третий квартал этого года определенно стал более продуктивным, чем первое полугодие, по динамике роста. Например, если в первой половине этого года объём начисленных брутто-премий увеличился на 6,4%, то за первые девять месяцев этого года их рост составил 9,3%.

«Объём возмещенного ущерба также вырос за это время. Это естественный процесс, так как все это относится к росту начисленных брутто-премий. С одной стороны, это явление отражает уровень понимания и растущую культуру страхователей, которые все чаще обращаются за возмещением ущерба, а с другой стороны – пессимистическое объяснение роста этого показателя связано с нарушениями, допущенными рядом страхователей, которые делают все возможное для получения незаслуженных возмещений», – отметил С. Пушкаца.

По его словам, в этом положении страховщики должны быть просто более внимательны. Возможно, необходимы законодательные поправки, которые помогли бы страховщикам защититься от мошенничества.

«Прибыль страховых компаний была меньше по сравнению с показателем аналогичного периода прошлого года, так как были увеличены резервы страховых компаний и ужесточены условия деятельности компаний органом по надзору – эти требования, в конце концов, дали положительный результат для рынка страхования Молдовы», – констатировал С. Пушкаца.

Татьяна СОЛОНАРЬ

ЕС открыт для переговоров по Соглашению о свободной торговле с РМ

Экономический комментарий Государственного информационного агентства «МОЛДПРЕС»

5 декабря Европейский Союз объявил о начале официальных переговоров с Республикой Молдова по подписанию Соглашения о зоне углубленной и всеобъемлющей свободной торговли.

ЕС пригласил Республику Молдова к переговорам после выполнения нашей страной ряда условий для получения возможности интегрироваться во внутренний рынок европейского сообщества. Три отчета об успехах и один промежуточный отчет по выполнению рекомендаций Европейской комиссии, включающих действия, которые надлежит предпринять для начала переговоров и дальнейшего создания Зоны свободной торговли, получили высокую оценку европейского ведомства.

12 декабря с визитом в Брюссель отправится премьер Влад Филат, который продолжит обсуждения относительно переговоров с европейскими официальными лицами, а в январе 2012 года в Кишинев приедет еврокомиссар Карел де Гюхт, чтобы вместе с председателем молдавского правительства официально начать первый раунд переговоров по созданию Зоны углубленной и всеобъемлющей свободной торговли между Республикой Молдова и ЕС.

Соглашение о свободной торговле может быть подписано в течение двух-трех лет. Официальные лица, однако, надеются, что переговорный процесс займет меньше времени. И эти надежды более чем оправданы. У правительства уже есть опыт по недавним переговорам относительно Единого авиационного пространства с ЕС. По этому соглашению Республика Молдова завершила переговоры в рекордные сроки: три месяца со дня начала переговоров (27 июля с. г.). Еще раньше наша страна заняла первое место в рейтинге европейской интеграции среди стран «Восточного партнерства» (ВП), рейтинг был обнародован в ходе Форума гражданского общества ВП. Результат был неожиданным даже для экспертов: Молдова обошла Грузию, а рейтинг ранее считавшейся лидером «Восточного партнерства» Украины сместился до третьей позиции.

«При наличии такой же определенности, которая существовала до сих пор, у нас есть все шансы быстро пройти через эти переговоры», – считает заместитель директора по международному сотрудничеству Института развития и социальных инициатив «Вииторул» Леонид Литра. С другой стороны, отмечает исполнительный директор Независимого аналитического центра «Expert Grup» Валериу Прохницкий, молдавские власти и ЕС, кажется, достигли молчаливого соглашения в том, что соглашение будет подписано не ранее 2015 года – доказательством тому служит продление до этого времени торговых преференций.

«Мы подготовлены и располагаем необходимой поддержкой со стороны наших партнеров, в том числе на уровне экспертизы и помощи. Поэтому я уверен, что и период переговоров мы пройдем надлежащими темпами и на качественном уровне, чтобы соглашение было подписано как можно скорее», – заявил премьер Влад Филат.

«Важно то, как будут вестись переговоры по этому соглашению, какой переходный период будет нам предоставлен. Например, в случае с Украиной переходный период составит 10 лет до того, как все положения соглашения вступят в силу», – говорит Леонид Литра. Он полагает, что «переходный период для Республики Молдова составит 5 лет потому, что у нее нет таких областей «для баталий» с ЕС, как у Украины».

Республика Молдова должна принять целый пакет законов и провести реформы, чтобы уравниваться с европейскими стандартами.

Первым в перечне требующих изменений экономических секторов числится сельское хозяйство. Одной из наиболее сложных областей являются санитарные и фитосанитарные стандарты, при этом и некоторые страны ЕС признали, что их трудно внедрить. У нас нет лабораторий, которые бы обеспечили эффективный санитарный и фитосанитарный контроль, чтобы получить признание Евросоюза. Отсутствует эффективный интегрированный менеджмент государственной границы, который бы обеспечивал таможенный, санитарный и фитосанитарный контроль экспортируемых и импортируемых товаров. По этой и другим причинам производители не смогли извлечь выгоду из предоставленных ЕС квот на импорт продуктов животного происхождения.

Существуют проблемы и в принятии европейских стандартов. Из 20 000 евростандартов было перенято чуть больше 10%. Республика Молдова остается приравненной к стандартам СНГ, отличающимся от применяемых в Евросоюзе. В первую очередь, страдают экономические агенты, ведущие торговлю с европейскими партнерами. Однако более жесткие стандарты качества пойдут Молдове только на пользу в условиях, когда качество еще не достигает европейского уровня.

По мнению некоторых экспертов, наибольшие сложности возникнут там, где существуют интересы: мы видим, что многие секторы в Республике Молдова монополизированы и, разумеется, некоторым будет сложно принять равные условия деятельности.

Есть много других областей, где необходимо провести глубокие реформы. Возникнут и затраты при переходе на режим свободной торговли, и риски, связанные со снижением таможенных пошлин на импорт из стран ЕС.

Однако Зона свободной торговли, по мнению европейских экспертов, поможет Молдове стать более конкурентоспособной и извлечь выгоду из единого европейского рынка. ЕС намерен построить устойчивые и твердые рамки для экономических связей со странами «Восточного партнерства», в том числе с Республикой Молдова.

Соглашение о свободной торговле с ЕС принесет больше выгоды, чем рисков, утверждает и замминистра экономики Октавиан Калмык. Более того, говорит он, «мы можем стать уникальной страной с режимом торговых преференций как с Востоком, так и с Западом, и это создает ряд возможностей для бизнеса – в первую очередь, для переработки сырья с Востока и для экспорта на Запад, и наоборот». Соглашение также является и гарантией для инвесторов.

Европейский рынок – главное направление для отечественных товаров: за девять месяцев с. г. на него пришлось не менее 50% молдавского экспорта.

Молдова пользуется режимом торговых преференций, предоставленным советом Европейской комиссии в январе 2008 года сроком на пять лет. Молдавские товары, за исключением некоторых котируемых (вина, зерновые, продукты животного происхождения), допущены к импорту в европейское сообщество без применения количественных ограничений и с освобождением от уплаты таможенных пошлин на импорт. В 2010 году предоставленные автономные торговые преференции были продлены до конца 2015 года.

Европейский саммит заложил основу для формирования Евросоюза-2 с минимальным участием Великобритании

Лидеры Евросоюза достигли исторической договоренности о выходе на качественно новый уровень европейской интеграции. Его главным результатом стало принятие решения о создании бюджетного и налогового союза, который дополнит существующий монетарный союз. Он направлен на унификацию бюджетных и налоговых политик стран общества, выравнивание их социальных систем, установление надгосударственного контроля за формированием национальных бюджетов. В кулуарах саммита ЕС эта новая архитектура интеграции уже получила упрощенное название «Евросоюз-2», автором, лидером и движущей силой которого стала Германия.

Это соглашение является еще одним значительным шагом по пути федерализации Европы, создания единого европейского «сверхгосударства».

Управление экономической деятельностью Евросоюза-2 будет осуществляться экономическим правительством – саммитами лидеров государств зоны евро, которые будут созываться по мере необходимости, но не реже двух раз в год. В итоговом заявлении особенно подчеркивается, что главы государств, не входящих в зону евро, «могут быть приглашены для участия в этих саммитах, если обсуждающийся вопрос касается их страны».

Платой за этот интеграционный рынок стал отказ Великобритании присоединиться к новой структуре, которая, по словам премьера Кэмерона, «ограничивает суверенитет Великобритании». Лондон остается членом большого Евросоюза, закрепив свою позицию вне зоны евро и шенгенского соглашения, и воздерживаясь от любых новых интеграционных усилий.

«Нам нужен такой Евросоюз, который бы служил интересам Британии», – заявил чиновник в окружении Кэмерона. Британская пресса уже приветствовала твердую позицию премьера, окрестив его «наследником железной леди» (Маргарет Тэтчер).

По словам президента ЕС Хермана Ван Ромпея, «23 из 27 стран ЕС уже объявили о присоединении» к Евросоюзу-2. Помимо 17 стран зоны евро, в это число вошли Польша, Латвия, Литва, Румыния и Болгария.

Три оставшиеся страны большого Евросоюза, не входящие в зону евро – Швеция, Чехия, Венгрия уже

объявили о своей заинтересованности в присоединении к новой структуре, но для этого им нужно провести предварительные консультации со своими парламентами.

Президент ЕС Херман Ван Ромпей заявил, что создание Бюджетно-налогового союза станет долгосрочной мерой европейской стабилизации. «Этот план включает сближение наших налоговых политик, введение «золотого правила» бюджетной дисциплины и обязывает все государства ЕС предоставлять свои национальные бюджеты на утверждение Еврокомиссии», – заявил Ван Ромпей.

Согласно итоговому заявлению саммита, странам Евросоюза предстоит теперь внести в свои конституции требование о поддержании сбалансированных бюджетов с нулевым дефицитом. «Золотое правило» европейского бюджета устанавливает стратегическую цель для всех членов сообщества – поддержание структурного дефицита бюджета в пределах 0,5 процента номинального ВВП.

Небольшие отклонения от этого правила возможны. Предельно допустимый уровень дефицита определен в 3 процента ВВП. В случае, если Еврокомиссия установит, что дефицит госбюджета любой из стран сообщества превышает 3% ее ВВП, против нарушителя будут автоматически применяться «штрафные санкции». Одним из видов санкций станет удержание со стороны сообщества депозита эквивалентного 0,1 процента ее ВВП. Эти деньги заморозят, пока страна-нарушитель не снизит бюджетный дефицит до приемлемых показателей, после чего вернут обратно, од-

нако в беспроцентном формате.

Единственный способ отсрочить или отменить введение санкций против страны нарушителя – это добиться квалифицированного большинства по этому вопросу в Совете ЕС. То есть против введения санкций должны проголосовать три четверти стран-участниц бюджетно-налогового союза. Иными словами, уйти от наказания за нарушение бюджетной дисциплины будет очень трудно.

Решение о создании Бюджетно-налогового союза решено оформить путем межправительственного соглашения без внесения поправок в базовые документы ЕС. Глава Еврокомиссии Жозе Мануэл Баррозу пояснил, что изменение базовых соглашений ЕС «возможно только единогласно всеми 27 государствами ЕС».

В то же время, вариант межправительственного соглашения – это менее рискованный путь, поскольку он не требует ратификации национальными парламентами всех государств сообщества. «Изменение базовых документов ЕС это сложный и длительный процесс. Мы приняли решение, что четко сформулированные совместные обязательства всех стран сообщества будут иметь не меньшую силу», – сказал Ван Ромпей.

Что касается краткосрочных мер финансовой стабилизации, саммит МВФ принял решение предоставить МВФ «дополнительные средства на сумму в 200 млрд евро», чтобы усилить его возможности оказания помощи наиболее слабым странам зоны евро. Из этих денег государства еврозоны обеспечат 150 млрд евро, еще 50 млрд дадут остальные 10 стран ЕС.

«В краткосрочной перспективе мы также приняли решение о запуске Европейского стабилизационного механизма в 2012 году, вместо 2013 года, объем доступных ему средств составит 500 млрд евро», – отметил президент ЕС.

Он также подчеркнул, что саммит «принял ключевое решение отказаться от подключения частного сектора к финансированию стабилизационных усилий зоны евро». Это означает отказ от идеи реструктуризации задолженности Греции частным банкам, которая «вызвала крайне негативную реакцию финансовых рынков».

В то же время, саммит ЕС «не принял решения о введении еврооблигаций даже в долгосрочной перспективе». Против этой меры объединения задолженности стран зоны евро выступает Германия, которая сегодня определяет экономическую повестку дня зоны евро. В случае введения еврооблигаций именно на Берлин пришлось бы их основное финансовое бремя.

Кэмерон изолировал Лондон

Финансовый сектор Великобритании боится остаться на периферии Европы

Охлаждение отношений между Великобританией и ЕС после того, как британский премьер Дэвид Кэмерон наложил вето на новый договор ЕС, породило множество страхов среди лондонских инвесторов. Они опасаются, что потеря деловых связей с законодателями в Брюсселе может нанести удар по финансовому сектору страны.

Политическая изолированность может затронуть и экономику страны, говорят представители бизнеса. Противостояние с Брюсселем может поставить под угрозу статус Лондона как мирового финансового центра.

«Все идет к тому, что теперь нам станет гораздо сложнее быть услышанными», – сказал специалист по правительственным отношениям одного из крупнейших банков страны.

Сам Дэвид Кэмерон в ходе парламентской сессии в понедельник заявил, что Великобритания всегда была активной частью ЕС, и события прошлой недели никак не повлияли на этот факт. Однако это заявление лишь усилило слухи о том, что действия британского премьера ознаменовали окончательный уход страны из ЕС, пишет The Wall Street Journal.

«Я отправился в Брюссель для того, чтобы защитить национальные интересы Великобритании, что я и сделал», – так прокомментировал свое решение Дэвид Кэмерон. Он подчеркнул, что просил у ЕС разумных гарантий для промышленности, чтобы действие нового договора было равномерно распределено по всей еврозоне.

Однако теперь британские финансовые лоббисты обеспокоены тем, что действия премьера могут отколотить к ним и привести к тому, что финансовый Лондон окажется на периферии Европы.

Страницу подготовила Ольга ГОРЧАК

Турция в 2012 году планирует выйти на второе место в Европе по показателям роста экономики

Турция в 2012 году станет второй страной с самой быстрорастущей экономикой в Европе, сообщают во вторник местные СМИ со ссылкой на вице-преьера Али Бабаджана.

«Турция демонстрирует очень высокие показатели среди стран-членов Организации экономического развития, G20 и Евросоюза. Этому способствует экономический рост, основанный на потребностях частного сектора, что подтверждают показатели экономического роста Турции за три квартала 2011 года», – сказал Бабаджан.

«Можно уже сейчас сказать, что по итогам 2011 года рост экономики Турции составит 8%, а 2012 год мы, предположительно, завершим с показателем роста в 4%», – сказал он в интервью телекомпании CNN-Turk.

МВФ прогнозирует экономический рост Турции в 2012 году в 2-2,5%. «МВФ может пересмотреть свой прогноз», – заметил в этой связи министр промышленности Турции Нихат Эргин. «Впрочем, и мы это можем сделать, в зависимости от развития ситуации, однако в программу среднесрочного развития мы включили прогноз о 4-процентном росте», – добавил министр, выступая в эфире телеканала NTV.

Согласно последним данным Департамента статистики Турции, за три квартала 2011 года валовой национальный продукт (ВВП) страны вырос на 8,2% в сравнении с аналогичным периодом прошлого года, а средний доход на душу населения в год приблизился к 11 тысячам долларов.

Рост отмечен практически во всех отраслях турецкой экономики, но наибольший пришелся на финансовый (13,1%), промышленность (10%), строительный (12,7%), сферу услуг (10,4%), транспорт и связь (11,6%), торговлю (13,6%), свидетельствует официальная статистика.

Пекин приготовил для Европы и США 300 миллиардов долларов

Китайский Центробанк создает новые фонды для инвестиций в Европу и США в объеме 300 млрд долл. Об этом сообщило в конце прошлой недели агентство Reuters со ссылкой на собственные источники.

Целью фондов называется рост доходности размещаемых резервов. Ожидание притока китайских инвестиций немного оживило биржи. В России перспективы новой китайской экспансии оценивают скептически. Вряд ли Пекин направит свои резервы на неустойчивые рынки. А прямые инвестиции Китая в стратегические активы, скорее всего, будут встречены настороженно как в Европе, так и в США.

Механизм управления 300 млрд долл. будет включать в себя два фонда. Один из этих фондов будет специализироваться на инвестициях в Соединенные Штаты, а другой – на инвестициях в Европу. Такие подробности приводит агентство Reuters со ссылкой на анонимный источник. Целью всего механизма являются более агрессивные зарубежные инвестиции для обеспечения роста доходности вложений Китая, заявил второй источник, также пожелавший остаться неназванным, сообщает агентство.

Детали проекта пока обсуждаются, однако ключевые управляющие лица уже утверждены, сообщили источники. Инвестиционный механизм будет связан с Валютным регулятором Пекина (SAFE), являющимся частью Центрального банка страны, отвечающей за оперативное управление валютных резервов Китая, которые превышают 3,2 трлн долл.

В начале декабря Пекин предупреждал, что не будет использовать свои резервы для помощи Евросоюзу в борьбе с долговым кризисом. Об этом, в частности, заявила замминистра иностранных дел КНР Фу Ин. Заместитель министра напомнила о финансовом кризисе 1998 года, который доказал важность неприкосновенности валютных резервов. Таким образом, для новых инвестиционных фондов остаются два направления: покупка ценных бумаг или приобретение промышленных, торговых и инфраструктурных активов в США и ЕС.

Moody's понизило рейтинг крупнейших банков Франции

Международное рейтинговое агентство Moody's понизило рейтинги крупнейших французских банков Societe Generale SA, BNP Paribas SA и CreditAgricole SA, обратив внимание на их проблемы с ликвидностью и ухудшение их доступа к финансированию, передает «Финмаркет».

Рейтинг финансовой устойчивости Societe Generale понижен на две ступени – до «C-» с «C+», долгосрочные рейтинги по долговым обязательствам и депозитам – на одну ступень, до «A1».

Рейтинг финансовой устойчивости Credit Agricole понижен на одну ступень – до «C-» с «C», долгосрочные рейтинги по долговым обязательствам и депозитам также на одну ступень – до «Aa3».

Рейтинг финансовой устойчивости BNP Paribas ухудшен на две ступени – до «C» с «B-», долгосрочные рейтинги по долговым обязательствам и депозитам – на одну ступень, до «Aa3».

Moody's отмечает, что кредитоспособность всех трех банков, входящих в число крупнейших в еврозоне, не может не пострадать от неблагоприятной операционной среды в регионе.

Как говорится в сообщении агентства, понижение рейтингов финансовой устойчивости отражает наше мнение о том, что позитивные рейтинговые факторы банков (существенная диверсифицированность операций, значительная клиентская база, стабильная прибыль) ослабли и компенсируются проблемами в сфере ликвидности и трудностями с привлечением средств. Прогноз по рейтингам всех трех банков – «негативный». Вероятность получения банками поддержки от государства в случае необходимости является, по мнению экспертов Moody's, очень высокой, благодаря чему их долгосрочные рейтинги включают в себя три дополнительных ступени.

Moody's ожидает увеличения давления на финансовые показатели банков одновременно с углублением европейского кризиса.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

об утверждении Регламента по применению мер по предупреждению и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма на небанковском финансовом рынке

№49/14 от 21.10.2011

Мониторинг Официал №206-215/1820 от 02.12.2011

На основании ст. 20 п. (1), ст. 21 п. (1), ст. 22 п. (1) и ст. (2), ст. 25 п. (2) Закона №192-XIV от 12.11.1998 “О Национальной комиссии по финансовому рынку” (повторно опубликован в Официальном мониторе Республики Молдова, 2007, №117-126 BIS) и ст. 10 п. (2) Закона №190-XVI от 26.07.2007 “О предупреждении и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма” (Официальный монитор

Республики Молдова, 2007, №141-145, ст. 597) Национальная комиссия по финансовому рынку

ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Утвердить Регламент по применению мер по предупреждению и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма на небанковском финансовом рынке (прилагается).

2. Отчетные единицы в срок до 3 месяцев со дня вступления в силу настоящего постановления разработают и утвердят в соответствии с законодательством собственные программы по предупреждению

и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма, учитывая положения настоящего Регламента.

3. Об исполнении п. 2 отчетные единицы проинформируют Национальную комиссию по финансовому рынку в течение 30 дней.

4. Контроль над исполнением положений п. 2 настоящего постановления возложить на генеральное управление надзора за ценными бумагами, генеральное управление надзора за страхованием и генеральное управление коллективных инвестиций и микрофинансирования.

5. Признать утратившим силу Постановление Национальной комиссии по финансовому рынку №63/5 от 25.12.2007 “О Рекомендациях по применению мер по предупреждению и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма на небанковском финансовом рынке” (Официальный монитор Республики Молдова, 2008, №30-31, ст. 74).

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НАЦИОНАЛЬНОЙ КОМИССИИ
ПО ФИНАНСОВОМУ РЫНКУ
Виктор КАПТАРЬ

Кишинэу, 21 октября 2011 г. №49/14.

ПРИЛОЖЕНИЕ

к Постановлению Национальной комиссии по финансовому рынку №49/14 от 21.10.2011 г.

РЕГЛАМЕНТ

по применению мер по предупреждению и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма на небанковском финансовом рынке

I. ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Регламент по применению мер по предупреждению и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма на небанковском финансовом рынке (далее – Регламент) разработан для профессиональных участников небанковского финансового рынка – отчетных единиц, определенных ст. 4 Закона №190-XVI от 26.07.2007 “О предупреждении и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма” (далее – Закон №190 от 26.07.2007).

2. Целью настоящего Регламента является установление требований по созданию собственных программ по предупреждению и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма на небанковском финансовом рынке.

3. Действиями, подверженными риску отмывания денег и финансирования терроризма, являются:

- 1) сложные и необычные сделки;
- 2) международные финансовые операции;
- 3) операции, осуществленные с применением информационных технологий;
- 4) брокерские операции;
- 5) операции по доверительному управлению;
- 6) прием сберегательных вкладов;
- 7) выдача ссуд.

4. Основными элементами процесса отмывания денег и финансирования терроризма являются:

- 1) размещение – первоначальный оборот денежных средств или иных доходов, полученных вследствие преступной деятельности, в целях изменения их изначальной формы или места, в результате чего они становятся недоступными для правоохранительных органов;
- 2) инвестирование – отделение доходов, полученных от преступной деятельности, от источника их происхождения посредством разных финансовых сделок;
- 3) интегрирование – использование законной сделки для сокрытия незаконных доходов, в результате чего становится возможным возвращение преступнику денежных средств.

5. Отчетная единица информирует Службу по предупреждению и борьбе с отмыванием денег при Центре по борьбе с экономическими преступлениями и коррупцией (далее – СПБОД) и Национальную комиссию по финансовому рынку (далее – НКФР) в соответствии с законодательством о своей деятельности по предупреждению и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма на небанковском финансовом рынке.

6. При разработке собственных программ по борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма отчетные единицы должны учитывать риски, связанные с отмыванием денег и финансированием терроризма, в целях их уменьшения. Такими рисками являются:

- 1) риск законности – риск, что постановления судебной инстанции или договора, по существу, являются невыполнимыми и могут отрицательно повлиять на операции или на положение отчетных единиц. В целях минимизации риска законности отчетные единицы должны осуществлять правильное наблюдение за процессом идентификации физических и юридических лиц, а также реального выгодоприобретателя;
- 2) риск репутации – риск, который связан с возможностью потери доверия вследствие появления антирекламы о деловых практиках отчетных единиц и реального выгодоприобретателя;
- 3) операционный риск – риск прямых или косвенных потерь в результате неадекватных или неудавшихся внутренних процессов, лиц или событий извне;

4) риск информационных технологий – риск, который может появиться вследствие выпуска новых и развития существующих информационных технологий, когда они могут создавать условия, благоприятствующие действиям по отмыванию денег и финансированию терроризма.

II. ОТВЕТСТВЕННОСТЬ

7. Отчетная единица является ответственной за разработку, утверждение и обеспечение применения адекватной собственной программы по предупреждению и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма, от которой зависит своевременное предупреждение и выявление сомнительных операций. Наличие такой программы является наиболее эффективным средством для защиты отчетной единицы от вовлечения в сделки, способствующие проведению незаконных действий, а также для обеспечения соблюдения применяемых норм информирования о сомнительных действиях.

8. Отчетная единица является ответственной за приведение ее деятельности в соответствие с положениями действующего законодательства в области предупреждения и борьбы с отмыванием денег и финансированием терроризма.

III. ТРЕБОВАНИЯ К СОБСТВЕННЫМ ПРОГРАММАМ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ И БОРЬБЕ С ОТМЫВАНИЕМ ДЕНЕГ И ФИНАНСИРОВАНИЕМ ТЕРРОРИЗМА

9. Собственные программы по предупреждению и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма представляют собой политику и процедуры, в том числе правила применения мер по идентификации клиентов, которые способствуют продвижению этических и профессиональных норм в небанковском финансовом секторе и предотвращают преднамеренное или непреднамеренное вовлечение отчетной единицы в незаконные действия преступными элементами. Политика и процедуры должны обеспечивать проведение финансовых операций надежным и осмотрительным способом.

10. При разработке собственных программ по предупреждению и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма отчетные единицы должны, учитывая настоящая Регламент, адаптировать эти программы к своей деятельности в зависимости от величины, сложности, характера и объема действий отчетной единицы, списка клиентов, уровня риска, ассоциированного с разными клиентами и с осуществляемыми ими операциями, руководствуясь положениями Закона №190-XVI от 26.07.2007 г. и практикой, существующей в этой области.

11. Программа отчетной единицы по предупреждению и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма должна быть одобрена отчетной единицей и пересматриваться по мере необходимости, но не реже одного раза в год.

12. Структура собственных программ по предупреждению и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма на небанковском финансовом рынке должна предусматривать, но не ограничиваться следующим:

- 1) обязанности отчетной единицы, включающие:
 - a) знание клиентов с повышенным уровнем риска;
 - b) знание информационных источников третьих лиц;
 - c) утверждение существенных сделок клиентов с повышенным уровнем риска;
 - d) определение секторов, подвергнутых риску отмывания денег и финансирования терроризма, с четким разделением полномочий каждого подразделения, направлен-

ных на предупреждение и борьбу с отмыванием денег и финансированием терроризма;

e) обеспечение устранения установленных несоответствий в области предупреждения и борьбы с отмыванием денег и финансированием терроризма на небанковском финансовом рынке;

f) применение внутренних политик и процедур, связанных с предупреждением и борьбой с отмыванием денег и финансированием терроризма, включая определение ответственности сотрудников на различных уровнях иерархии;

2) определение возможного процесса отмывания денег и финансирования терроризма в зависимости от характерных особенностей отчетной единицы;

3) меры по идентификации клиента (правило “знай своего клиента”);

4) процедуры и меры по проверке соблюдения разработанных мер и по оценке их эффективности;

5) внутренние процедуры представления компетентным органам отчетов о подозрительных действиях и операциях;

6) порядок составления и хранения соответствующего учета, а также установления доступа к нему;

7) стандарты по найму и программам по подготовке персонала в области знания клиентов, включая процедуры по отбору новых сотрудников.

IV. МЕРЫ ПО ИДЕНТИФИКАЦИИ КЛИЕНТОВ

13. Отчетные единицы применяют идентификационные меры в отношении клиентов:

- 1) на момент установления деловых отношений;
- 2) при совершении разовых операций на сумму не менее 50 тысяч леев, а также при совершении электронных операций на сумму не менее 15 тысяч леев, вне зависимости от того, совершается операция в один или в несколько этапов;
- 3) при наличии сомнений относительно отмывания денег или финансирования терроризма;
- 4) при наличии сомнений относительно достоверности и точности полученных идентификационных данных.

14. Отчетная единица идентифицирует клиента и принимает соответствующие, основанные на риске меры для проверки личности таким образом, чтобы иметь уверенность и информацию о клиенте, о структуре его собственности и способах его проверки.

15. Отчетная единица постоянно наблюдает за сделками или деловыми отношениями клиента, для того чтобы убедиться в том, что они соответствуют представленной информации и постоянно актуализируются.

16. Субъектами идентификации являются:

- 1) физическое или юридическое лицо, имеющее счет у отчетной единицы, или те лица, от имени которых открыт счет;
- 2) выгодоприобретающие собственники сделок, осуществленных профессиональными посредниками;
- 3) любое физическое или юридическое лицо, вовлеченное в сделку с существенным риском репутации или иным риском;
- 4) политически уязвимые лица.

17. Отчетные единицы должны получить информацию, касающуюся цели и характера деловых отношений, сложной и необычной сделки.

18. Отчетные единицы должны разработать четкую политику и процедуры утверждения клиентов, включая описание типов клиентов, представляющих для организации повышенный риск. При разработке данных поли-

тик положение клиентов с повышенным риском должно рассматриваться под несколькими аспектами, такими как: опыт клиентов, страна происхождения, социальное положение, связанные счета, деловая деятельность или другие показатели риска. Процедуры утверждения клиентов должны включать несколько этапов в зависимости от уровня риска клиентов, с одновременным акцентированием клиентов с высоким доходом, источник которого не ясен. Решения об иницировании, продолжении или прекращении деловых отношений с клиентами с повышенной степенью риска, принимаются исключительно на уровне руководства отчетной единицы. Важно, чтобы процесс утверждения клиентов не влиял на доступ обществу к финансовым услугам.

19. Отчетные единицы должны располагать политикой и систематической процедурой идентификации клиентов (постоянные или разовые, физические или юридические лица либо другие существующие обязательства) и выгодоприобретающего собственника, адекватными инструментами проверки информации о клиентах и об их сделках на основании достоверных источников и не должны устанавливать деловые отношения, до того как личность клиента не проверена. Информация, относящаяся к идентификации клиентов и выгодоприобретающих собственников, должна актуализироваться по мере необходимости.

20. При установлении деловых отношений отчетные единицы должны соблюдать нормы законодательства и нормативные акты НКФР в целях предупреждения и борьбы с отмыванием денег и финансированием терроризма путем получения, как минимум, следующей информации:

- 1) в случае клиента – физического лица:
 - a) фамилия, имя и отчество, по обстоятельствам;
 - b) дата и место рождения;
 - c) идентификационный номер или другие единые показатели, содержащиеся в документе, удостоверяющем личность, с фотографией владельца (паспорт, удостоверение личности, вид на жительство, выданный уполномоченными органами Республики Молдова, другие документы, удостоверяющие личность);
 - d) домашний адрес и/или местонахождение;
 - e) номер телефона, факса, адрес электронной почты (если существует);
 - f) гражданство;
 - g) род деятельности и, по обстоятельствам, наименование работодателя или характер собственной деятельности;
 - h) занимаемая государственная должность, по обстоятельствам;
 - i) имя реального выгодоприобретателя;
 - j) цель и характер отношений с отчетной единицей;
 - k) подпись.
- 2) В случае клиента – юридического лица:
 - a) наименование клиента;
 - b) местонахождение и/или адрес, по которому осуществляются деловые операции юридического лица;
 - c) номер телефона, факса, адрес электронной почты, по обстоятельствам;
 - d) номер государственной идентификации (фискальный код);
 - e) учредительные документы в оригинале или в заверенной копии, с последующими изменениями и дополнениями;
 - f) данные об идентификации лиц, которые, согласно учредительным актам и/или постановлению уставных органов, уполномочены руководить и представлять общество, а также их функции;
 - g) выписка из Государственного реестра юридических лиц;
 - h) характер и цель деятельности, ее законность;
 - i) цель и характер отношений с отчетной единицей;
 - j) имя реального выгодоприобретателя.

21. Отчетные единицы устанавливают личность реального выгодоприобретателя клиента и применяют разумные меры, основанные на риске, для проверки личности реального выгодоприобретателя, используя релевантную информацию или данные, полученные из достоверных источников, так чтобы имели полную уверенность, что знают реального выгодоприобретателя. Для установления и проверки реального выгодоприобретателя используются те же процедуры идентификации и проверки, как в случае физических лиц.

22. При идентификации реальных выгодоприобретателей клиентов отчетные единицы предпринимают следующие меры:

- 1) в случае физических лиц: если счет открыт на имя определенного лица, отчетные единицы должны установить, если данное лицо действует от своего имени (декларация лица о реальном выгодоприобретателе);
- 2) в случае юридических лиц: отчетные единицы должны понять характер собственности и механизм контроля юридического лица и применять разумные меры при проверке личности реальных выгодоприобретателей. Для соответствия данным требованиям необходимо установить физических лиц, владеющих контрольной позицией, физических лиц, разрабатывающих политику юридического лица, и физических лиц, осуществляющих контроль данного лица (на основании учредительных документов, выписки из Государственного реестра и др.).

23. Проверка личности клиента реализуется на основании документов из категории наиболее труднофальсифицируемых документов или документов, полученных

незаконным путем при использовании фальшивой личности, таких как документы, удостоверяющие личность с фотографией владельца, выпущенные официальным органом. Проверка данных, которые не подтверждаются вышеуказанными документами, проводится другим соответствующим методом, таким как: подтверждение даты рождения, например свидетельством о рождении, паспортом, удостоверением личности, видом на жительство, выданным уполномоченными органами Республики Молдова, и др.; подтверждение местожительства, в случае если оно не соответствует домашнему адресу, например информацией от публичных органов или от других уполномоченных лиц и др.; контактирование с клиентом по телефону, факсу или электронной почте (если существует) для подтверждения информации, представленной после открытия счета; подтверждение подлинности идентификационных документов сертификатами наделенных лиц, государственными или частными регистрами.

24. Отчетные единицы обязаны проверить, если юридическое лицо существует легально, если оно зарегистрировано в Государственном реестре юридических лиц или в зависимости от случая в другом государственном реестре. Проверка данных, представленных клиентом, осуществляется любым соответствующим методом таким образом, чтобы отчетная единица была уверена, что информация является достоверной. В данном смысле отчетные единицы должны использовать, как минимум, следующие способы: пересмотр последних финансовых отчетов, использование независимой информации в процессе проверки (посредством публичного доступа (государственные реестры) или частных баз данных), проведение анализа в целях выявления, если клиент не состоит или не состоит в процессе несостоятельности или ликвидации, получение рекомендации от отчетной единицы, с которой клиент имел деловые отношения, контактирование клиента по телефону, посредством почтовых услуг или электронной почты, подкрепление информацией, размещаемой на веб-странице клиента, или посещение клиента по адресу, указанному юридическим лицом, и др.

25. В случае если определенное физическое лицо уполномочено открывать счет или осуществлять сделки от имени клиента, отчетная единица должна проверить полномочия данного лица, а также идентифицировать и проверить клиента, используя те же процедуры идентификации и проверки, как для физических лиц.

26. В случае открытия счета посредником от имени одного клиента или от имени нескольких клиентов отчетные единицы запрашивают и получают соответствующие сведения и документы о личности посредника и выгодоприобретателей, на счет которых действует посредник, а также детали о характере его полномочий. Отчетные единицы допустят открытие таких счетов только при условии, что они способны идентифицировать как посредников, так и реальных выгодоприобретателей денежных средств. В случае, когда посредник не вправе предоставлять отчетным единицам необходимую информацию о выгодоприобретателях, отчетные единицы отказываются от открытия счета.

27. Отчетные единицы должны разрабатывать соответствующие процедуры для накопления достаточных сведений со стороны клиента и реального выгодоприобретателя и проверять доступную обществу информацию для того, чтобы установить, если клиент или его реальный выгодоприобретатель являются или не являются политически уязвимыми лицами, а также периодически актуализировать информацию, полученную при открытии счета, учитывая, что клиент и его реальный выгодоприобретатель могут впоследствии стать политически уязвимыми лицами. Для установления деловых отношений с политически уязвимыми лицами или продолжения таких отношений в случае их становления таковыми впоследствии необходимо обеспечить получение согласия исполнительного органа отчетной единицы, установить источник имущества и денежных средств данных лиц и проводить усиленный и постоянный мониторинг деловых отношений.

28. При иницировании электронных сделок на местном или международном уровне, с использованием в данной цели любых доступных средств, отчетные единицы должны получить и сохранить как минимум следующую информацию об инициаторе сделки: фамилия; номер счета (или единый идентификационный номер); адрес (или персональный идентификационный код, или дата и место рождения). Отчетные единицы, которые участвуют в проведении электронных сделок как посредники, обязаны хранить, как минимум, ту же информацию.

29. Отчетные единицы должны утверждать процедуры, основанные на реальном риске, для управления ситуацией, когда сведения, необходимые для проведения электронных сделок, являются неполными.

30. Отчетные единицы обязаны воздержаться от установления каких-либо деловых отношений, прекратить или отказать в проведении сделок в случае, если не были представлены акты, определенные для идентификации физического или юридического лица, или полученные сведения и информация являются недостоверными или неподлинными, или существуют подозрения отмывания денег и/или финансирования терроризма. При возникновении вышеуказанных обстоятельств в зависимости от случая отчетные единицы должны информировать орган, уполномоченный в соответствии с положениями Закона №190-XVI от 26.07.2007.

V. МЕРЫ ПОВЫШЕННОЙ ПРЕДОСТОРОЖНОСТИ

31. В процессе применения положений Закона №190-XVI от 26.07.2007 отчетные единицы определяют категорию клиентов и сделок с повышенной степенью потенциального риска на основе показателей риска, которые, по необходимости, могут относиться к объему активов или доходов, виду запрашиваемых услуг, виду осуществляемой клиентом деятельности, экономическим обстоятельствам, репутации страны происхождения, правдоподобности объяснений клиента, количественным пределам, установленным по категориям сделок.

32. Отчетная единица должна применять меры повышенной предосторожности в случае, когда физическое или юридическое лицо, вовлеченное в операцию, не представляется лично для идентификации, а также в случае осуществления (регистрации) сделок с участием юридического лица-резидента оффшорной зоны и предпринять следующие меры:

- 1) гарантировать, что личность лица установлена дополнительными документами, сведениями или информацией;
- 2) дополнительно проверять и заверять представленные документы;
- 3) гарантировать, что первый взнос по сделкам осуществляется через счет, открытый на имя лица.
33. В случае, когда физическое или юридическое лицо не представляется лично для идентификации, а также при осуществлении сделок (корреспондентские отношения или по телефону, e-mail, Интернет или другие электронные средства) отчетные единицы применяют к данным клиентам процедуры идентификации и стандарты мониторинга, равные применяемым к клиентам, которые представляются лично отчетной единице (например, через использование цифровой подписи, биометрических методов, сессионных ключей и др.).

34. В случае таких отношений отчетные единицы применяют следующие меры:

- 1) сертификация документации, переданной отчетной единице, включая образец подписи;
- 2) затребование дополнительных документов для заполнения дела в соответствии с процедурами идентификации клиентов;
- 3) применение мер защиты, обеспечивающих аутентичность документации, переданной отчетной единице, в случае документов в электронной форме;
- 4) утверждение клиента с использованием процедур, предусматривающих затребование информации от другой отчетной единицы;
- 5) определение и поддержание способа контактирования с клиентом, независимого от способа, посредством которого реализуются сделки с клиентами на расстоянии.

35. При осуществлении (регистрации) сделок с участием юридического лица-резидента оффшорной зоны данное юридическое лицо представит следующую информацию:

- 1) серия, номер и дата выдачи удостоверения личности, адрес и другие данные, необходимые для идентификации представителя юридического лица;
- 2) представительский документ (доверенность, приказ, выписка из устава общества и др.), заверенный в порядке, установленном законодательством, который содержит фамилию и должность представителя юридического лица;
- 3) данные юридической идентификации (регистрационный акт юридического лица), адрес и другие необходимые сведения для идентификации юридического лица;
- 4) документы, подтверждающие идентификацию учредителей юридического лица, до уровня определения учредителей – физических лиц.

36. Особое внимание необходимо уделить клиентам-нерезидентам, а также клиентам или выгодоприобретающим собственникам, получающим фонды из-за границы, с одновременным учетом положений Закона №190-XVI от 26.07.2007.

37. Для клиентов и сделок с повышенной степенью потенциального риска, определенных согласно пункту 36, и, соответственно, руководствуясь положениями ст. 6 ч. (б) и ст. 14 Закона №190-XVI от 26.07.2007, отчетные единицы установят дополнительные меры знания клиентов, которые должны предусматривать, но не ограничиваться следующим:

- 1) утверждение на уровне высшего руководства начала или продолжения деловых отношений с такими клиентами и/или реализации такого рода сделок, в особенности сделок, превышающих установленные количественные пределы;
- 2) требование провести первую сделку посредством счета, открытого у отчетной единицы, отвечающего требованиям по предупреждению и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма;
- 3) усиленный и постоянный мониторинг деловых отношений;
- 4) принятие соответствующих мер для установления/проверки источника денежных средств;
- 5) внедрение адекватных информационных систем для управления информацией, позволяющих своевременную поставку необходимой информации для идентификации, анализа и эффективного мониторинга сделок, в том числе представление информации компетентному органу в соответствии с законодательством. Внедренные информационные системы должны позволять констатирование хотя бы отсутствия или недостаточности документов или

соответствующей информации в начале деловых отношений, неординарных сделок (операций), проведенных по счету клиента, и агрегированный отчет обо всех операциях клиента с отчетной единицей;

6) требования к лицам, уполномоченным согласовывать деятельность по продаже и администрированию услуг для соответствующих клиентов, знать личные обстоятельства клиентов и уделять особое внимание информации, связанной с данными лицами, полученной от третьих сторон;

7) в случае физических лиц – проверка найма, занимаемой государственной должности (по необходимости).

38. В случае пониженных рисков отчетные единицы могут применять упрощенные меры знания клиентов, которые должны предусматривать соблюдение клиентами всех положений Закона №190-ХVI от 26.07.2007, настоящего Регламента и других нормативных актов.

39. Упрощенные меры знания клиентов должны включать получение достаточной информации о клиентах, подтверждающей легитимность определения клиентов к категории клиентов с пониженным риском отмывания денег и финансирования терроризма согласно законодательству, мониторинг их операций для выявления подозрительных сделок и установление процедуры, позволяющей актуализацию и адекватность имеющейся информации о клиентах, так чтобы отчетная единица была уверена, что они остаются в соответствующей категории клиентов.

VI. ПРОЦЕДУРЫ ПОСТОЯННОГО МОНИТОРИНГА СЧЕТОВ И СДЕЛОК

40. Процедуры постоянного мониторинга счетов и сделок включают:

1) определение простых (специфических) операций клиента;

2) мониторинг операций клиента в целях определения соответствия простых (специфических) операций тому клиенту или клиентам аналогичных категорий;

3) использование адекватной менеджерской информационной системы в целях представления ответственных лиц и централизованного анализа информации в рамках всех систем, необходимых для идентификации, анализа и эффективного мониторинга счетов клиентов с повышенным уровнем риска;

4) идентификация отчетной единицей подозрительных операций, в том числе разовых и потенциальных, а также источников денежных средств, используемых клиентом в данных операциях.

41. Отчетные единицы могут эффективно контролировать и могут минимизировать свой риск, только если правильно понимают деятельность клиентов, определяя простые (специфические) операции клиента. Не зная деятельность клиента, отчетные единицы могут совершать ошибки в отчетах о подозрительных сделках, представляемых соответствующим органам.

42. Отчетные единицы должны располагать системами для выявления подозрительных действий или лиц для всех счетов. Это можно осуществить через установление пределов для одной определенной группы или категории счетов. Особое внимание уделяется сделкам, превышающим данные пределы, и сделкам, предполагающим, что клиент осуществляет необычные или подозрительные действия. Таковыми могут быть сделки, которые не преследуют экономической или коммерческой цели или в которые вовлечены большие суммы денег, что не является специфичным для обыкновенных или ожидаемых сделок клиента.

43. В целях осуществления адекватного мониторинга клиентов и их сделок необходимо запросить доказательные документы, которые подтверждают законность сделок (например: договора, накладные, товаротранспортные документы, справки о заработной плате, налоговые отчеты, отчеты о деятельности и др., по необходимости).

44. Для категории клиентов с повышенным потенциальным риском необходим мониторинг всех сделок, проведенных через их счета. Каждая отчетная единица определяет лиц, которые входят в данную категорию, учитывая тип клиента (физическое или юридическое лицо), его историю, страну происхождения, занимаемую государственную должность или другую ответственную должность, специфику осуществляемой клиентом деятельности, по необходимости – источник денежных средств, другие показатели риска.

45. Для клиентов с повышенным потенциальным риском отчетные единицы должны располагать системами внутреннего контроля, которые позволяют своевременно констатировать отсутствие или недостаточность соответствующей документации при открытии счета, неординарные сделки, проведенные по счету клиента, уделять особое внимание информации о данных клиентах, полученной от третьих лиц, уведомлять исполнительный орган о результатах мониторинга счетов клиентов с повышенным риском. Крупные сделки таких клиентов утверждаются на уровне исполнительного органа.

VII. ХРАНЕНИЕ ДАННЫХ ОБ ОПЕРАЦИЯХ И СДЕЛКАХ ФИЗИЧЕСКИХ ИЛИ ЮРИДИЧЕСКИХ ЛИЦ И РЕАЛЬНОГО ВЫГОДОПРИБОРАТЕЛЯ

46. Отчетные единицы должны располагать процедурами владения и хранения информации, которые включают как минимум следующее:

1) хранение регистра установленных клиентов на протяжении не менее 5 лет (содержащего в обязательном по-

рядке наименование или фамилию клиента, фискальный код, номер счета, дату открытия, дату закрытия, а также другие данные);

2) хранение всех записей о сделках на протяжении не менее 5 лет после проведения сделки;

3) архивирование счетов и дел об идентификации клиентов, в том числе первичных документов и деловой корреспонденции на протяжении не менее 5 лет после закрытия счетов.

47. Отчетные единицы обеспечат в случае запроса доступ компетентных органов к документам и информации об идентификации и проверке клиентов, реального выгодоприобретателя, а также о мониторинге операций клиентов, в том числе к доказательным документам.

VIII. СИСТЕМА ОБЕСПЕЧЕНИЯ СООТВЕТСТВИЯ СОБСТВЕННЫХ ПРОГРАММ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ И БОРЬБЕ С ОТМЫВАНИЕМ ДЕНЕГ И ФИНАНСИРОВАНИЕМ ТЕРРОРИЗМА НА НЕБАНКОВСКОМ ФИНАНСОВОМ РЫНКЕ

48. В целях обеспечения соблюдения собственных программ по предупреждению и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма отчетная единица должна иметь:

1) специальные положения, относящиеся к системе внутреннего контроля, – для обеспечения постоянного соответствия для минимизации рисков, связанных с отмыванием денег и финансированием терроризма. Данные положения должны включать, но не ограничиваться следующим:

а) процедуры установления ограниченных или подозрительных операций;

б) мониторинг клиентов, осуществляющих большое количество неспецифичных для деятельности операций. С данной целью отчетная единица рассматривает принадлежность клиентов к подлежащей мониторингу группе;

в) мониторинг действий, связанных со счетами, открытыми у отчетной единицы;

г) внутренние процедуры представления отчетов по подозрительным сделкам;

2) службу аудита отчетной единицы – для проверки соответствия программы по предупреждению и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма, внедряемой персоналом отчетной единицы или независимым лицом, в обязанности которых входит как минимум следующее:

а) независимая оценка внутренних политик и процедур отчетной единицы, в том числе соблюдение требований действующего законодательства;

б) мониторинг деятельности персонала;

в) тестирование сделок по необходимости;

г) информирование органа управления о результатах проверки;

3) лицо, наделенное правом принимать решения, – путем предоставления ему ответственности за обеспечение соответствия политики и процедур отчетной единицы с требованиями и нормами в области отмывания денег и финансирования терроризма.

Ответственное лицо содействует внедрению положений внутренней программы по предупреждению и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма и с данной целью наделено как минимум следующими функциями:

а) предоставляет консультации работникам отчетной единицы по вопросам, возникающим во время применения программы по предупреждению и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма, а также связанным с установлением личности и изучением клиентов отчетной единицы и оценкой риска отмывания денег, произошедших вследствие незаконных (криминальных) действий, и финансирования терроризма;

б) принимает решения на основе полученной информации;

в) организует обучение работников отчетной единицы в области предупреждения и борьбы с отмыванием денег, произошедших вследствие незаконных (криминальных) действий, и финансированием терроризма;

г) предпринимает меры по представлению СПБОД информации в соответствии с законодательством;

д) письменно представляет не реже одного раза в год органу управления отчетной единицы отчет о результатах применения внутренней программы по предупреждению и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма;

е) сотрудничает со службой аудита отчетной единицы с целью проверки соответствия деятельности отчетной единицы действующему законодательству в области предупреждения и борьбы с отмыванием денег и финансированием терроризма;

ж) выполняет другие функции в соответствии с настоящим Регламентом и внутренними документами отчетной единицы;

з) адекватные процедуры подбора персонала, содержащие соответствующие требования для принятия на работу;

4) непрерывную программу обучения персонала о содержании и соответствии положений программы по предупреждению и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма. Программа обучения должна содержать все аспекты процесса предупреждения и борьбы

с отмыванием денег и финансированием терроризма, а персонал отчетной единицы – адекватно обучен. Обучение персонала осуществляется в зависимости от уровня его вовлечения в процесс предупреждения и борьбы с отмыванием денег и финансированием терроризма. Требования к обучению должны содержать как минимум следующее:

а) обучение вновь принятого на работу персонала относительно важности внутренней программы по предупреждению и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма и основных требований соответствующей программы;

б) обучение персонала “первой линии” проверке удостоверения личности новых клиентов, непрерывному мониторингу счетов имеющихся клиентов и обнаружение показателей о подозрительной деятельности;

в) регулярная актуализация ответственности персонала, в том числе информирование о новых разработках в данной области;

г) внутренние нормы, предусматривающие привлечение к ответственности работников, которые преднамеренно не представляют (не представляют по собственной воле) информацию о подозрительной деятельности ответственному лицу, службе безопасности или прямо компетентному органу и/или лично способствуют совершению операций по отмыванию денег и финансированию терроризма;

д) эффективные информационно-технологические решения (ИТ) в целях поддержки внутренней программы по предупреждению и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма. Функциональные требования к ИТ-решениям основываются на процедурах, установленных в рамках внутренней программы.

IX. ОТЧЕТЫ О ПОДОЗРИТЕЛЬНЫХ ОПЕРАЦИЯХ

49. Отчетные единицы должны иметь четкие процедуры, известные всему персоналу, предусматривающие представление персоналом отчетов по всем подозрительным сделкам специально назначенному лицу органа управления отчетной единицы, ответственному за сбор информации и применение мер против отмывания денег и финансирования терроризма. Также необходимо установить определенную “цепь передачи информации” как руководству, так и службе внутренней безопасности для уведомления о проблемах, связанных с отмыванием денег и финансированием терроризма.

50. В случае выявления подозрительных операций данные операции регистрируются отчетной единицей путем заполнения специальных формуляров и/или представления данных согласно действующему законодательству с последующим представлением информации в СПБОД с соблюдением секретности/без разглашения.

51. Отчетная единица, по необходимости, информирует НКФР или другие органы, наделенные функциями надзора отчетных единиц, в соответствии с Законом №190-ХVI от 26.07.2007, о подозрительных действиях и сделках, о случаях мошенничества, существенно повлиявших на безопасность, стабильность и репутацию отчетной единицы.

52. Отчетная единица обязана незамедлительно информировать СПБОД о любой сомнительной деятельности или операциях, находящихся в стадии подготовки, совершения или уже совершенных. Сведения о сомнительной операции отражаются в специальном формуляре, который передается СПБОД не позднее чем в течение 24 часов.

53. Отчетная единица заполняет специальный формуляр для совершенных сделок или сделок в стадии совершения, осуществленных путем перечисления одной операцией суммы, превышающей 500 тыс. леев, а также для сделок, осуществленных посредством нескольких операций на протяжении 30 календарных дней в указанной сумме. Формуляр передается СПБОД не позднее 15 числа месяца, следующего за отчетным.

54. Отчетная единица по решению СПБОД приостанавливает совершение сомнительных операций на указанный в решении срок, но не более 5 рабочих дней.

55. Отчетная единица и ее работники обязаны не сообщать физическим и юридическим лицам, совершающим сомнительную деятельность или операцию, либо третьим лицам факт передачи информации СПБОД.

X. МЕРЫ НАДЗОРА

56. В целях устранения установленных нарушений, соблюдения отчетными единицами законодательства о предупреждении и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма НКФР может предпринять следующие меры:

1) предписание изменения собственных программ по предупреждению и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма;

2) предписание о применении стандартных мер знания клиентов для продуктов, операций и/или клиентов в случае, если внутренние нормы отчетной единицы устанавливают применение упрощенных мер, и/или предписание применения дополнительных мер, для операций или клиентов, если внутренние меры предусматривают применение стандартных мер знания клиентов;

3) информирование СПБОД и передача соответствующих материалов при выявлении признаков отмывания денег или финансирования терроризма не позднее следующего рабочего дня с момента выявления.